

Michael Albert

Değişimin Yolu:
Toplumsal Dönüşüm İçin Aktivist Stratejiler

Türkçesi
Orhan Akalın

İÇİNDEKİLER

11 EYLÜL VE SONRASI / DÜNYA NEREYE GİDİYOR?

YAYINEVİNİN NOTU.....	7
SUNUŞ.....	9
11 EYLÜL: TERÖR VE ŞİDDET DÖNGÜSÜ.....	15
YENİ SAVAŞ PLANLARI VE GERÇEKLER.....	22
TERÖRE KARŞI YENİ SAVAŞ.....	32
11 EYLÜL VE FELAKETİN SONRASI: DÜNYA NEREYE GİDİYOR?.....	65
11 EYLÜL'DEN SONRA DÜNYA.....	122
HEGEMONYA, TERÖRİZM VE ALTERNATİFLER.....	143
PORTO ALEGRE İÇİN HAZIRLIK.....	153
DIYARBAKIR KONUŞMASI.....	200
ABD HEGEMONYASI VE HALKIN KONTROLÜ.....	218
ABD - İSRAİL - FİLİSTİN.....	232
İNDEKS.....	241

TEŞEKKÜR

Bu kitaptaki metinler, ilk Z Magazine’de ve on-line web sitesi ZNet’de (<http://www.zmag.org>) yayınlanan denemelerde çıktı. Bu ilk versiyonlarında, denemelere Eric Sargent ve Lydia Sargent’in doğrudan editoryal katkıları olmuştur. Buna ek olarak, hazırladığım makaleleri, yorumda bulunmaları için değişik arkadaşlarıma sık sık gönderirim-özellikle Robin Hahnel, Stephen Shalom, Cynthia Peters ve Noam Chomsky’e. Bu metinlerin erken versiyonları da arkadaşlarıma gitmiş olsa gerek ve onların teşekkür borçlu olduğum sarıh, mükemmel önerileri bu denemelerde vücut bulmuştur.

Bunun ötesinde, buradaki metinler kaynağını belli ki çeşitli hareketlerdeki deneyimlerimden almaktadır. Bu metinlerde ifade ettiğim anlayışlar bu hareketlerden aldığım akıldır. Aklın azaldığı yerler tarihlerinin bir yanlış algılanmasından ibarettir. Bu kitabın gerçek yazarı bu hareketlerdir. Yanlış algılamalar için, tercüme eden kişi olarak, özür dilerim.

Kitap, 2001 başlarında küreselleşme karşıtı bir aktivizmin yaşandığı ve “Değişimin Yolu” makalesinin dikkatleri çektiği bir sırada South End Press Yayınevi’nin önerisiyle ortaya çıkmıştır. Öneri, bugünkü hareketlerin başarı şansları ve sonrası için sunduğu imkanlar hakkında kısa bir kitap olmasıydı. Bu istek olmasaydı bu kitap da

olmayacaktı. Bu isteğe verdiğim cevap, projeden sorumlu Arnold Arnove’a denemelerimin amorf bir koleksiyonunu sağlamak oldu. Bu kitaba şeklini veren parçaları koleksiyondan kendisi seçmiştir. Parçaları sıraladı, kötü sunumları elimine etti, zayıf ifadeleri düzeltti ve birbirinden ayrı duran denemelerden oluşan bir seçki olması yerine kitabın kısa ve rahat okunabilecek bir hale gelmesini sağladı. Bunları benim yapabileceğimden çok daha büyük bir ustalıkla yerine getirdi ve aslında bu kitapla ilgili en iyi kararımın onun yol göstericiliğine bütünüyle uymak olduğunu düşünüyorum.

ÖNSÖZ

FARKLI OLAN NE, AYNI OLAN NE
NE YAPIYORUZ?

Bu kitapta yer alan, bu önsöz ve bir de sonsöz dışındaki metinler 11 Eylül 2001’den epey önce yazılmıştır. Kasım 2001 başında, son ayarlamalar için yaz-ortasından beri görmediğim taslağı geri aldığım da ortada bir soru vardı.

Taslak yazıldığında ABD savaşta değildi. Şimdi ise savaşta. Kitap bu yeni bağlama nasıl katkı yapar? Her bölümü heyecanlı olacak şekilde güncellemem gerekir miydi ya da herhangi bir güncellemeye gerek var mıydı?

Cevabım hayırdı.

Ama nasıl olur da 11 Eylül’den önce yazılan aktivizm ve hareket stratejisi hakkındaki bir kitabın 11 Eylül’den sonraki dönemde güncelliğini koruyabileceği düşünülebilir? Dünya adamaklı farklı hale gelmedi mi, aktivizmin genel bağlamı kökten değişmedi mi? Bu yeniden yazmayı gerektirmez mi?

Böyle bir değişimin olduğunu sanmıyorum. Toplumlarımızın temel kurumları, 11 Eylül öncesinde olduğu gibi, şimdi de aynıdır. Kapitalist mülkiyet ilişkileri, ulusötesi şirket iş bölümü, piyasalar, çeşitli parti düzenlemeleriyle burjuva devlet, itaatkar kitle iletişim araçları, çekirdek aileler ve sık sık bir diğeriyle zıt kutuplarda yer alan kültürel topluluklar. İçinde hareket ettiğimiz bağlamı hala bunlar oluşturmaktadır. Muhalefetin temel mantığı da 11 Eylül’den sonra değişmemiştir. Sıkıntı çeken kesimlerin talihini iyileştirecek ve aynı anda gelecekteki kazanımlara dair beklentilerimizi artıracak konular seçeriz. Kısa dönemde, elitler taleplerimizi yerine getirinceye ya da karşı çıktığımız politikalara son verene kadar toplumsal maliyetleri yükseltiriz. Uzun dönemde, toplumun belirleyici ilişkilerini değiştirmek amacıyla çalışırken, destek biriktirir ve hareketin altyapısını ve alternatif kurumlarını geliştiririz.

11 Eylül’den önce de, şimdi de—ve hiç şüphesiz gelecekte de—örgütlenecek temel kesimler mülkiyet ilişkilerinden, iş bölümlerinden, kültürel topluluk bağlılıklarından, toplumsal cinsiyet rollerinden ve cinsel tercihlerden çıkacaktır.

O halde farklı olan ne?

Savaştayız. Daha doğrusu taş üstünde taş bırakmamacasına bomba yağdırırken bir ülkenin nüfusunu aç bırakıyoruz. Bu önsözü yazarken, ABD, önümüzdeki birkaç ay içerisinde bir milyon veya daha fazla sayıda insanı öldürebilecek politikalar izliyor. Tabi ki bu bize, katliamı durdurmak için biran önce harekete geçme sorumluluğu yüklüyor. Siz bu satırları okurken, bizim ve dünyanın her tarafındaki aktivistlerin

abaları, umarım, Afgan vatandaşlarına yardım etmiş olsun. Şimdiki savaş, kısmen diğer hareketlerden esinlenen direnişini sonucunda sona ermiş olsun. Eğer hala devam ediyorsa veya sona ermişse bile, bu kitaptaki derslerin, tıpkı küreselleşme-karşıtı çalışmada olduğu gibi, tıpkı ırkçılık-karşıtı çalışmada olduğu gibi vs. savaş-karşıtı çalışmada da yardımcı olması beklenir.

Bush, Blair ve Ortakları Afganistan'da bomba yağdırırken, içeride de sertlik yanlısı ve geliri yeniden dağıtan yasaları, aynen Soğuk Savaş boyunca yapıldığı şekilde, ama çok daha hızlı surette sokuşturmak için, korku ve öfkeyi kullanmaktadır. İkiyüzlü rüşvetçilikleri ise korkunç boyutlardadır, ve aktivistlerin bu konuya da el atmaları gerekmektedir.

O halde yakın ve daha uzun dönemdeki "terörizmle savaş" ve elitlerin bununla bağlantılı yeni önceliklerini gündemimize almalıyız, ama bunu nasıl yapacağımız konusunda anlaşılabilir bazı tartışmalar var. Başka her şeyi bırakacak mıyız? Bu savaşın sona erdirilmesi ve hükümetin emekçi halka karşı sertlik yanlısı ve geliri yeniden dağıtan saldırılarını tersine çevirmek için yararlı olacak ne yapabiliriz? Kasım ayının ortasında yazdığım gibi cevabım şöyledir: muhalefeti alabildiğine büyütmenin ve ona, hakim unsurlara, savaşınızı durdurmazsanız ödeyeceğiniz bedel ödemek isteyeceğinizden çok daha fazla olacaktır mesajını verecek bir nitelik kazandırmanın peşine düşebiliriz.

Lakin hükümetlerimize ve hizmet ettikleri kesimlere böyle bir bedeli nasıl dayatabiliriz?

Tarih, bu soruna yönelmek konusunda sorunlarımız olduğunu söylemektedir.

Bazılarımız, politikalarının adaletsizliğinin boyutlarını ortaya koyduğumuzda, elitlerin, ahlaken rahatsız olacağını ve harekete geçeceğini düşünmektedir.

Bazılarımız ise, barışı sağlamaya çalışan, militanlık düzeyi yüksek çok sayıda insana ihtiyacımız olduğunu düşünmektedir. Ama gerçek şu ki Bush ve Blair ve Ortaklarının ahlakı yoktur ve herhangi bir küçük fırtınayı savuşturabilirler. Gerçekten dikkatlerini celbedecek ve önceliklerini altüst edebilecek olan, yalnızca bugünkü savaşa giderek daha fazla karşı çıkan bir hareket değil, diğer adaletsizlik olaylarına ve, en tehdit edicisi de budur, adaletsizliği doğuran temel koşullara da karşı çıkan hareketlerin oluşturduğu tehdittir.

Savaş çıkaranlar, savaş seven sadistler oldukları için değil, pozisyonlarını ve iktidarlarını savunmak ve ilerletmek için savaş çıkarırlar. Savaş yapıp yapmamayı, ceset sayısı keyiflerini kaçırdığı ya da muhalefetin büyüklüğünden rahatsız oldukları için değil, yalnızca savaşlarının tahrik ettiği hareketlerin, savaş çıkaranların temel pozisyon ve iktidarını tehdit etmeye başladığında bir defa daha düşünürler. Savaş çıkaranlar, savaşı sürdürmenin, amaçladıklarının tam tersi bir etkisi olduğunu anladıkları zaman bir defa daha düşünürler. Savaşları, pozisyonlarına ve iktidarlarına hizmet etmek yerine kendi boğazlarını kesmeye başlar. Ancak ondan sonra, her şey dikkate alınır ve durdurmaya niyetlenirler. Bunda çok sayıda faktör rol oynar, bunların arasında yurtdışındaki istikrarsızlık ve muhalefet, ve bizim ABD'deki eylemliliğimiz de vardır.

Asıl mesele şu ki, mevcut durum, savaşı durdurmaktan başka bir önceliği olmayan ABD'li aktivistlerin bile tüm diğer meseleleri ihmal etmesini ve yalnızca savaştan konuşmasını icap ettirmez, muhalefetin şiddetini azaltmak ise kesinlikle mevzubahis olamaz. Mevcut durumda icap eden, mümkün olan en çok sayıda insanın, görünür şekilde aktif ve olabildiklerince enerjik olarak, savaş muhalefetiyle diğer muhalefetler arasında üretebilecekleri en geniş bağlantılar kümesini geliştirmesidir.

Mevcut durum, ulusötesi şirket-karşıtı, küreselleşme-karşıtı, ölüm cezası-karşıtı, vergi kaçakçılığı-karşıtı veya demokratik olmayan seçim-karşıtı olanların bu ilgilerini rafa

kaldırıp sadece savaş-karşıtı olmaları için yalvarmaz. Tam tersine, bu insanların ve başka ilerici bağılılıkları olan diğerlerinin, savaşa karşı çıkmak için çabalarımızı arttırırken bile daha saldırgan bir şekilde ulusötesi şirket -karşıtlığına, ve tüm diğerlerine, devam etmeleri için yalvarır. Savaş-karşıtı, açlık-karşıtı, dışpolitikadaçöküş-karşıtı vd. olmaya başlayanların dev şirket-karşıtı vd. olmaya başlamalarını, saygılı bir şekilde, sağlamaya çalışmamız, vice versa, için yalvarmaktadır. Çünkü bu türden bir karşılıklılığa ulaşmak, savaş ve diğer meselelerde değişimi en etkili şekilde zorlayacak olan dayanışmanın artması-İlgilerin çeşitlenmesi yolunun ta kendisidir.

O halde 11 Eylül'den sonra farklı olan, muhalefetin nihai ilgi merkezi, muhalefetin mantığı veya muhalefetin amacı değildir. Bunların yerine anlamlı şekilde değişenler şunlardır:

- (i) özellikle savaşa ve bombalamaya karşı muhalefetin ertelenemez aciliyeti, çünkü potansiyel olarak açlık çeken milyonlarca canın hayatı doğrudan tehlikededir;
- (ii) zorbaca gözetim ve diğer yasaların ve de zenginler için ikiyüzlü “teşvik” projelerinin de yer aldığı muhalefet için bazı ilave ilgiler; ve
- (iii) muhalefet için imkanlar, çünkü bayrak sallayan vatansever medyaya rağmen şimdi, 11 Eylül öncesinden daha fazla sayıda insan dünya meselelerini ve aktivizmi, ciddi olarak, tartışmaya açıktır.

Bir başka deyişle, zaman, sayısız hayatı kurtarmak üzere savaşa karşı mücadele etmenin ve de Afganistan'dan daha büyük ölçülerdeki felaketleri önlemenin zamanıdır. Ama aynı zamanda mevcut ilgi merkezlerimizi ve mücadelelerimizi yeniden ileri sürmenin de zamanıdır. Ne daha önceki ilerici önceliklerimizden kaçmamız ne de onlara ara vermemiz gerekir. Devam etmekte olan çabalarımızı büyültmeye ve bunları savaş-karşıtı çabayla bağlantılandırmaya ihtiyacımız var. Bu, savaş-karşıtı ve diğer konulardaki başarıları olma şansımızı arttıracaktır.

Tüm bunların, herkesin bireysel olarak benimsemesi gereken çok-konulu düşünüşe dikkat çekmenin ötesine geçen bir anlamı var mıdır? Yeni bir Barış ve Adalet Koalisyonuna ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.

Barış, hiç savaşın olmaması, dayatılmış biyolojik ve kimyasal açlığın olmaması, insanlara toplu saldırı politikalarının olmaması, artı tüm teröristlerin hukuki yoldan takibi ve yargılanması demek olmalıdır.

Adalet, gücün ve gelirin zenginden fakire yeniden dağıtılması için iktisadi ve sosyal mübadelenin kurallarının yeniden yazılması demek olmalıdır, bu uluslararası ticaret ve küreselleşme de olsa yurtiçi saikler ve diğer politikalar da olsa, bunun böyle olması lazım gelir.

Bugünkü ABD politikaları, burada ve dünyanın her yerinde, eşzamanlı olarak, tüm gerici trendlere yol verirken önümüzdeki birkaç ayda bir milyon insanı açlıktan öldürebilir. Tüm bunların muhtemel insani sonuçlarını, dikkatimizi harekete geçirmeye yetecek kadar tasavvur etmek elbette mümkündür.

Zaman, çalışma yürütülebilecek her yolla savaşa karşı mücadele etme ve dayanışma lehine ağız kavgasını bırakmış olan ve aklı başında konuşma ve iyi düşünülmüş vizyon, program ve strateji lehine doktriner ideolojiden vazgeçmiş olan çok-konulu, çok-taktikli, popüler bir kitle hareketini yaratma zamanıdır.

Ve bu kitap, tam da bunun nasıl başarılabileceğini konu alır, dolayısıyla da 11 Eylül sonrası dönemle yakından alakası vardır.

DEĞİŞİMİN YOLU

Sol, Seattle'daki gösterilerden Prag ve Quebec'dekilere kadar metin ve güçlü bir muhalefet örgütlemiştir. Bu muhalefet, zaten zengin ve güçlü olanları daha zenginleştirmek ve güçlendirmek isteyen efendilerin planlarına büyük zararlar vermektedir. Bununla beraber, değişimi kazanmak için gerekli olanın bir hayli altında kalabilen bir aktivist üslubu da kabul ettirdik. Bazı ara düzeltmelere ihtiyacımız bulunmaktadır.

Aktivist üslubumuzla ilgili sorun nedir? Binlerce militan, cesur insan o şehir senin bu şehir benim dolaşmaktadır. Küreselleşmeye muhalefet ediyorlar ve hatta ulusötesi şirketlerin daha genel olarak iktidarlarına da muhalefet etmeye başladılar. Paraya esir olanlar telaş içerisinde değil mi? DTÖ (WTO), IMF, Dünya Bankası ve şimdi de Amerika Kıtası Serbest Ticaret Bölgesi'nin (FTAA) korkunç etkileri, herkesin görmesi için açığa çıkarılmadı mı? Kar-elde etmenin bizzat kendisi saldırıya uğramaya başlamadı mı? İçinde bulunduğumuz zaman, aktivizm için onyılların en iyi zamanı haline gelmiyor mu?

Evet, projeyi gençliğin yürütmesi ve daha fazla enerji sarf edilmesi sayesinde bunların hepsi olmakta. Ama hedefimiz yalnızca geçen yıllardan daha iyi olmak değil, milyonların hayatını iyileştirecek değişimleri de kazanmak. Bizi kapsamlı bir adalete doğru götürecek "reformist-olmayan reformları" kazanmak stratejik düşünmeyi gerektirir.

Zaten biz bunu yapmıyor muyuz? Bu büyük olaylar hakkında stratejiler oluşturmuyor muyuz ve yaygın polis baskısına rağmen planlarımızı başarıyla uygulamıyor muyuz?

Evet. Ama, korkunç ticaret anlaşmalarını önlemek, IMF ve Dünya Bankası'na son vermek ve sonra da yeni küresel ve dahili kurumlar kazanmak istiyoruz. Bunların tümünü yapabilmek, sürekli genişleyen bir desteği ve sürekli gelişen bir politik kavrayışı gerektirir. Toplumsal maliyetleri, elitlerin kaldıramayacağı ve sonunda pes edeceği bir düzeye yükseltmek için birçok taktiği biraraya getiren kitlesel hareketlere ihtiyacımız var. Elitler bugünkü taleplerimizi karşılayana kadar hareketlerimizin büyüklüğünü artırmamız ve ilgi merkezlerini ve taktiklerini çeşitlendirmemiz gerekir- ve daha sonra daha fazlasını kazanmamız gerekecek.

Seattle'dan sonra, muntazaman daha fazla insanın ve daha geniş kesimlerin küreselleşme-karşıtı (ve diğer) hareketlerimize katılmış olması lazımdı.

Etkinliklerimizin, hareketlerimizi inşa etmek için uygun olduğu müddetçe büyük olaylara vurgu yapmaya, tabi ki, devam etmesi lazımdı. Ama, Los Angeles, Quebec veya her neresi ise oraya gelemeyen insanlara ulaşmak için, daha küçük şehirlerde ve kasabalarda, daha fazla bölgesel ve yerel örgütlenmeye vurgu yapmış olması da lazımdı. İnsanlar, kuşkusuz, bu konular üzerinde yaratıcı çalışmalar yapıyorlar, ama daha fazla yardıma ihtiyaçları var ve bu trendlere daha fazla saygı gösterilmesi ve destek verilmesi ihtiyacı var.

Son zamanlardaki tüm harikulade başarılarla rağmen, amaçlarımızın enginliğini gözönünde bulundurarak sormak zorundayız: neden sayılarımız olmasını istediğimiz gibi büyümüyor? Neden yeni kesimler olmasını istediğimiz hızda projeye katılmıyorlar? Neden aktivizmin buluşma yerleri, muazzam odak noktalarının yanısıra yerel mevkileri de içine alacak şekilde daha da hızlı çeşitlenmiyor?

İlerlemenin, en nihayetinde zaman isteyen bir şey olması, yanıtın bir kısmıdır.

Hareket kurmak kolay değildir. Aslında hızlı bir büyümenin yaşanmış olması da yanıtın bir diğer kısmını oluşturur. Örneğin, Bağımsız Medya Merkezleri'nin (Indy Media Centers) çoğalması, 15 ülkede yaklaşık 40 şehri tarayan alternatif yerel haber ve analiz sağılar, gerçekten görülmemiş bir başarı. Ama Bağımsız Medya girişiminde

kaydedilen büyüme, zaten büyük ölçüde bağlı olan insanların katılımında ince değişiklikler yapılması suretiyle ortaya çıkmıştır. Harikulade bir şey ama bu içeriğin tahkimi, dışarıya doğru büyüme değil.

Benzer şekilde, gösteri yapanlar arasında insanı etkileyen ve muntazaman gelişme gösteren bir hazırlık, yaratıcılık, bilgi ve cesarete şahit olduk. Quebec'te sokak çatışmasına katılan genç anarşistler ve diğer militanlar ile ilgili raporları bir düşünün. Seattle'in tersine, başkalarıyla dayanışmaları, başkalarını müdafaa etmeleri, cesaret ve disiplinleri ve topladıkları destek hakkında çok şey dinledim. Bu müthiş bir ilerleme. Solun diğer tüm kesimleri de, bu en militan, genç insanların yaptıkları gibi hızlı bir şekilde öğrenip tercihlerini adapte edebilseler ne iyi olur. Ama bu da, yaygın yeni ilişkilere dayanmamaktadır, muntazaman artan kavrayış gücünün ifade edilmesi ve zaten büyük ölçüde katılım gösteren insanlarla bağlantılar sayesinde ortaya çıkmıştır. Yeni insanlara ulaşma konusunda ise, Seattle'den Quebec'e gösterilerimizin büyüklüğünün pek fazla artmadığı gerçeğiyle yüzleşmeliyiz. Meramımı anlatmak için, uygun olacağını umduğum bir analojiyi, abartılı hatta Olimpik olduğunu kabul ediyorum, denemek istiyorum. Bir maraton yarışını düşünün. Binlerce koşucu çıkışta fırladığında, insanlar hareket eden dev bir kütle gibi biraradadırlar. Yine de çıkışta birbirlerine dolanmış olsalar da herkes herkesle yarışmaktadır. Daha hızlı koşucular dev kitlenin etkisinden kurtulmak isterler. Kopup hızlarını artırır, böylece artık gerilerinde kalan kitleyle kendileri arasında bir mesafe oluştururlar.

İlerleyen süreyle birlikte, bu hızlı grubun içinde de eşitsiz gelişme olur. Bazı koşucular daha iyi durumdadır. Çok geçmeden arayış ikinci defa açarlar, bu sefer kendileriyle parçası oldukları öncü büyük grup arasında ve teması koparmak için bu mesafeyi kafi miktarda artırır. Arkada kalanlar esinleyici hızlı koşucularla bağlantıyı yitirdiklerinden momentum kaybederler, tıpkı önceden daha kitlesel grup da yaşandığı gibi. En sonunda, son bir kopuş daha olur, son düzlükte kapanan birkaç koşucu, öndeki zaten küçücük kalmış grubu da geride bırakır, onun arkasından daha büyük grup gelir, görüş alanından çıkmış olan kitle ise en geridedir.

Hareket mücadelesi de, maraton gibi uzun bir yoldur, dayanıklılık ister ve aşmak zorunda olduğu engeller vardır. Büyük bir nüfus katılır ve tabi ki mümkün olan en çabuk şekilde başarmak isteriz. Nihai amaçlarımıza ulaşma hızımız çok şeyi değiştirir ve hatta savaşı sona erdirmek, IMF'yi ortadan kaldırmak, ücretleri yükseltmek ya da daha kısa bir iş gününü kazanmak gibi ikincil amaçlara erken ulaşmak da önemlidir. Yine de, toplumsal değişimi kazanmak başka açılardan tipik bir yarış gibi değildir- ya da ne olursa olsun öyle olmaması lazımdır.

Toplumsal değişim söz konusu olduğunda, kazandıran mantığın, eşitsiz olarak gelişen ve daha yavaş grubu geride bırakan ve bitiş çizgisini birinci geçenler için olmaması gerekir. "Toplumsal değişim yarışını" kazanmanın tek yolu, bütün herkesin son çizgiyi hep beraber geçmesi ve bu bütünün olabilecek en büyük hızda gitmesidir. En hızlı ve başka bakımlardan en iyi aktivistler, kendilerini zaman zaman azıcık geride tutmak pahasına da olsa grupta kalarak, hızı bir bütün olarak artırmaya çalışması gerekir. Daha ileri durumda olanlarla diğerleri arasında, örnek olma babında küçük bir farkın olması elbette bazen çok iyidir, ama bu farkın çok büyük olmaması gerekir.

Toplumsal değişim çabamızın, aslında, heybetli bir dağa çıkmaya çalışan büyük bir grup gibi olması lazım gelir. Böyle bir grubu izlediğimizi ve en hazırlıklı ya da daha güçlü ya da kendini bu işe daha fazla adanmış dağcılarının, diğerleriyle bağlantıyı koparacak kadar önden fırladıklarını düşünün, artık diğerlerine yardım bile edemezler. Bu tercihin kendini-yenilgiye uğratan doğası besbellidir. Gördüğüm kadarıyla şu anki sorunumuz budur. En bilgili birçok aktivist ve statükodan hoşnutsuz ama hareketsiz

olan ya da aktif olmaya yeni başlayan yığınla insan arasında kısmi bir kopukluk mevcuttur.

Bu kopukluk, bazılarının daha da yüksek düzeyde katılım göstermesi ve birbirleriyle olağanüstü iyi ilişki kurması, hatta kendi destekleyici altkültürlerine sahip olmasına neden olacağı gibi, eş zamanlı olarak, teması kaybettikleri diğerlerinin uzun-mesafe izleyiciler haline gelerek, ayrı kaldıkları öndeki grubun (savunmasız şekilde) ne zaman tükeneceğini seyretmelerine neden olur. İllaki böyle olacak demiyorum. Ama bunun, su yüzüne çıkmakta olan ve yönelmemiz gereken bir zorluk olduğunu düşünüyorum.

İfade etmeye çalıştığım ayrımın kolayca görülebileceği üniversite kampuslarına ara sıra konuşma yapmaya gidiyorum. Okul arkadaşlarıyla karşılaştırıldığında, aktivistler tamamen farklı görünürler, farklı zevkleri ve tercihleri vardır, farklı konuşurlar ve daha büyük kalabalığın içine girecekleri yerde kendilerini onlardan büyük ölçüde ayrı tutarlar. Bu duruma diğer topluluklarda da rastlanır.

Bu kopukluğa çok sayıda faktör katkıda bulunur. Doğru olması bir yana, hiçbirini tam olarak teşhis etmek kolay değildir. Buna rağmen, özel olarak hareketimiz hakkında düşündüğümüzde konuyla ilgili bir faktör vardır: Seattle'den sonra başlayan dönemde, muhalefet, uzun mesafe seyahat etmek, kötü yerlerde kalmak, sivil itaatsizliğe ve sokak çatışmasına vurgu yapan militan eylemlerle sokaklara çıkmak ve hatta tutuklanmayı ve ciddi olarak hırpalanmayı göze almak anlamına gelmiştir. Bir dakika durup bunun hakkında düşünürsek, bunun, aktivizme ilk defa girenler bir yana herhangi bir zamanda insanlardan kolay kolay istenecek bir şey olmadığı ortadadır. Örneğin, Quebec'teki FTAA toplantısına karşı protestolar gibi olaylara katılanların kaç, hiçbir alakaları yokken, birden ilk politik eylemleri olarak şu anki etkinlik düzeylerine gelmek zorunda kaldıklarında yaptıkları şeyi yapardı? Aile sorumluluklarının sık sık kendilerini sıkıştırdığı 30'larını süren ya da daha yaşlı, iş sahibi ve kendileri ve sevdikleri için doğuracağı felaketlerin korkusuyla işini korumak durumunda olan insanları göz önüne alın. Bu insanların kaç bir önkoşul olarak seyyar olmayı gerektiren ve aktif hale gelmenin ilk adımı olarak büyük riskler içeren böyle bir gösteriye katılmak ister?

Bunda şöyle bir ironi de vardır: sivil itaatsizliğin ve diğer militan taktiklerin ne kadar etkili olacağı önceden belirlenebilecek bir şey değildir. Etkili olmanın sırrı, bu militan pratiklerle, çoğu bu tip protesto taktiklerini destekleyecek durumda olmayan fakat mantığını açıkça destekleyen ve bu yönde hareket eden muhaliflerin büyüyen hareketi arasındaki bağlantıda yatar. Sivil itaatsizliğe ve diğer militan gösterilere, elitleri taleplerimize boyun eğmeye zorlayan gücü veren doğrudan militanlıkları değil, bu tip olayların daha fazla aktivizmin tehdit edici yangın kasırgasının habercisi olduğuna dair korkudur. Bununla beraber, 2000 veya hatta 10000 kişilik oturma eylemi veya sokak çatışması, oturan ya da çatışan safların yenileneceği ve hatta büyüyeceği daha büyük, gözle görülür, dört bir tarafa yayılmış destekçi muhalif topluluğa sahip değilse elitler için ciddi bir tehdit oluşturmaz.

Bir başka deyişle, yüksekliği ne olursa olsun bir durgunluk platosuna ulaşmış gibi görünen bir muhalefetin önünde yol kalmamıştır ve dolayısıyla yönetilebilir durumdadır. Durgunluğa ulaşmış muhalefet, devletin temizleme ekipleriyle ya da bastırmak suretiyle kontrol edebileceği bir sıkıntıdır. Buna karşın, büyümeye devam etme kapasitesine sahip muhalefet, çok daha küçük olduğunda bile daha tehdit edicidir ve daha güçlüdür.

Kitlesel miting ve yürüyüşlerde 10 ya da 20 kat daha fazla sayıda insanı toplayabilen ve bu olaylara katılanların geri döndüğünde yerel olaylar örgütlediği ve dolayısıyla daha da büyük bir toplam sayıya ulaşabilen yalnızca birkaç bin kişinin yer aldığı bir

sivil itaatsizlik hareketi çok tehlikeli bir dinamiğe sahip olarak elitlerle karşı karşıya gelir. Bu senaryoda, yalnızca deneyimli aktivistler, yüz yüze karşılaşmalar, basılı, işitsel ve görsel mesajlar, forumlar, mitingler ve yürüyüşler yoluyla bağlılıklarını aralıksız incelterek artırmaz, yeni insanların pozisyonu da bilgi yokluğundan daha fazla bilgiye, gösterileri reddetmekten desteklemeye, ve koşullar elverdiğinde de, katılmaya doğru değişir. Hükümetin en militan muhaliflerle nasıl uğraşacağına dair tercihlerini, muazzam ve büyüyen bir muhalif insanlar kitlesi sınırlandırabilir. Bizim aradığımız budur- bir muhalefet platosu değil (çabalarımız ne kadar şerefli ve cesur olsa da), elitlerin kaygı duyması gereken ve sonunda pes edecekleri ileri doğru hareket eden bir büyüme yolu.

Eğer devlet, gösteri yapmaya gidenlerin gaza, sopalara ve “uzatılmış tatillere” dünden meraklı veya en azından göze alan insanlardan oluştuğuna dair bir imaj yaratabilirse, çocuk arabasındaki küçük bebekleriyle gelen anne-babalara, gaz bombası atıldığında koşamayacak yaşını almış insanlara, anne-babalarının zarar gelmesinden kaygılandığı için tehlikeden uzak tuttuğu yetişkinlere veya gösteriler nedeniyle işden öngörülemez bir süre ayrı kalmayı göze alamayan sıradan işçilere gösterilerimizde rastlayamayacağız.

Ulusal mitinglere katılmanın güçlüğüne, insanların kaygılarını ifade edecekleri ve bağlılıklarını geliştirecekleri yerel araçların yetersizliğini ekleyin ve hareket plato durumuna doğru itilir. Buna, hareketin en bilgili ve kendini adanmış üyelerinin, yavaş yavaş ama muntazaman, meseleleri ve hedefleri daha geniş dinleyici kitlesine iletmeye değil de uğraşmak durumunda oldukları (ama diğerlerinin bir işe yarayacak şekilde kavrayamadıkları ve daha çok sadece korkuya kapıldıkları) sokak taktiklerini ve polis yöntemlerini tartışmaya odaklandıklarını ekleyin, sorun derinleşir.

Polis müdahalesine karşı hazırlık yapma ve polisin müdahalesinin nasıl işleneceğinin baskısı altındaki aktivistlerin önemli olan muharebedir anlayışına yakalanması ve hatta polisin militanlığı her zaman alt edebileceği gerçeğini gözardı ederek, şiddetli tırmandırma döngüsüne yakalanmasını da ekleyin, sorun akut hale gelme yolundadır. Onun için Seattle, Quebec ve Prag’ı överken bile hareket ile belirli tür örgütlenmeler ve dolayısıyla hareket ile şu an yer almayan ama potansiyel olarak buna açık halk arasında artan bir operasyonel kopukluğun tohumlarını yaratıyor olabileceğimizden endişeleniyorum.

Bu değerlendirmenin-başarılan şeylerin tek tek sıralanıp, aslında şu anda tam da bu konular üzerinde çalışan insanların olduğu söylenerek ılımlı hale getirilmiş olsa bile- birçok insana acı geleceğini biliyorum. Ama bu konuların daha fazla ilgi gerektirdiğini kabul etmek önemlidir.

Yalnızca şu örneği düşünün. İnternet, çalışmalarımıza bir çok bakımdan yararlı olan güçlü bir silahtır. Ama İnternetle, ağırlıklı olarak, bizim söylemek zorunda olduğumuz şeyleri duymak isteyen insanlarla haberleşiriz. Bizim sitemizi ziyaret eder ve listelerimize dahi olurlar çünkü zaten hareketimizin bir parçasıdır. Bizi nerede bulacaklarını başka nasıl bilebilirlerdi?

Sol kurumlarımızın cephaneliğinde olabilecek basılı dergi veya radyo programında da olan buna benzer bir şeydir. Mesajlarımızı duyan insanlar, söylemek zorunda olduğumuz şeyleri duymak istediğini bilen aboneler veya dinleyicilerdir. Beni yanlış anlamayın. Bu çok iyi bir şeydir. Hayatımın büyük bölümü, kendi uyanıklığımızı, kavrayışımızı, dayanışmamızı ve kararlılığımızı iletirmek ve yöntem ve gündemlerimizi inceltmek ve önümüzde duran görevler için kendimizi teçhizatlandırmak veya yeniden-teçhizatlandırmanın önemli bir bölümünü oluşturduğuna inandığım bu tip girişimler için çalışmakla geçti. Sorun, bunun diğer yüz yüze etkinlikleri ve kamusal faaliyeti öncelikli hale getirmeden yapılması

durumunda, bizim, bir tür ileri fırlatarak ayrılan öndeki gruba dönüşmemiz ve en çok iletişim kurmamız gereken kesimlerden kendimizi uzaklaştırmamıza (bilerek ya da bilmeyerek) yol açabilmesidir.

Bir başka örgütlenme türü de doğrudan yeni insanlara ulaşmayı öngörür, yani zaten bizim dilimizi konuşan ve gündemlerimizi paylaşanların bilgisini ve kararlılığını güçlendirmeyi ve derinleştirmeyi değil bizden farklı olan insanlara ulaşmayı hedefler. Bu, kamusal yerlerde broşür dağıtırken veya ajit-prop ve gerilla tiyatrosu yaparken yaptığımız bir şeydir. Halk mitingleri veya forumlar düzenlerken yapılan da budur, zaten gelmek isteyecek olanlara e-mail göndermekle yetinmeyiz, ilaveten, ve asıl önceliğimiz olarak, semtimizde ve kampusumuzda kapı kapı dolaşıp aksi takdirde gelmeyecek olan insanların gelmesi için ısrar eder, aklını çeler, ikna etmeye çalışır ve hatta onları baskı altına alırız.

Ve daha önemlisi, birçok bakımdan, yolumuzdan çıkıp yeni insanlarla konuştuğumuzda, tartıştığımızda ve onlara adres sorduğumuzda yaptığımız bundan başka bir şey değildir. Halihazırda bizimle hemfikir olmayan veya hatta şiddetle bize karşı çıkan insanlarla yüz yüze ilişki kurmak hareket inşa etmenin can damarıdır. Görüşlerimizi paylaşanlarla iletişim kurmaktan elbette daha zor ve daha ürkütücüdür, ama bunu yapmak daha önemlidir. Bunu topyekun öncelikli hale getirmeyeceğiz ama toptan gözardı da edemeyiz.

Eğer yeni insanlarla bu türden ilişkiler kurma konusunda, muntazaman, hepimizi daha az istekli ve daha az yetenekli yapan yollarla gösterilerimizi inşa ediyorsak yokuş aşağı gidiyoruz demektir. Farzedin ki, örneğin geçenlerde bir konuşma yaptığım, Pennsylvania State College gibi futbola odaklanmış bir üniversite kampüsündeyiz. Birkaç yüz kişiden oluşan çekirdek hareketimiz neredeyse tüm zamanını kendi aralarında ve kendilerine çok benzeyen insanlarla geçirir ve spor salonlarına, öğrenci birliklerine ve 40.000 öğrencinin kampusta biraraya geldiği diğer tüm buluşma yerlerine hemen hemen hiç gitmezlerse nasıl çoğunluk projesi haline geleceğiz?

Böyle bir kampusta radikal olmak ve sonra da kilometrelerce uzaktaki, Quebec'te veya Washington, D.C'deki bir gösteri için çalışmak ve bu gösteriye gitmek büyük cesaret, kararlılık ve bilgi ister. Ama hareket kurmak için gerekli başka bir adım da vardır ve bu da cesaret ister: spor salonlarına gidip, hareketimize kazanmamız gereken insanlarla tekrar tekrar konuşmakta ustalaşmak.

Yeni insanlara ulaşma ve bilinç yükseltme çabası, yeni insanları etkileyip, ayarttığı ve de onları hareketlerimizde tuttuğu ölçüde, onlara, aktivizmle teması korumak ve dolayısıyla ilk ilgilerini sürdürmek ve üstüne yeni şeyler koymak için yollar önermek durumundadır. IMF hakkındaki yüz yüze konuşmanın son geldiği nokta herhangi bir kişiyi bir gösteri için 500 veya 1000 veya 5000 mil uzağa seyahat etmek, yerde yatmak veya hiç uyumamak ve çatışmaların olduğu sokağa götürmek için ikna etmekse, ki medyanın ve bizlerin sayesinde sokak eylemlerinden, üstüne gaz bombası atılması ve gözaltına alınmak ve okuldan, çocuklardan ve işten ayrı düşecek kadar uzun süreli içeride kalmak anlaşılmaktadır, pek az yeni insan gelmek için can atacaktır. Ama eğer bunu yapmazlarsa, yapmamak için açık ve anlamlı hiçbir şey e sahip değiller, bu yeni insanların, muhalif ilgilerini uyandıran kararlı aktivist toplulukla temaslarını sürdürmelerinin imkanı da yoktur. Sonuçta, büyük olasılıkla öfkeleri gündelik hayatın ve ana-akım medyanın empoze ettiği siste dağılacaktır.

Yalnızca yeni insanlara ulaşan değil, aynı zamanda yeni insanlara ulaşmanın başlangıçtaki etkisini koruyan ve ilerleten mekanizmalar oluşturulamadığında yeni insanlar hareketimize sıkıca sarılmayacaklardır. Bir sonraki gösteriyi planlayacağız. Ona gideceğiz. Onu göklere çıkaracağız. Ama büyük olasılıkla geçen seferkiyle aynı

kalabalık orada olacak. Evet, aktivistler Quebec’de civardaki topluluktan yaygın destek almıştır, ki bu olağanüstü iyi bir başarıdır. Ama bunun sonrasında ne geliyor? Çatışma yerlerinden 50 mil ya da 1000 mil uzaktaki yerler ve daha da ötesi niye değil?

Aklımızın ön tarafında tutmamız gereken husus, küçük bir muhalifler ordusunun kazanabileceği küçük bir savaş yürütmediğimizdir. Küreselleşme para babaları için çok şey ifade etmektedir. Kolay pes etmeyeceklerdir. Yöntemlerini değiştirecekler, toplantı yerlerini değiştirecekler, çabalarını gizleyecekler ve retorikte planlarını allayıp pullayacaklardır, hem de görünüşte hiç yorulmadan. Ve aktivistler destek üslerinden çok uzağa gittiklerinde ise bu elitler şiddetle saldıracaklardır.

Kazanmamız için, ki önemli olan budur, kitlesel oranlara ulaşmalıyız. Aklımızın ön tarafında hareketimizin büyümesi olmalıdır. Kitlelerin, ilgisinin uyandırılmasına rağmen uygun şekilde katılacak bir yol bulamamaları deneyiminin, çabalarımızın ezici şekilde güçlü ve muzaffer olmasının engellenmesi yönünde bir tehdit oluşturduğunu düşünüyorum.

Daha militan taktiklerimizi elememiz gerekmez. Hiç de değil. Ama bu taktiklere daha büyük anlam ve güç katmak için, daha çeşitli ve giriş düzeyinde katılıma olanak tanıyan çok daha fazla olay ve etkinlik örgütlemek, yeni ilgilenmeye başlayan insanların katılımını devam ettiren daha yerel araçlar yaratma suretiyle bu taktiklerle çok daha fazla yeni insana ulaşmayı biraraya getirmemiz ve özellikle de henüz çabalarımızı onaylamayan yeni izleyicilere meseleleri, amaçlarımızı ve faaliyetimizin mantığını açıklamak için daha fazla zaman harcamamız gerekmektedir.

Mevcut değişim yolumuz ne Seattle’da başladı, ne de Quebec’de sona erdi. Ve daha fazla militan olmasından ziyade en acil şekilde çok daha büyümesi gerekmektedir.

RADİKAL OLMAK

Farzedin ki kapitalist küreselleşmeyi (veya herhangi bir sistemik baskıyı) ürkütücü buluyorsunuz. Uluslararası mübadelenin kurallarını, zaten zengin olanı daha fazla zenginleştirmek ve zaten güçlü olanın gücünü artırmak için yeniden yazılmasını reddediyorsunuz. Fakat kişisel enerjilerinizi küreselleşme gibi devasa bir sürece (ya da ırkçılık, veya cinsiyetçilik veya sömürü veya otoritarizm) etkide bulunmak için nasıl yönlendirebilirsiniz? Bireyler beyhude sızlanmayı nasıl aşabilir? Hayatlarımızı şimdi nasıl iyileştirebiliriz? Geleceğimizdeki gerçekten özgürleştirilmiş toplumsal birlikteliği daha yakına nasıl getirebiliriz?

Radikal politikayla uğraşırken, toplumu ve dinamiklerini incelemeye, değişimin özneleri hakkında bir şeyler anlamaya ve daha iyi hale getirmek için dünyayı nasıl etkileyebileceğimizin yolunu bulmaya çalışırken çoğumuz konunun özüne ulaşırız. Şöyle başlayalım; toplum hakkında bir kanaate sahip olmalıyız. Bu kanaatler, ABD’de 30 milyondan fazla insanın yoksulluk seviyesinin altında yaşıyor olması türünden gerçeklere dayanır. Günde \$200.000 kazanarak haftada 5 gün çalışsaydınız, Bill Gates’in değerine ulaşmak için, bu geçen sürede servetinin büyümemesi koşuluyla, 300 yıldan daha fazla çalışmanız gerekirdi.

Daha düşük ama hayal edilmesi hala güç olan bir örnek de basketbolden. Michael Jordan profesyonel olarak basketbol oynadığı son takım olan Chicago Bulls’da (Washington Wizards’ın sahibi olmadan önce) maç başına \$300.000 kazanıyordu ve ilave gelirleriyle birlikte bu kabaca günde \$150.000 yapar. Jordan’ın geceleyin 7 saat uyuduğunu varsayarsak uyurken \$52.000 kazandığını hesap edebiliriz. Ortalama

uzunlukta bir tiyatro oyununu seyrederken ise \$12.550. Yemek yerken ise yaklaşık \$5.000. Yine de Michael Jordan gelirinin tümünü tasarruf etseydi, Bill Gates'in net bugünkü değerine ulaşmak için bu yüksek rayiçlerle bile 100 yıldan fazla çalışması gerekecekti. Bu gelirin ufacık bir bölümünün gerçekten sınırsız sevinç kaynağı olacağı büyük kitleleri unutmadığımız sürece, bu bize ABD'deki gelir dağılımı hakkında bir fikir verir.

Diğer konu ile ilgili gerçeklerden biri de ABD toplumunun teşvik ettiği kayda geçen tecavüz sayısının günde 250, kayda geçmeyenlerin ise muhtemelen bu rakamın 10 katı olmasıdır. Siyah bebeklerin ölüm oranı beyazların iki katıdır, Latinoların durumu da pek farklı değildir. ABD toplumu, dakika başı bir girişim olmak üzere her 20 dakikada 1 başarılı intihar üretiyor. ABD'de kapitalist firmalar, "keyif yapacak gelir" denilen şeye sahip olanlara-kabaca nüfusun %17'si, nüfusun geri kalanı ise harcanabilir- reklam yapmak için her yıl 125 milyar dolar harcama yapıyor. ABD'de yatacak evi olmayan 3 milyon insan var, halbuki genellikle yarı dolu olan, yani 15 milyon insanı daha barındırabilecek aşağı yukarı 50.000 otel var. O halde, ABD'de 7.5 milyon boş odada oturabilecek, ama oturamayan, 3 milyon evsiz insan var.

ABD, yüksek gelir ve statüleri ve de dışlayıcı üstünlük ve kibirleriyle kendilerine büyüklük taslayan doktorlar, avukatlar, mühendisler ve yöneticilerden derinden nefret eden çalışan insanlarla doludur, buna rağmen bu insanlar hayatlarını, çocuklarının bu nefret ettikleri otorite taşıyıcılarından biri olabilmesi için adarlar. ABD, katılan sayısı bakımından esas sosyal ve şenlikli toplanma yerinin bir bar ya da bir Alcoholics Anonymous* toplantısı olduğu kasabalarla doludur.

Bu ABD tablosu, yurtdışına, Alcoa gibi ABD'li şirketlerin faaliyetleri sonucunda kalay madencilerinin ortalama hayat süresinin 35 yıl olduğu Bolivya'ya, ABD tarafından çocuk başına beş sente sağlanabilecek olan, ama sağlanmadığı için bu vitamin eksikliği yüzünden yılda 10.000 çocuğun kör olduğu Hindistan'a, ABD'li çokuluslu şirketlerin gereği gibi kar edebilmeleri için işçilerin saatte 25 ila 50 sent arasında kazandığı ve itaat etmemeye teşebbüs edenlere karşı sistemi savunmak üzere ABD ordusu tarafından eğitilen yerel polis güçleri tarafından bastırıldığı ya da kaybedildiği Dominik Cumhuriyeti'ne de uzanır. Dünyada her gün hemen hemen 50.000 çocuk açlık ve önlenemez hastalıklardan dolayı ölmektedir.

Bu türden bir dehşetin farkına varılması bir çok insanı adaletsizliğe ve cinayete karşı çıkmaya ve hayat kurtaran kurumların olduğu, daha insani bir mantığın cisimleştiği bir dünya arayışına sevkeder. Ve insanlar bu tür bir anlayışla, muhalefetle ve özlemle hareket eder hale geldikleri zaman toplumu anlamaya çalışmaya başlarlar.

Bugünlerde çok sık olmak üzere, toplumu, hayatlarımızı büyük ölçüde yöneten fırsatları ve kısıtları etkileşimli şekilde yaratan, birbirine sarılmış kurumların bir kümelenmesi olarak algılamaya başladık. Ve vurgu yapmaya başladığımız kurumlar ise belirli tür kurumlar: ulusötesi şirketler ve piyasalar gibi ekonomik kurumlar; çekirdek aile gibi akrabalık kurumları; uluslar, dinler ve ırk toplulukları gibi kültürel kurumlar ve yasama meclisleri, mahkemeler ve polis gibi politik kurumlar.

Bu muhalif kafa yapısının derinliklerine doğru yol alındığında yani kurumsal adaletsizliklere karşı muntazaman daha tepkili hale gelindiğinde, aktivistler, insanların hayatlarına sınırlar koyan bu yapıların sıkı sıkıya birbirine sarılmış olduğunu görmeye başlarlar. Kurumlar bizim için, özetle deli saçması ama sezgisel olarak "sistem" dediğimiz bir şey haline gelir.

Sistemin bileşeni olan kurumların etkilerinin nasıl yayıldığını, kalıba döküldüğü ve birbirini şekillendirdiğini görürüz, ekonomi ailelerimizi sıkıştırır ve buna mukabil yaşama birimlerimizdeki toplumsallaşma ve cinsel olarak etkileşim biçimimiz de

ekonomiye etkide bulunur. Benzeri şekilde, idari organizasyon içerisinde nasıl tartıştığımız ve karar aldığımız kültürlerimizi etkiler ve buna mukabil kültürlerimiz mahkemelerimize ve yasama meclislerimize etkide bulunur. Ve bunun gibi, döner durur. Ekonomik ilişkiler, ırk ilişkileri, toplumsal cinsiyet ilişkileri ve politik ilişkilerin her biri geri kalanın doğasına ve yapısına etkide bulunur. Her biri diğerlerinin belirleyici mantığını yeniden üretir.

Ve şunu da görürüz ki bu farklı farklı kurumlar ve hayat tercihlerimize aracılık yapan türev yapılar bizi, düşüncemizde vurgu yapmamız gereken gruplara da böler: sınıflar, toplumsal cinsiyet grupları, kültürel topluluklar, politik partiler ve benzerleri. Bu muhalefet kafa yapısının derinlerine doğru ilerledikçe bu farklı grupların-kadınlar ve erkekler, gay'ler ve homoseksüel olmayanlar, Latinolar, siyahlar, Katolikler, Yahudiler, politikacılar, işçiler, profesyoneller (veya ben "koordinatörler" demeyi tercih ediyorum) ve kapitalistler-, kendilerini tanımlayan kurumların etkilerine bağlı olarak genellikle farklı maddi çıkarlar, buna uygun davranışlar ve bilinçlilik'ler geliştirdiklerini görürüz. Birbirleriyle mücadele eder ve yarışır, bu gruplardan bazıları toplumumuzdaki hiyerarşilerin en altına yerleşmişlerdir, diğerleri ise toplumun en yüksek pozisyonlarında büyük bir ayrıcalık ve güçten yararlanmaktadırlar.

Açık hale gelen toplumsal kavrayışımız bu noktadan sonra açıkça sola doğru kaymaya başlar ve bizi, belirleyici olan bu kurumları ve bizim üzerimizdeki etkilerini daha fazla anlamaya çalışmaya yönelttiği gibi alternatif kurumları da düşünmeye sevk edecek yeterli momentum ve güveni toplayabilir. Ancak o zaman, özlemini duyabileceğimiz mümkün bir vizyonu, artık ulusötesi şirketlerin, piyasaların, ve hiyerarşik olarak tanımlanmış kültürlerin, ailelerin ve devletlerin egemenliğinde olmayan ve bunların bize dayattıkları sıkıntıların olmadığı bir dünya vizyonunu araştıırız.

Alternatifler bulmak için yola çıktığımızda kendimize şunu sormaya başlayabiliriz: ulusötesi şirketler, piyasalar, devletler, mahkemeler, kiliseler, okullar, aileler ve diğer kurumların yerine getirdiği ihtiyaç duyulan işleri ve olumlu fonksiyonları, insanlara gerçekten hizmet eden ve insanın kendini gerçekleştirme ve gelişmesini kışkırtan yollarla nasıl yerine getirebiliriz? Nasıl baskıcı kurumların pisliklerinden kurtulur ama ihtiyaç duyulan sosyal fonksiyonları koruyup, geliştirir ve tam olarak gerçekleştiririz?

Bu yönde hareket etmeye başladığımızda daha temel ayrıntılara inerek neyi savunduğumuza karar vermeye çalışmamız gerekir. Burada henüz herkes aynı fikirde değil ama bir görüşe göre eşitlik, dayanışma, çeşitlilik ve öz-yönetimi savunuruz.

Kaynaklar, hizmetler ve insan emeğinin ürünleri adil ve ahlaki özelemlere uygun bir şekilde dağıtılmalıdır ama ekonomik görevlerin yapılması da sağlanmalıdır.

Emeğimizin ürünleri insanlara, yaratılmasında sarfettikleri çaba ve yaptıkları fedakarlığa göre dağıtılmalıdır.

İnsanların durumu, bazılarının daha iyi koşullardan istifade etmesi bazılarının da baskıcı koşullardan inlemesi yerine, karşılaştırılabilir şekilde iyi ya da kötü olmalıdır.

İnsanların durumu eşit bir şekilde güçlendirilmelidir. Dayanışma üzerine kurulu bir toplumda yaşamalıyız, benim daha iyi durumda olmamın başkasının daha kötü durumda olmasını gerektirdiği bir toplumda yaşamak yerine bizim daha iyi durumda olmamız için diğerlerinin de daha iyi durumda olmasının gerektiği bir toplum.

Çeşitliliğin saygı görmekle kalmayıp iyi karşılandığı ve kutlamalara konu olduğu bir toplumumuzun olması gerekir çünkü sonuçta bundan hepimiz fayda görebilir ve daha zengin hayatlarımız olabilir.

İnsanların hayatlarının niteliğini belirleyen kararlar üzerinde denetiminin olduğu ve bu kararlardan nasıl etkilendiğiyle orantılı olarak bir denetime sahip olduğu ve tercihlerini uygun demokratik yapılar yoluyla ifade ettiği bir toplumda yaşamalıyız. Eğer aşağı yukarı az önce açıkladığım görüşlere sahipsek şu soru ortaya çıkar: hangi tür kurumlar bu değerleri gerçekleştirir? Bana göre solcular burada gevşek davranıyorlar ya da daha kötüsü. Otuz yıl önce, ABD’de, insanların çektiği sıkıntıların ve acıların şahsi sorunlar olduğunun cidden düşünüldüğü bir zamanda hareketler geliştirdik. Yoksulluk şahsi bir kusurdu. Dövülmek şahsi bir kusurdu. Hatta tecavüz edilmek de şahsi bir kusurdu. Irkçılığın hakaretlerine maruz kalmak şahsi bir kusurdu. Tüm bu meseleler şahsiydi. Bir çok insana göre bunların kolektif bir boyutu yoktu. Sonra hareketler ortaya çıktı ve problemlerin kolektif sonuçlarını ve özellikle kolektif nedenlerini- sosyal, yapısal ve kurumsal nedenlerini- teşhis ettiler. Michael Harrington yoksulluk hakkında Diğer Amerika (The Other America) adında bir kitap yazdı, yoksulluğun var olduğunu ve şahsi yetersizlikler sorunu olmadığını, yaygın ve sosyal nedeni olduğunu ortaya koydu¹. Bu çok güçlü bir iddiaydı ve Diğer Amerika’yı okuyana kadar ve içlerindeki belli gizli doğruları uyandırarak bu dersi kendilerine öğreten aktivistlerle karşılaşana kadar yoksulluğu bu şekilde değerlendirmeyen birçok insan üzerinde müthiş etkisi oldu.

Benzer şekilde kadın hareketi ortaya çıktı ve dedi ki kadınların maruz kaldığı istismarlar-dayak, tecavüz, ve bircümle tüm hakaretler ve kendilerini gerçekleştirecek kapasitelerinin yok sayılması- birey olarak kadınların yetersizliklerinin bir fonksiyonu değil sistematik sosyal problemlerdi. Kadınlar birbirlerine bunları anlattıklarında hayat tecrübelerinin çok benzer olduğunu gördüler, bu benzerlik, tesadüfen aynı şahsi kusurları olmasından değil, sorunlarının, kendilerine acıyı uygun gören bütün sosyal yapının bir fonksiyonu olmasından ileri gelmekteydi. Kadınlar bunları gördüklerinde gözleri açıldı. Bu adaletsizliğe çok öfkelenildiler ve hareketler çıktı.

Bilinçteki bu değişim yalnızca yoksulluk ve cinsiyetçilik konusunda olmadı, yeni aktivizmin kalbi olan ve onu başlatan medeni haklar hareketi yoluyla ırkçılık , savaş ve barış, çevre ve sonra da cinsellik konularında da değişim yaşandı.

Bunlar muazzam ölçüde önemli değişikliklerdi, ama son 30 yıldır hareketleri ilk baştaki gibi kurmaya çalışmamız bir sorundur, oysa uzun süredir herkes toplumsal hayatın acılarının büyük ölçüde sistemik olduğunu biliyor. Her şeyin ne kadar kötü olduğu ve teşhis ettiğimiz sorunların nasıl sistemik olduğu hakkında konuşmaya devam ediyoruz ama sistemin bu hastalıklara neden olduğunu söylemek artık insanların gözünü açmıyor ve uzun süreden beridir de bu böyle.

Solun sokağa çıktığında insanlara, bugünlerde yaşadığımız acıların ve hastalıkların nedenin toplum olduğunu söylemesi insanların derinden bildikleri bir şeyleri onlara yeniden söylemekten başka bir şey değil. İnsanlara, sıkıntı çeken hiç kimsenin karşı çıkmayacağı bir şeyi söylüyoruz. Ama insanların bilmediği başka bir şey var, kendileri ve sevdikleri için daha iyi bir şeyin mümkün olup olmadığı, kendileri ya da başkalarının daha iyi bir şeye ulaşıp ulaşamayacakları. Bu soruna yönelmek ertelenemez ve bugüne kadar yeterince eğilmediğimiz bir görev.

Bugünün ortamında, insanlara sistemin ne kadar büyük ve güçlü olduğunu açıklamak ve bizi hırpaladığı türlü türlü yolların tümünü sıralamak için çok daha az zaman harcanması gerekir. Hastalıkları sıralamak artık esinleyici veya öfke uyandırıcı değildir aksine iç karartıcı, zayıflatıcı ve gebericidir. Bu demek değildir ki kurumların nasıl çalıştığını açıklığa kavuşturmaktan kaçınmamız gerekir, yalnızca bunu tek başına yapmanın bir faaliyet esinlemediğini söylüyorum. ABD’de hareket kurmanın önündeki gerçek engel, her şeyin iyi olduğuna dair yaygın inanış değil, her

şeyin bu denli kötü olmasına rağmen daha iyi bir şeyin mümkün olmadığına dair düşüncedir.

Biraz daha iyi bir sisteme dair bir anlayışı ve biraz da ona nasıl ulaşılabileceğine dair bir anlayışı ifade etmemiz gerekiyor-aslında, her ikisinden yeteri kadarı, kendimiz ve hareketimize katılanlar için umut, temel ve olumlu yönlendirme sağlayacaktır.

İnsanlar radikalleştiklerinde-insanların hayatlarındaki sınırlamaların sistemik köklerini gördüklerinde ve bu kökleri sökmek için yemin ettiklerinde- ABD’de değişim için genel vizyon nedir? Ona ulaşmak için strateji nedir? soruları öne çıkar.

Strateji taktiklerin bir birikimidir. Taktikleri, kampanyalar diyebileceğimiz şey halinde biraraya getiririz. Bu kampanyaların biraraya gelmesiyle de değişim senaryosu denebilecek şey ortaya çıkar. Bu senaryolar, mücadeleyle meşgul olan değişim öznelerini kapsar. Gücümüzü ifade etmek ve enerjimizi örgütlemek için kullandığımız yapıları da kapsar. O halde, strateji, aşağıdakilerin bir anlayışını birleştiren herhangi bir görüş olacaktır:

- (i) değişimi yapacak olan kimdir
- (ii) ne tür sayılarla (onbinler, yüzbinler yoksa milyonlar mı?)
- (iii) kendilerini ne tür yapılar ve örgütsel form içerisinde örgütleyecekler
- (iv) ne tür konulara yönelecekler
- (v) değişim için mücadele ederken hangi taktikleri kullanacaklar
- (vi) tüm bu taktikleri kampanya kazanımlarına nasıl çevirecekler, ve
- (vii) bu kampanyalar nasıl, bugünden insanların hayatlarını iyileştirirken zaman içerisinde de yeni kurumlara yol açacak.

Strateji bunlardan ibarettir. Tümünü tek seferde elde edemeyiz ancak bir adımlar dizisi içerisinde kazanabiliriz. Bizi temel değişikliklere götüren bir yol boyunca sürekli yeni kazanımlar elde ederiz.

Yol boyunca nasıl yeni kazanımlar elde ederiz? Peşinden koşturduğumuz kazanımları vermemenin sosyal maliyetini, taleplerimize boyun eğmeyenlerin bunu yapmaktan başka çareleri kalmayınca kadar yükseltmeye devam ederiz. Değişim, reformlar dizisinin ya da sınırlı zaferlerin bir birleşimidir öyle ki bu reformların veya zaferlerin biraraya gelip oluşturdukları kalıp içerisinde, kendimizi daha da güçlendirerek, değişime karşı çıkanları, en sonunda temel değişiklikleri kazanana kadar güçten düşürerek içinde yaşadığımız dünyanın dış hatlarını sürekli değiştiririz.

Kazandıran bir strateji nasıl bir şey ola? Eskileri, betimlediğim şeylerden bazılarının, o zamanlar, yerine getirildiği, çeşitli ve güçlü hareketlere sahip olduğumuz 1960’ları düşünelim. Kadın hareketi bir süre sonra yalnızca cinsiyetçiliği eleştirmede, dikkatini belirli kurumları değiştirmeye çevirdi. Geleneksel evliliği sorguladı. Yalıtılmış çekirdek aileyi sorguladı. Cinsel-role göre tanımlanan analık ve babalık yerine kolektif düzenlemelere ve ebeveynliğe vurgu yapan alternatiflerle ortaya çıkmaya çalıştı.

1960’larda anti-ırkçı hareketler, kültürümüzün ana kompozisyonunu, toplulukların oluşturulma ve birbiriyle ilişkilendirilme tarzlarını sorguladı, ve karşılıklı saygıya (o zamanlar, buna topluluklararasıılık (intercommunalism) denirdi) dayanan alternatifler önerdi.

Anarşistler ve gençlik hareketi aktivistleri, tam olarak ne tür bir idari organizasyona ihtiyaç duyduğumuz ve bunun otoritarizm üretmeden ama özerklik, kolektif sorumluluk ve katılımı teşvik ederek nasıl başarılabilirliğini bulmaya çalıştılar.

1960’larda çeşitli hareketler varolan gerçekliği eleştirmenin yanı sıra gelecekte ne tür bir toplumda yaşamak istediklerine dair olumlu bir program geliştirmeye çalıştılar.

Daha sonra- daha sonra tarihte yalnızca göz açıp kapayıncaya kadar geçen sürede ama yer alan birçok insanın hayatında bu uzunca bir süreydi- Gökkuşağı Koalisyonu

oluşturuldu. Farz edin ki Gökkuşuğu Koalisyonu kendini tanımlarken biraz daha net davranmış olmuş olsun ve kendini, halihazırda ortalıkta olan tüm bu bağımsız hareketlerin, özerk hareketlerin en büyük ortak toplamı olarak görmüş olsun. Özerk hareketler o zaman da vardı ve gelecekte de var olacaktır, çünkü içinde bulundukları koşulların ileriye ittiği insanlar, toplumun belirli alanları etrafında örgütlenen hareketler yaratacaklardır. İşçi, kadın, ekoloji, anti-ırkçı, gay, barış ve diğer hareketleri görmeye devam edeceğiz. Ama hiçbirisi tek başına kazanamaz. Bu Gökkuşuğu'nın verdiği mesajdı.

Farz edin ki Gökkuşuğu Koalisyonu konsepti, koalisyonun parçalarının en küçük ortak paydası değil, en büyük ortak toplamı olma ihtiyacı hakkında oldukça net olmuş olsun. Yalnızca herkesin üzerinde anlaşılabileceği konuların alındığı ve o sınırlı gündeme odaklanıldığı bir koalisyon değil, herkes hem fikir olmasa da her bileşen parçanın gündeminin bütününe alındığı yeni bir tür kuşatıcı yapı. Projenin kuşatıcı gündemi çeşitli tüm bileşen parçaları, her biri bütün gündemin diğer yönlerine katılmasa da dahil edecektir. Bu yeni tür çelişkili ama kuşatıcı ve dayanışmacı bütün içerisinde hepimiz kendimizi daha büyük bir yapı içerisinde buluruz. Tamamen kabul etmediğimiz bir gündemi vardır ama farklılıklara rağmen bu gündeme bağlı kalırız çünkü hepimiz bileşen hareketlerin her birine ve anlayışlarına ve dolayısıyla her bileşenin gündeme eklediklerine saygı duyarız.

Farzedin ki her şeyi kapsayan genel hareketimiz için bunu yaptık ve içerisinde özerk hareketlerimiz ve her şeyin yer aldığı gündemi öğrenmeye, inceltmeye ve geliştirmeye çalıştığımız ve bunu tüm bileşen hareketlerin bilgisine sunduğumuz bir süreç mevcut. Topluluklarımızda, topluluk içerisinde yaşayan insanlardan oluşan taban örgütleri meydana getirdiğimizi ve bu insanların yaşadıkları yerde kendi hayatlarının bir kısım kontrolünü ellerine almanın ne demek olduğunu algılamaya başladıklarını farz edin. Ve işyerlerinde de aynı şeyi yaptığımızı, kendi durumlarını ve işyerlerini kontrol etmenin ne demek olduğunu algılamaya başlayan işçilerin konsey oluşturduğunu farz edin. Her iki örnekte de, işyerleri ve topluluklarda, bu yeni yapıların, bugünden hayatı iyileştiren ve de gelecekteki daha fazla iyileştirmelerin inşasına dönük olarak örgütsel güç ve desteği artıran iyileştirmeler ve değişimler için mücadele ettiğini farz edin.

Farz edin ki aktivizmin tüm bu yönleri eş zamanlı olarak gelişmekte ve biz, yeni tür pozitif ayrımcılık kazanmak için mücadele ediyoruz veya ürünlerin fiyatlarında artış olmadan ücret artışı kazanmak için mücadele ediyoruz veya dampingi engellemek için mücadele ediyoruz veya küreselleşmeyi veya askeri müdahaleleri frenlemek için mücadele ediyoruz veya yerel ve ulusal karar alma üzerinde etkiye yeni bir erişim için mücadele ediyoruz veya diğer toplumsal cinsiyet, ırk, politik, ekonomik ve ekolojik konular etrafında kazanımlar elde etmek için mücadele ediyoruz. Ve bütün bu yapının, zamanla, halkın gittikçe daha geniş kesimlerini eğitmeye ve birleştirmeye başladığını farz edin.

Bunun gibi bir hareketi nasıl inşa edebiliriz? Her şeyden önce, bir hareketin büyümeyeceği apaçık belli olan bazı yollar vardır. Eğer örgütlemeye çalıştığı insanlara uzak bakan bir kültür yaratırsa o hareket büyümmez. Yurttaşların çoğunu kendimize düşman edersek, bütünüyle harekete geçen gelen solun nüfusun yüzde 35 ya da 40'ını kapsayana kadar sürekli büyüdüğü, geri kalanın genellikle sadece kenarda durmakla yetindiği ve çok az insanın karşı çıktığı bir duruma ulaşamayız. Gerçekten olağanüstü değişimleri kazanmak için gereken koşullar kabaca bunlardır. Ve eğer kurduğumuz hareket çalışan insanlara uzak bakan bir kültüre sahipse-eğer, örneğin, işçilerin gittiği bir barın değil de hukuk fakültesinin özelliklerini yansıtan bir kültüre sahipsek bunu yapamayız. Böyle bir hareket nüfusun yüzde 40'ını aktif

üyeliğe kabul etmeyecektir. Sınıf elitisti olmak işçiler arasında büyümeyi, tıpkı, kültürü, dinamiği, yapısı ve davranışı hepten cinsiyetçi ya da ırkçı olan bir hareketin kadınlar, siyahlar ve Latinolar arasında büyümeyi engelleyeceği gibi engelleyecektir. Hareketimizin başarısız olması için illa kritik kesimlere karşı düşmanca davranması gerekmez. Nüfusun merkezi öneme sahip kesimlerine, bu işçi sınıfı, kadınlar, ırk grupları veya dini gruplar olabilir, rahatsızlık verecek ve eli ayağını birbirine dolaştıracak denli nahoş davranması da yeterlidir.

Eğer hareketleriniz bu kesimlere çekici gelmiyorsa, büyük bir ihtimalle ABD halkının gerçekten büyük bir kesimine ulaşmaya başlayamazsınız. O halde buradan şu sonuç çıkıyor ki geliştirmemiz gereken tür hareket kapsayıcı olmalıdır, yani toplumdaki gerçek insanların- soyut mükemmel insanlardan veya daha kötüsü sıradışı avantajlara sahip oldukça dar bir kesimden değil- tavırları, inançları ve davranış kalıplarına saygı duymalı ve bunlardan beslenmelidir.

Ama, aynı zamanda, bu genel proje, yeni tür değerleri ve arzu ettiğimiz karşılıklı ilişki kurma kiplerini yaratmaya da çalışmalıdır.

CANA YAKIN OLMAK, YA DA BAĞLILIK SORUNU

Bir süre önce bir National Green (Ulusal Yeşil) toplantısında, “hareket inşası” hakkında konuşmuştum. İlk baştaki düşüncem ilerici ve sol topluluğun yeni insanlara ulaşma sorununu tartışmaktı. Toplumdaki potansiyel müttefiklere ulaşmaya çalışırız ve onları “apar topar” tam katılıma “zorlarız”. Yeterli sayıda insan bizi duymaz. Yeni insanlara ulaşma sorunumuz, örgütlenme yöntemlerimizi, kampanyalarımızı ve taleplerimizi ve bunların insanlara nasıl hitap ettiğini kapsar ama aynı zamanda bizi zaten aramakta olan dinleyicilerin dışındakilere ulaşmak için yüksek ses çıkaran bir “megafona” ihtiyacımızı da kapsar. Bizim kendi ilerici kitle iletişim araçlarımıza ihtiyacımız var.

Ama hareket inşası hakkında düşündüğümde, yeni insanlara ulaşma sorunundan daha kötü başka bir sorunun olduğunu farkettim çünkü daha fazla zayıflatıcıydı ve bunun pek özü de olamazdı.

İlerici/sol topluluğu, ilgisizliğe ve de statükoya büsbütün destek verilmesine karşı mücadele eden bir takım olarak düşünün. Adı da Değişim Takımı olsun. Değişim Takımı’nın gücünü etkileyen tek değişken büyüklük değildir elbette ama sayılar olmadan uzağa gidemeyiz, o halde daha geniş kesimlere ulaşmamız gerekir. Lakin yeni insanlara ulaşp insanların ilgisini veya katılımını elde ettikten sonra onların bağlı kalmalarını sağlıyor muyuz? Buna “bağlılık sorunu” diyelim.

Köklü değişim kazanmak için, ve bu bizim amacımız, Değişim Takımı’nın, potansiyel takım üyelerini daha yakınına çektikçe muntazaman çok daha güçlü şekilde sola çekecek bir saha gücüne ihtiyacı vardır. Falancanın biri, ilkin Değişim Takımı’nın bir yüzü hakkında bir şeyler duyar. Hafif de olsa bir çekim vardır. Kişi daha yakına geldiğinde çekimin, toplumdan Değişim Takımı’ndan kaçınması yolundaki karşı-tazyikleri bertaraf edecek kadar artması gerekir. Kişi, bir kez Değişim Takımı’na katıldığında çekimin kalıcı üyeliği idame ettirmesi gerekir.

Toplumda radikal değişim peşinde koşturan bu tür bir topluluğa sahip miyiz? Karar vermek için şunlara bakılabilir:

- (i) Değişim Takımı’nın geçmişte potansiyel üyelerle olan tarihi tecrübesi ve
- (ii) Değişim Takımı’nın çekim gücünün, insanlar muntazam katılım için daha da yakınlaştıklarında kuşatmayı artırıp artırmadığını görmemize yarayan nitelikleri.

Aktivizmin son 30 yılını göz önüne alın. Geçmişte Değişim Takımı'nı duymuş, temasa geçmiş, birlikte çalışmış ve bir parçası olmuş olup da bugün hiçbir ilgisi kalmamış olan kaç kişi vardır dersiniz? Sanırım rakam milyonlar mertebesinde olabilir belki de 10 milyon veya daha fazla.

Bu rakam medeni haklar hareketi, Vietnam Savaşı'na karşı harekete ve kadın hareketine katılanları kapsar. No Nukers* olmuş insanları kapsar. Gerçekten ilerici mahalli projeler, Yeşil hareketler, öğrenci hareketleri ve çeşitli sol seçim kampanyalarında çalışmış herkesi kapsar.

Bu rakama radikal bir öğretmenden ders almış, sol bir kitap okumuş, konuşmalara veya gösterilere gitmiş, ilerici radyo dinlemiş veya sol dergileri okumuş herkes dahildir. Körfez Savaşı karşıtı hareket, Apartheid-karşıtı hareket veya çeşitli Latin Amerika dayanışma hareketlerine katılanlar da bu toplama dahildir. Gay ve lezbiyen hareketleri, kürtaç hakkını savunan kampanyalar, topluluk ve tüketici hareketleri, sendika örgütlenme kampanyaları, işçi mücadeleleri, anti-ırkçı kampanyalar, grevler ve boykotlarda bulunmuş kimseler de dahildir. 10 milyon rakamı muhafazakar bir tahmindir.

Bu 10 milyon kişinin kaç tanesi hala Değişim Takımı'nın aktif bir parçasıdır? Bir zaman, geçici de olsa ulaşılanlarla şimdi aktif olarak yer alanlar arasındaki uçurumla yüz yüze geldiğimde şok geçirdim.

Bir ya da iki yılı düşünürseniz solun yeni insanlara ulaşma sorunu, çektiğimiz insanları tutmayı beceremeyişimiz, her şeyden öncedir. Bu kaygının olağan ifade edilme yolu şu soru aracılığıyla: Koronun ötesine nasıl geçeriz? 10 yılı ya da iki onyıllı düşünürseniz, solun bağlılık sorununun dikkate şayan olduğunu anlarsınız. Mümkün ile gerçekleşen arasındaki mesafe toplumsal değişim beklentilerimizi de belirler.

Konuya bir başka açıdan yaklaşalım. Bir zamanlar ilerici topluluğun mantığı, dinamiği ve programlarını çekici bulan birisi neden daha fazla onun cazibesine kapılsın ve ona bağlansın? Buna karşıt olarak neden insanlar zaman geçtikçe muntazaman kendilerini daha az bağlı hisseder ve yalnızca ana-akıma dönerler? İlerici fikirler ve etkinliklerle gittikçe daha fazla meşgul olan birisini düşünün. Bu kişi büyüyen insan topluluğuyla bütünleşir mi, kendini daha güvende ve kıymet verilen birisi olarak hisseder mi, kişisel değerinin arttığı duygusunu ve değerli bir şeye katkıda bulunduğunu hisseder mi, ve başarıma duygusunu yaşar mı? Başkalarının hayatlarının iyileşmesine katkıda bulunurken, bu kişinin ihtiyaçları da öncesinden daha iyi karşılanıyor mu?

Ya da bu kişi, durmadan güdülerini ve davranışlarını sorgulayan ve kendisini güvensiz ve devamlı eleştirilen birisi olarak hissetmesine yol açan bir sürü başka insanla mı karşılaşılıyor? Bu kişi, kişisel değerinin azaldığını mı hissediyor ve yaptıklarının birileri için işe yarayıp yaramadığından mı şüpheleniyor? Başarılan pek bir şey olmadığından ve günlük, haftalık veya aylık olarak hiçbir ilerleme belirtisi olmadığından mı şüpheleniyor?

Daha önce karşılanan ama şu an karşılanmayan ihtiyaçları mı var ve bazı yeni ihtiyaçları gündeme geliyor mu? Bu kişinin hayatı daha boş, daha az eğlenceli hale mi geliyor? Yalnızca başka insanların dertleriyle mi ilgileniyor ve kendi adına anlamlı şeyler pek yapmıyor mu?

Gün geçtikçe kendini "solun" ne olduğu ve ne için mücadele ettiği noktasından daha uzaklaşmış mı buluyor ve netliği, anlayışları ve başarıları daha fazla cezbedecekken, muğlak veya sevimsiz özellikleri mi daha fazla gözüne batıyor?

Bunlardan farklı sorular da sorabilirsiniz ama sanırım mevzu yeteri kadar açık hale geldi.

Gelin Değişim Takımı analogisini devam ettirelim. Bir ayaktopu, beyzbol, basketbol veya futbol takımı hayal edin. Lise, üniversite takımı ya da profesyonel bir takım olması fark etmez. Farz edin ki zaman geçmesine rağmen takımın aldığı sonuçlar iyiye gitmiyor. Bir noktada, çalıştırıcı yapılmış olan tercihlere, uygulanan stratejilere ve de kurallara bakar ve der ki “Bir dakika, bazı düzeltmeler yapmak zorundayız.” Bizim Değişim Takımı’nın çalıştırıcısı olmadığından ve katılımcı ve demokratik olması gerektiğinden özeleştiril olmak herkesin sorumluluğudur, yalnızca bir azami liderin değil. Ama Değişim Takımı’nın derdi yalnızca poz atmak değilse kazanmak için de oynamak zorundadır. Ve bu demektir ki, kendimizi nasıl örgütlediğimizi, hareketlerimizin kültürünü, daha çok bağlandığımızda ne öğrendiğimiz, birbirimizle nasıl ilişki kurduğumuz ve politik katılımımızdan dolayı hangi imkanlara ve sorumluluklara sahip olduğumuzu yeniden değerlendirmemiz gerekir.

Harekete bağlılık konusunda daha iyisini yapamamanın alternatifi bir başka uzun kayıp sezondur, belki de iki ya da üç on yıla bedel. Esnek olmayan lise, üniversite veya profesyonel top kulüplerindeki durumun aksine, bu yüz milyonlarca hayatın gereksiz yere, daha fazla başarı ve nihai zafer eksikliği yüzünden sona ermesi demektir.

Toplumda yanlış olanın ne olduğu ve niye yanlış olduğu hakkında doğru olmak ve hatta bunu geniş kesimlere taşıyor olmak yetmez. Hareketler hedefler ve stratejiler konusunda açık olmalı ki eleştiri karşısında amaç, güven, kimlik ve bütünlük duygusunu muhafaza edebilsinler.

Hareketlerin, yalnızca üyelerini artırmasını değil ama aynı zamanda onları tutmasını ve yalnızca değişime katkıda bulunmasını değil ama aynı zamanda üyelerinin tümünün gözünde de bunun açıkça böyle olmasını sağlayan şekillerde yapılandırılması ve işlemesi gerekmektedir. Yalnızca sorunların üstüne gitmeleri yetmez, üyelerinin ve daha genel olarak nüfuslarının ihtiyaçlarını da karşılamaları ve yalnızca ihtiyaçları karşılayan değil, sonraki zaferler için de koşulları yaratan zaferler kazanmaları gerekir.

Bağlılık sorununun temelinde tüm bunların olmayışı yatar.

Bunun bazı nedenleri, bize rehberlik yapan harekete geçirici bir vizyon ve stratejimizin olmayışı, net olmayan sınıf bağlılıklarımız ve arzu edilen özerkliklere saygıyı ve temel dayanışmalara saygıyı tek bir kuşatıcı hareket de birleştirmedeki devam eden beceriksizliğimizle ilgisi olsa gerek.

Başkalarının farklı görüşleri olacaktır. Ama en azından, bağlılık probleminin nereden kaynaklanabileceğine dair olasılıkları sıralamanın, bunları değerlendirmenin ve sonra da problemin üstesinden gelmek için net planlar geliştirmenin sol için bir öncelik olduğu konusunda anlaşmamız gerekmektedir. Bu kadarını yapamazsak, değişimi meydana getirmek için sürekli artan sayıda insana ulaşmaya ihtiyacımızın olduğu bir zamanda, korkarım, zekice toplumsal eleştiri yapanlar yerine eski kafalılardan oluşan bir hareketle daha da daralan çevreler içerisinde yarışı sürdürmek zorunda kalacağız.

DAYANIŞMA İNŞA EDERKEN FARKLILIKLARA SAYGI GÖSTERMEK

Çok sayıda insanı muhalif eylemlerde bir araya getiren kolektif toplumsal mücadelenin koreografisi hiç bir zaman mükemmel olmayacaktır, ama en azından yer alan tüm kesimlere yarar sağlayacak genel kılavuz çizgilerimiz olabilir.

Arzu edilen normlardan biri insanların kararları, karar verilen olayların onları etkileme derecesi oranında etkilemeleridir. Bir azınlık, başkalarının seçimlerini alt ederek kendisini dayatmamalıdır. Bir çoğunluk protestonun nasıl yapılacağını dikte etmemelidir.

Arzu edilen ikinci norm ise çeşitliliktir. Hareketler çok sayıda farklı yaklaşımı, insanların bir hakkı olarak iyi karşılamalıdır, ama şu anda katılmadığı şeyin, uzun vadede, üstün olduğunu kanıtlayabileceğini de kabul etmelidir. Zaten, farklı hareket yaklaşımlarının heyecan verici bir karışımı hemen hemen her zaman sıkıcı tekdüzeliğe daha iyi sonuçlar üretir.

Arzu edilen üçüncü norm ise dayanışmadır. Hareketin üyeleri birbirlerine karşı medeni davranmalıdır ve de her katılımcının hal-i vaktine, görüşlerine ve insan ilişkilerine de dikkat etmelidir.

O halde farklı büyüklükte ve görüş açılarına sahip çeşitli ve birbiriyle uyuşmayan kesimleri içeren büyük-ölçekli hareketleri demokratik şekilde nasıl idare ederiz? Farz edelim ki ilerici topluluklar biyoteknoloji sanayii, IMF ya da Dünya Bankası aleyhinde gösteriler için çağrı yapmaya karar veriyor. Ve DTÖ karşıtı hareket, ulus ötesi şirket karşıtı hareketler, Yeşiller, hapishane hareketleri, tüketici hareketleri, sakat hakları hareketleri, terleme atölyeleri karşıtı hareketleri, ırkçılık karşıtı hareketler, kadın hareketi ve ne olduğu belirsiz hareketlerin tümü yer almayı planlamakta. Washington, New York veya Los Angeles'a veya bir önemi olan herhangi bir yere nasıl gidebiliriz ya da nasıl büyük sayılarla daha fazla yerel çalışmalar yapar ve öbür tarafa geçeriz veya olaylarımız daha güçlü ve daha bütünlüklü hale gelir?

Bir senaryoya göre en fazla paraya ve kitleye sahip gruplar uygulanacak taktiklere, neyin hoş karşılanacağına ve hatta hangi sloganlara izin verileceğine karar vermelidir. Ama açıktır ki bu demokrasi, çeşitlilik ve dayanışma getirmez.

İkinci bir senaryoya göre tüm katılımcıların mutabık olduğu talepler ve eylemlerden oluşan bir çarşaf liste etrafında geniş bir şemsiye koalisyonu yaratılabilir. Ama ya diğer önemli ve farklı görüşteki koalisyonlar ve kesimler şehre gelirse?

Üçüncü, "öz-yönetimci" bir senaryo ise protestoların, tek bir örgütün önceliklerini ya da başı çeken tek bir koalisyonun gündemini somutlaştırmasından ziyade birçok bileşenin genel toplamı olmasını ister. Bu yaklaşıma göre, kitlesel muhalif bir gösteri için şehre gelen örgütler, koalisyonlar ve kesimler nihai programı karşılıklı olarak görüşür ve herkesin gündeminin tek bir gündem altında bir araya gelmesiyle neticelenir.

Üçüncü yaklaşıma göre bazı kesimlerin sevmediği bir konuşmacının öne çıktığı bir miting olabilir; bazı kesimlerin uygun görmediği halde bir kavşak sivil itaatsizlik tarafından kapatılabilir; daha militan taktiklerin odağını oluşturan bir bina sadece küçük bir azınlık tarafından savunulabilir. Ama herkes anlar ki karşılıklı etkiyi maksimize edecek, bireysel farklılıklara saygı gösterecek ve anlaşmazlıkları ve dahili çekişmeleri azaltacak şekilde birbirleri için yer açmaları ve hatta birbirlerini iyi karşılamaları gerekmektedir. Üçüncü perspektif, kaygıları insanları ve kendi olaylarını şehre götürmekle sınırlı olmayan, mümkün olan en fazla çeşitliliği paylaşılan mekanlarda birleştiren, bu mümkün olmadığında ise tartışmalı etkinlikleri bir diğerinin gündemini perdelemekten ayrı mekanlarda gerçekleştirilmesini sağlayan, gelecekteki kitlesel protestolar üzerinde çalışan farklı örgütleri ve koalisyonları teşvik eder. Yürüyüşçüler yürür, sivil itaatsizliğin insanları sivil itaatsizlik yapar, doğrudan eylem savunucuları da doğrudan eylem yaparlar. Katılan farklı örgütler ve koalisyonlar kendi taleplerini, konuşmacılarını ve yöntemlerini getirirler.

Farklı kesimlerin, örgütlerin ve koalisyonların projeye getirdiği taktiklerin ve ilgi merkezlerinin konuşulması süreci büyük bir ihtimalle karşılıklı işbirliğini de getirir. Her şeyin aynı yerde yapılması mükemmel olur. Ama kesimler, bir diğerini dışarıda bırakmamak için kendi ayrı yerlerine ve zamana ihtiyaç duyarlarsa bu da kötü bir şey değildir. Kararlar, yer alan örgütleyici grupların, koalisyonların, ağların ve kesimlerin açık tartışması yoluyla ortaya çıkar. Dolayısıyla, katılımcıların belli başlı hareket projelerine getirdiği yaklaşımların ne olduğundan önce, müzakere etmeye, planlamaya ve ulaşılabilecek en fazla dayanışmanın ve karşılıklı saygının peşinden koşturacağımıza dair kapsayıcı bir taahhüdümüzün olması arzu edilen bir şey değil midir?

Bu model kabul edilemez taktikleri ve görüşleri, polis provokasyonu ve benzeri konuları nasıl halledeceğimizi dışarıda bırakır. Ama açık müzakere yolu, en geniş sırayı, en heyecan verici buluşmayı ve güçlerin mümkün olan en kuvvetli birleşimini bir araya getirdiği gibi el yakan öğeleri izole etmek ve dışlanmalarını herkes için açık hale getirmek için de en iyi tercihtir.

Katılımcı demokrasi kolay değildir, özellikle de otoriter ve sıkı kontrol edilen bir toplumda çalışıyorsak. Ama tüm tehlikelerine ve zorluklarına rağmen gerçek katılımcı demokrasi, daha da ileri gidebilecek hareketleri inşa ederken değerli yakın kazanımlar elde etmek adına yeteneğimizi, kararlılığımızı ve enerjimizi en etkili şekilde kullanmak için bugüne kadar sahip olduğumuz en iyi şanstır.

DAYANIŞMA İÇERİSİNDE ÖZERKLİK

ABD solunun yaygın sorunlarından biri parçalanmadır. ABD solunun kalıcı hale gelmiş kuvvetlerinden biri ise çeşitlilik. İkincisini yitirmeden birincisinin üstesinden nasıl geliriz?

İnsanlar otomatik olarak çok-odaklı politik öncelikler geliştirmez. Bizi toplumsal hayatın bazı yönlerine daha fazla duyarlı yapan farklı hayat tecrübelerimiz vardır. Bazı acıları diğerlerinden daha fazla çekeriz, bazı baskıları diğerlerine göre daha erken sezeriz, bazı gündemleri daha militanca takip ederiz. Muhalefet ederken, diğerlerinden daha çok tek bir baskı üzerinde ve tek bir entelektüel ve aktivist “yönelim” üzerinde odaklanırsınız. Ulusal, ırki ve kültürel topluluklar; kadınlar, geyler ve lezbiyenler, işçiler ve genç insanlardan oluşan hareketleri ırk, dini hoşgörüsüzlük, toplumsal cinsiyet, cinsellik, yoksulluk ve sınıf, otorite, savaş ve barış ve ekoloji gibi ilgi merkezleri etrafında geliştiririz.

Bu çok-yönlülüğün aşağı bakan yüzü, bu gündemlerden hiçbirinin, bunu birinci öncelikleri olarak görenler tarafından tek başına başarılamayacağıdır. Birbirini karşılıklı olarak destekleyen boyutlara sahip tek bir kocaman aygıt bu baskıları uygular. Kahretsin ki kısmi saldırılara pes etmemesine yetecek olandan çok daha fazla güçlü ve korunaklıdır, bu kurumlarda da böyledir, insan davranışlarında da böyledir. Ayrı çabalar gücümüzü seyreltir ve bağlılık, öncelik, kaynak ve statü yarışına girerler. Bu çok-yönlülüğün yukarı bakan yüzü ise her bir ayrı çabanın, ilgi merkezinin karmaşık yapısına en fazla uyum gösteren anlayışları, kendi dışındakileri altına geçiren tek bir yönelimden daha iyi kullanmasıdır. Tek bir yönelimi kullanmaya çalışmak kaçınılmaz olarak tek tek alanlardaki dinamik ve etkili olanın alta geçirilmesi ve sadece az sayıda merkezi özelliğin gündeme gelmesiyle sonuçlanır.

Daha kötüsü, bir alanı karakterize eden bakışları diğer alanlara taşıyabilir- tıpkı Marksizmin (ya da radikal feminizm ve anarşizmin) iktisadı (veya toplumsal cinsiyeti ya da devleti) öne çıkartması ve süreçteki diğer olguları “indirgemesi” gibi. Bu, önemli konuların analizimizin dışına atılmasıyla kalmaz; en çok ezilenlerin bizzat tayin ettikleri en önemli ihtiyaçlarını yerine getirmekten ziyade çok kere onlara amaçlar buyurur.

O halde tek-odaklı girişimler şeklinde parçalanmayı eleştiririz çünkü enerjileri parçalayarak, rekabetlere yol açarak vs. hareketin bütünü ve hatta her bir bileşeni zayıflatırlar. Ama aynı zamanda bu laser-odaklı çabaları takdir ederiz çünkü her baskı türünü en doğrudan hissedenlerin gerçek ihtiyaçlarını öne çıkarırlar. Medeni haklar hareketini, kadın hareketini, hippie hareketini, işçi hareketini ve Vietnam Savaşına karşı hareketi düşünün.

Ya da bu mücadelelerin, gay ve lezbiyen hareketleri, Yeşil hareketi ve hatta işsizler, dini ve ırki kesimler veya vejeteryanlar ve veganların* arasındaki alt-hareketlerin ilavesiyle daha yakın zamanlardaki yeniden canlanmalarını düşünün. Odaklanmanın üstünlükleri ve parçalanmanın zayıflıkları ortadadır.

Şimdi, bir başka odaklanma ve parçalanma raundumuz daha var: Yeni Parti, İşçi Partisi, Yeşil Parti, Yeni Bir Gelecek Kampanyası, Ulusal Kadın Örgütü’nün (NOW) bir parti kurabileceği, artı pek çok medya projesi ve sonu gelmeyen tek-konulu ulusal, bölgesel ve mahalli örgütlenme çabaları silsilesi. Neden ortada daha fazla birlik yok? Neden bir sürü politik parti, medya projesi veya örgütlenme projesi tek bir kuşatıcı parti, medya veya aktivist proje altında birleşmiyor?

Daha da öte, neden bunlar bu çizgiler etrafında bir diğeriyle birleşerek, tek bir büyük harekete dönüşmüyor? Kuşkusuz genişlemiş bir taraftar kitlesinin, artan üye sayısı, daha fazla güç ve ölçek ekonomisinin sağladığı faydalar aşıkardır. Eğer her parti, dergi, proje ve hareket büyük bir mozaik içerisinde potansiyel bir iplik ise neden iplikleri dokuyarak bir elbise sahibi olmuyoruz da her biri bir tarafa giden bir yığın ip var ortada?

Her parti, proje, dergi ve hareketin, gündelik ayakta kalma mücadelelerine katkıda bulunmayacak ve hatta enerjilerini bundan alıkoyacak sahte çabalar olarak gördükleri birlik çabaları için ayırdıkları zaman çok az. Birlik durumunda, önceliklerinin tanınmasının sadece lafta kalmasından veya daha kötüsünün başlarına gelmesinden kaygılanmaktadırlar. Hepsi, sesleri, liderleri ve vizyonlarının, daha büyük müttefikin altına geçmesinden ya da daha küçük olanın enerjisi tarafından boğulmaktan korkmaktadır.

Daha büyük olan gruplar, özel insanları ve onların merkezi olmayan ya da dikkati dağıtan konulara olan fanatik ilgilerini kapsayan başka çabaların yüklenilmesinden dert yanar. Ve küçük olanlar da neden ciddi niyetlerini sulandırmaları gerektiği ve daha büyük çabaların daha az radikal görüşlerine boyun eğme tehlikesini göze almaları gerektiğini merak ederler.

Mensubu olduğu hareketin büyüklüğü ne olursa olsun herkes şunu merak etmektedir: neden ırk, sınıf, toplumsal cinsiyet, cinsellik, savaş veya ekoloji alanlarıyla ilgili öncelik sıramızı veya kendi özel anlayışımız ve taahhüdümüz ve radikalizmimizi düşürüp, daha az önceliğe sahip ya da yetersiz derecede radikal veya çok aşırı olduğunu düşündüğümüz gruplarla saf tutmamız gerekir?

Aşağı yukarı, benim siyasi hayatımın başladığı yıl olan 1966’dan bu yana her yılın her gününde hareketlerin karşılaştığı tüm bu kaygıların karşısında, ileri doğru giden bir yol için teklifte bulunmak isterim. Bu teklif, yeni bir tür birliği savunmayı, yeni bir tür örgütsel yapı ve ilişkileri savunmayı ve basit bazı ilk adımları atmayı içermektedir.

Geçmişte, “birlikte çalışmak” genel olarak koalisyon demekti. Her bir potansiyel müttefikin gündemlerini ve anlayışlarını alır ve ortak yönlerimizin neler olduğunu bulmak için bunları inceledik. Daha sonra ortak amaçlar etrafında genellikle geçici bir koalisyon kurulurdu. Süreç tarafların birbirinin işine çok az karışmasını gerektirirdi. Her bir taraf, bazı önceliklerin geçici olarak kesişimi bağlamında, kendi faydasını artırmaya çalışırdı. Elbette her müttefik diğerinden üye aparmaya ve kendi kitlesini inşa etmeye çalışırdı. Eğer müttefikini kendi altına almak ya da müttefikini süzgülendirmek mümkünse, böylece toz bulutları dağıldığında geride kalan sadece kendi örgütüdür, bunu yapmakta bir beis görülmezdi.

İşte farklı bir tavır. Farz edin ki, birlikte çalışmak, kolektif çabaları ve karşılıklı desteği sürdürmek için tasarlanmış kalıcı daha büyük bir çerçeve içerisinde gündemleri birleştirmek anlamına gelsin, bir yandan da kendi ayrı çabaları için bütünlükleri korunmuş olsun. Geçmişten bir örnek verirsek, birkaç on yıl öncesinde, Vietnam Savaşı karşıtı hareketin, hippilerin, medeni haklar hareketinin, kadın hareketinin ve ulusal refah hakları hareketinin bir araya geleceklerini farz edin. Bu, her zaman sınırlı bir olay ya da seçilen bir proje için olurdu, gruplarla ilgili başka her şey ise ayrı, etkileşimsiz, desteksiz ve hatta çoğu kez birbirine rakip olarak kalmaya devam ederdi.

Acaba, bunun yerine, bu gruplar kimliklerini korurken, önemli gördükleri konuları sıraladıkları “çarşaf listelerinin” en küçük ortak paydasında (herkesin birden üzerinde anlayabileceği cüzi bir miktar) değil de gündemlerinin en büyük ortak toplamında, yani hepsinin, hiç eksilme olmadan, toplamı olan kalıcı daha büyük bir yapı altında birleşmeler nasıl olurdu? Ve acaba her bir grup, bir diğerinin öncelik alanındaki liderliğini kabul ederek, onun sorumluluk alanına giren her şey için emaneten destek verse nasıl olurdu? Ve bu, savaş-karşıtı hareketin, örneğin, medeni haklar hareketinin başlattığı bir kampanya için destekte bulunması, insan gücü temin etmesi ve hatta maddi kaynaklarını paylaşması, vice versa demek olsaydı?

Bu imajı bugüne taşıyalım. Hala ayrı ayrı projeler, dergiler ve hareketlerimiz var. Ve bunlar hala özerk iş görmekteler, kendi öncelikleri yerli yerinde ve kendi görüşlerini ve gündemlerini geliştiriyorlar. Ama üstelik daha büyük bir yapı içerisinde varoluyorlar. Buna kısa bir süre için ÖDH-Özerkliğe Saygılı Dayanışma Hareketi-diyeelim.

ÖSDH’nin gündemi bağlantılı tüm örgütlerin gündemlerinin genel toplamıdır. Bilinci tüm bağlı örgütlerinkinin genel bir toplamıdır. Yönetim kurulu tüm bağlı örgütlerden gelen temsilcilerden oluşur. Bütçesi, bağlı örgütlerin birbiriyle orantılı katkılarının yan ısıra doğrudan para toplamaya dayanır. ÖSDH de bağlı örgütlerin ihtiyaçları ve potansiyellerine uygun olarak projelere destek verir.

Peki ya anlaşmazlıklar? ÖSDH içerisinde yer alan iki dergi, veya iki proje veya hareket, bazı konularda farklı görüşlere sahiptir. Bu tip çelişkili pozisyonlar tek bir örgüt içinde nasıl tutulabilir? ÖSDH’nin bir parçası olmak varolan üyeler tarafından onanan, bilerek yapılan bir tercih olduğu sürece ve temel anlaşmalar korunduğu ve ilerletildiği sürece neden olmasın? Neden bu kadar zor olsun? Bu, her zaman sabırlı araştırma, tartışma ve farklılıkların değerlendirilmesine ihtiyaç olduğu anlamına gelir ve umulur ki zaman içerisinde daha fazla konuda anlaşmaya gidilsin. Ama bazı tartışmalı konularda anlaşmaya varılana kadar zıt görüşler varolacak ve ÖSDH içinde saygı görecektir. (Bununla beraber, ÖSDH’nin programında, özel ilgi merkezi söz konusu çalışma alanıyla daha yakın ilişkili bağlı örgütle, ilgi merkezi bambaşka olan bir bağlı örgüt arasındaki anlaşmazlıkta birincisine öncelik tanınır.)

Burada çok sayıda karmaşık örgütsel düzenleme, tanım ve yapı varyantı ve olasılığının tümünü birden takip etmenin gereği yoktur. Temel imaj, geniş bir

yelpazedeki ilerici ve sol girişimi, destekleyerek ve saygı göstererek kuşatan ve dahil eden şemsiye bir örgüte ilişkindir.  SDH tüm bu bağlı örgütlerin en büyük toplamıdır. Her bir bağlı  rg t  ve bütünü zenginleştirmek için vardır. Her bir bağlı örgüt, daha az p rist olmak zorunda ve daha büyük ve dolayısıyla daha çeşitli bir  rg t  desteklemek ve farklılıklarla yaşamak zorunda olduğunu anlar. Bir veya öteki örgütün cevapların tümünü bildiği yolunda bir varsayım yoktur. şu an sahip olduğumuz tüm cevapların  SDH'nin bütününde cisimleştiği ve ne kadar değere sahip olduklarını test etmeye ve düzensiz bir şekilde de olsa, arada bir yenilerini bulmaya yarayan bir mekanizmanın mevcut olduğu yolunda bir varsayım vardır. Birinci kritik konu kimin dahil edileceği- hangi hareketler, projeler, dergiler ve  rg tler? Açıkça "biri gelirse diğerleri de gelir" demekle yetinemeyiz. Normlar ve yapı olmalıdır ve yeni katılanların mevcut üyelerin indinde uygun olması gerekecektir. Ciddi ve kararlı olmalıdır ve her yeni katılımın, ulaşılan güven ve katılım düzeyini korumak için, halihazırda katılmış olanların tümü tarafından kabul edilebilir olması zorunludur.

Bir  rnek verecek olursak, Yeşillerden, Yeni Parti'den, İşçi Partisi'nden, Yeni Bir Gelecek Kampanyası'ndan ve NOW'dan temsilcilerin,  SDH'ni yaratmak amacıyla bir araya geldiğini farz edin. Yapısal normları hazırlarlar- bağlılığın ne anlama geldiğinin açık bir anlayışı, aidat yapısı, kaynakların bağlı örgütlere ve genel projelere nasıl dağıtılacağı,  SDH tarafından desteklenen kampanya ve projelerin nasıl başlatılacağı,  SDH bağlı örgütlerinin bir diğeri karşısındaki pozisyonu vs. Daha sonra bu vizyonu, başlangıçta yer alan grupların kabul edeceği diğer bazı gruplara, projelere ve organizasyonlara g t r rl r. Belki Nation'a (Ulus) giderler. Veya belki de Greenpeace veya Institute for Policy Studies'e (Politika Araştırmaları Enstitüsü) giderler. Yavaşça fakat muntazaman, büyüyen yapı ulusal, bölgesel ve hatta mahalli örgütlenme projeleri, dergiler ve örgütleri içine alacak şekilde dışa açılır.

 SDH, kendisine ilerici diyen herkesi içine alır mı? Pek sanmam. Ama kesinlikle, dayanışma ve ilerici ve sol unsurların çabalarını etkili şekilde odaklamaları becerisi üzerinde büyük bir etkisi olan, çok büyük ve çeşitliliğe sahip bir oluşum olabilir. Bu imkansız bir hayal mi? Bilmiyorum. Bana  yle geliyor ki, bağlı örgütler arasındaki dayanışmayı güçlendirirken her bir bağlı örgütün özerkliğini korumak hem birlik ihtiya ını hem de çeşitlilik ihtiya ına hürmet eder. Bunun gibi bir mekanizma olmaksızın- bizi, fikirlerin, görüşlerin ve gündemlerin paylaşılmasına; farklılıkların dürüstçe tartışılması; kolektif programların izlenmesi, anlayışların paylaşılması ve insan desteğinin birleştirilmesi; kaynakların büyütülmesi, paylaşılması ve akılcıca tahsisine (yani, dayanışma ve özerkliği pekiştiren ve bundan fayda sağlayan) götürecek bir tür forum- öyle görünüyor ki, pek fazla ileriye gidemeyeceğiz. Bununla birlikte,  SDH gibi bir yapıyla, yol temiz olmasa bile en azından geçilebilir görünmektedir. Gerçek şu ki bugün çoğu iyi niyetli insan tatmin edici şeyler yapmıyor. şansımızı kullanmanın zamanı. Eski bir sözdeki gibi, kaybedecek çok az şeyimiz var kazanacak çok fazla şey. ABD'nin her tarafına sayısız biçimlerde dağılmış olan elimizdekiler, kuracağımız şeyin temelini oluşturacaktır(benim de inanmak istediğim)-bu durumda  SDH-türü yaklaşım veya buna benzer bir şey, uygulanabilir ve ileri doğru gerekli ilk adım gibidir- veya da elimizdekiler başlama yeri olmaya bile layık değilse, tamamen sıfırdan yeni bir şey kurmamız gerekecektir. Eğer durum böyleyse bunu bir an önce çözmemiz gerekir.

SIZLANMAYI BIRAKIN, KAZANMAYA BAŞLAYIN

Profesyonel bir atletizm takımını düşünün. Kazananlarla kaybedenleri birbirinden ayıran nedir? Tabi ki, yetenek ve çalışmak. Fakat bazı takımlar için yetenek ve çalışmanın aynı olduğunu varsayalım. Bu durumda bunları birbirinden ne ayırır? Şans, elbette, bir etmen olacaktır ama çoğu kez en önemli olacak olanın tavır olduğunu iddia edeceğim. Kazanabileceğini düşünen ve güç rakiplere bile, kazılacak ve ortadan kaldırılacak veya etrafından dolanılacak veya üstünden aşılabacak tepeler gibi yaklaşanların iyi bir sezon için şansı vardır. Kazanabileceğinden şüphelenler ve sıradan rakiplere bile, umutsuzca, öteye giden yollarını engelleyen yerinden oynatılmaz dağlar gibi yaklaşanların, aslında iyi bir sezon için bile hiç şansları yoktur.

Başarılı bir profesyonel ayaktopu ya da futbol takımı çalıştırıcısının takımıyla yaptığı toplantıyı gözünüzün önüne getirin. Geçen hafta mağlup olmuşlar. Sonraki oyunu veya sezonun kalan kısmını konuşuyorlar. Çalıştırıcı, durmadan rakiplerinin gücünden mi dem vurur? Fikstürün takımı için ne kadar kötü olduğundan mı bahseder? Sanki bir spor Tanrısının takdiriymişçesine ve başarının önünde duran alt edilemez engellermiş gibi takımının eksiklerini, diğer takımın ise fazlalarını mı sıralar? Hiç de değil.

Çalıştırıcı gerçekliğe dikkat eder, ama her yeni oyuna, takım hangi pozisyonda etkili olur sorusunu soran bir bakış açısıyla yaklaşır. Takım, kazanmak için, tercihlerini ve davranışını nasıl değiştirebilir? Eğer çalıştırıcı her toplantıyı, bu üstünlüklerin nasıl alt edilebileceğine açıklık kazandırmadan, bıkıp usanmadan rakiplerinin üstünlüklerini sıralamakla geçiriyorsa, kendine yeni bir iş aramak zorunda kalır ve takım da tatile çıkabilir.

Şimdi solu düşünün. Benzetmeyi sevmeyebiliriz ama biz de, profesyonel atletizm takımlarının yaptığı gibi kazanmaya çalışmak zorundayız. Toplumsal mücadelede başarının gereği budur. Toplumu ileriye götürmek için iyi oynamak yetmez. Kazanmak savaşlara son verir, açları doyurur, sömürülenlere haysiyet kazandırdı ve zorlukları azaltır. Hatta kazanmak, bu mücadelelere gerek kalmayan bir dünya yaratabilir. Diğer yandan, sadece güzel oynamak ya da kazanmadan “iyi kavga etmiş olmak” ya da kazanmaya çalıştığı bile kuşkuluyken sonraki mağlubiyetlerin tohumlarını ekmek kime, neye hizmettir?

Sol kazandıran bir tavra sahip midir? Şu anki kafa yapımızla iyi bir sezon geçirebilir, iyi bir kariyer yapabilir miyiz? Cevap genellikle hayırdır. Pek sık, bir çoğumuz bardağın(hareketin) yarı-dolu ya da dörttebir-dolu tarafını görmez ama yalnızca ne kadarının boş olduğunu ve özellikle de hiç bir zaman daha dolu olamayacağını telkin eden bir tonla konuşuruz. Aslında, olmadık yerde bardakta sızıntılar görür ve rakiplerimizin sahip olmadığı bardağın içindekilerini boşaltan güçler hayal ederiz. Pek azımız “Nasıl bardağa daha fazlasını (üyeler) koyar ve çektiklerimizi tutar, akıp gitmesine engel oluruz?” sorusunu sorar. Pek sık, karşılaştığımız koşulları akli başında bir şekilde analiz etmenin ötesine geçip etkileyemeyeceğimiz şeyler hakkında sızlanıyoruz. Pek sık, engelleri kaldırmak, etrafından dolaşmak ve üstünden aşmak için, ayrıntılı gündemler düzenlemek bir yana yaklaşımlarımızda değiştirebileceğimiz şeylere pek de ilgi göstermiyoruz.

Abartıyor muyum? Abartıyor olsam bile çok abartmıyorumdur. Bizim bardağımız hareketlerimizdir. Gerçek şu ki, ister sınıf, ırk, toplumsal cinsiyet, siyasi güç, ekoloji, uluslararası ilişkilerle ilgili konuşuyor olalım, isterse de başka herhangi bir şey ile ilgili, hareketlerimiz, kısa-dönem reformları veya uzun-dönem yeni kurumları kazanmak için bize gereken sayıda üyeye dolu değildir.

Ama kaç tane solcu (niyetimiz aksi yönde olsa bile) gelecek haftaki rakibin büyüklüğü hakkında ağlanma etkisine sahip olan stratejik yorum eklemeyen toplumdaki yanlışlarla ilgili yazar ve konuşur? Buna karşın, kaçımız hareketimizin neden büyümediği veya çektiğimiz üyeleri neden kaybettiğimiz ve daha iyi sonuçlar almak için ne yapabileceğimiz hakkında yazar ve konuşur?

Kaçımız medya, devlet veya ulusötesi şirketlerin baskıcılığı veya gücü hakkında yazar veya konuşur, kaçımız medya, devlet ve ulusötesi şirketlerin gücü ve baskıcılığına karşı çıkmak için hareketlerimizde olması gereken özellikler ve muhalefetin potansiyel gücü ve bu gücün nasıl artırılabilceği hakkında yazar veya konuşur? “Yazar veya konuşur” derken yalnızca basılı eserleri veya büyük konferansları kastetmiyorum, aynı zamanda şahsi mektupları ve e-mailleri ve özellikle yüz yüze konuşmalarımızı da kastediyorum.

Analojiyi genişletirsek, sezonda neyi başaracağını bilmeyen bir çalıştırıcı ya da takım olayların onları götürdüğü yere sürüklenecektir, şampiyon olmak gibi peşinden koşturdukları bir yere değil. O halde başarılı takımlar ve çalıştırıcılar net hedefler çizerler. Eğer bu yıl şampiyonluğu kazanmaya çalışmayacaksak, o zaman gelecek yıl veya daha sonraki yıl. Ve günlük, haftalık, sezonluk gündemlerini uzun-dönemli hedeflerine uygun şekilde ayarlarlar.

Sol bunu yapıyor mu? Ekonomi, idari organizasyon, aileler ve akrabalık, kültür, uluslararası ilişkiler, çevre için hedeflerimiz var mı?

Bugün ne yapmalıyız konusundaki düşüncelerimizi, yalnızca mevcut gücümüz ve zayıflıklarımız, karşı karşıya kaldığımız yakın koşullar ve yakın amaçlarımız ışığında değil ama aynı zamanda tüm bunların uzun-dönem hedeflerimizle ilişkisi ışığında düzenliyor muyuz?

Solun büyük bölümü haklı olarak profesyonel sporları, her şeyin ticarete dökülmüş olması, cinsiyetçiliği, ırkçılığı, sınıf ilişkileri vb. yüzünden yererler. Ama onlardan işimize yarayacak bazı şeyler öğrenebiliriz. Bu takımlar dünyanın önde gelen yarışmacılardır, ve hoşunuza gitsin ya da gitmesin, sınıf, toplumsal cinsiyet, ırk ve politik ilişkilerde temellenen bir rekabet, bir mücadele içerisindeyiz. Onların deneyimleri ortaya çıkarmıştır ki umutsuzca sızlanırsanız kaybedersiniz. Diğer yandan, kendinizden emin olarak strateji kurarsanız kazanmak için şansınız olur. Benzeri şekilde, eğer hedefleriniz yoksa kendinizi istemeyeceğiniz bir yerde bulabilirsiniz; ama eğer hedefleriniz varsa onlara ulaşabilirsiniz.

Bu bütünüyle aşıkardır. Ama tekrarlamaya ve yeniden yeniden tekrarlamaya değer. Çünkü retorik parçalayan paradigmanın havai ışıklı akli virtüözite gösterilerinin ortasında-aynı zamanda kaynak sıkıntısı ve ciddi zaman sıkışıklıklarından muzdarip projelerin ve hareketlerin ortasında- bilincimizden atmamız gereken ilk şey çoğu kez aşıkardır.

Örneğin, Ralph Nader’in başkanlık kampanyasını ve sonrasını ele alalım. Kampanya boyunca birbirinden farklı görüşlere kapılmak mümkündü. Kuşkusuz, konuşmalar yapıldı, basın toplantıları düzenlendi, mitingler yapıldı, bilgi verildi vs. Ama amaç neydi?

Politika-yapımının dışında yer alan ama kampanyayı kuvvetle destekleyen biri olarak bana anlamlı gelen çok-yönlü amaçlar kümesiydi. Kampanyanın, iyi radikal fikirleri dört bir yanda tartışma spektrumuna sokması gerekirdi. İlerici ve sıkı çalışmanın

gücünü göstermeli ve o ateşi başkalarının içinde de yakmalıydı. Yeşil Parti ve üçüncü-parti örgütlenmesini daha fazla yaygınlaştırabilmeliydi. Gelecekte aktivizmi derinleştirebilmek için dersler sağlamalıydı. Kararlı destek tabanının bir işareti olarak çok sayıda oy hesabı yapmalıydı.

Ama neden? Cevaplardan biri Demokrat Parti'yi sıkıştırmak için olurdu- işte o kadar. Bir diğeri, bazı katılımcıların kariyerlerini veya görülebilirliğini ve nüfuzunu artırmak için olurdu. Ve başka cazip olmayan olasılıklar da hayal edilebilir. Bununla beraber, bana anlamlı gelen, insanların, her şeyden önce, Gore ya da Bush yönetiminde olsun yakın reformlar elde etmek, ikincisi de gelecekte daha fazla kazanımlar için zemin hazırlamak üzere solun altyapısını ve moralini-ve böylece gücünü- artırmak için kampanyayı üstlenmesi ve desteklemesiydi.

Seçimden hemen sonra kampanyanın vardığı nokta neydi? Nader ve LaDuke bileti 3 milyon civarında oy kazandı. Bu kampanya gevşek bir destek sunsa da 10 milyon civarında insanı çekti, kuşkusuz çoğu ehven-i şer diye Gore'a oy verdi. Kampanya için sıkı ve uzun süreli çalışan yüzlerce ve muhtemelen binlerce insan vardı, bu çabalarla dinçleştiler, birçoğunun hayatlarındaki ilk deneyimiydi ve diğerleri için de yıllardan sonra ilk kezdi. Ve, evet, Demokrat Parti'de ve bağlantılı liberal organizasyonlarda ve kurumlarda avazı çıktığı kadar Nader'a oyları böldü diye bağırarak bir sürü insan da vardı.

O halde seçimden sonra ne yapılmalıydı? Eğer bardağa umutsuzca değil de sağduyulu ve sakin bir şekilde bakan ve solun gücünü geliştirmek için bir gündemi olan birisinin, bana göre, şunları yapması gerekirdi:

(i) kampanya için aktivist desteği devam eden bir etkinlik şeklinde pekiştirmeliydi, (ii) kampanyanın topladığı seçmen desteğini kalıcı bir bağlılıkla pekiştirmeliydi, (iii) daha da fazla insana ulaşmaya yarayacak yeni projeleri finanse etmek için bu geniş destekçi tabanından yekunda büyük paralar toplanması için yollar bulunmalıydı, (iv) kampanyanın hangi özelliklerinin oy sayısını ve desteği tutma becerisini azalttığını sormalı ve bu yanlışları düzeltmek için ne yapmamız gerektiğini araştırmalıydı, ve

(v) varolan ilerici altyapıyı, mahalli, bölgesel organizasyon şeklinde ve ulusal organizasyon şeklinde, Yeşil ve başka türlü şekillerde güçlendirmeliydi.

Kanımca bu kazanımlar üzerinde çalışmanın bir yolu, yalnızca görünebilirlik üretmekle kalmayıp yeni insanlara ulaşmak ve katılım, eğitim ve aktivizm için tüm momentum türlerini üretebilecek bir gölge hükümet yaratmak olabilirdi. Şimdi bunun için az biraz geç, belki de seçim momentumunun üzerine inşa etmek gerekirdi ama yine de çok olumlu olabilir. Ama bunu yapmak için başka yollar da var, hiç kuşkusuz. Diğer yandan, birinin, solun toplumumuzun geleceğinde ciddi bir oyuncu olmadığını ve gerçekten mümkün olan tek şeyin varolan ilişkilerle o veya bu şekilde oynamak olduğunu düşündüğünü farz edin. O zaman gündem bir hayli değişir. Bu kişi, başkasının elitlerle konuşma ya da ana-akım kurumlar yaratma becerisini, muhalif kurumlar değil ve daha solcu açıdan alakasız duran diğer bu tip değişkenleri dikkate alır.

Nader'in yeri burada nerede? Bulmaya çalıştım, ama açıkçası bir fikrim yok. Hepimiz biliyoruz ki o genellikle görünmeyendir.

Nader medyanın ilgi göstermediğini söylüyor. Evet, eğer Nader gerçekte düzenli basın toplantıları düzenlese, gösterilere önderlik yapsa ve başka şekillerde yer verilmesi gereken ciddi haberler yapsaydı bu açıklamanın bir kısmı olurdu ama bu tamamen tahmin edilebilecek bir şeydir ve dolayısıyla büyük ölçüde sızlanmaktan başka bir şey değil. Ama kanımca (seçimin akabindeki ve takip eden aylardaki eylemlerine bakarak) bunlardan hiçbirini yapmıyor. Bazı kampus konuşmaları

angajmanlarının dışında esasen sessiz kalmıştır. Bu arada, kendisinin fantastik çabaları da dahil olmak üzere kampanyanın ürettiği momentum buharlaşmaktadır. Gerçekleşmediğini bildiğimiz şeyler şunlar: kampanyaya dahil olan çok sayıda insanın, ne yapılması gerektiğine dair ortaya çıkan görüşleri geliştirmesi ve tartışması; Nader’da dahil olmak üzere Yeşil Partinin her düzeyinde olumlu eylemleri zorlaması; ileri sürülen gündemlerle ilgili açık tartışma ve fikir alışverişini ve sonra da ileriye-dönük projeler için enerji yatırımı yapılmış olması.

Bu, kazanabileceğine inanan ve hem kazanımlarını ve hem de iyileşme ihtiyacını anlayarak daima ileri gitmeye çalışan bir hareketin yapması gereken bir şey.

Son 20 yılda, iyimserlik ve kendini ortaya koyma açısından bundan daha değerli bir zaman olmuş mudur? Pek sanmam. Ancak hareketimiz iyimser değil ve daha enerjik olmak bir yana kampanya seviyesi civarında bir enerjiyi de ortaya koymuyor.

Nader bunu yapmıyor. Ne de geri kalanımız. Ciddi ve kalıcı kazanımlar için tahrik edilmeyi bekleyen potansiyeller veri alındığında bu büyük bir utançtır.

Bunu yapabilir miyiz, biz derken Nader’i ve geri kalanımızı kastediyorum? Gölge hükümet? Seçim reformu ve sosyal ve iktisadi hayatın her alanında temel kazanımlar için kitle kampanyası? 30 saatlik çalışma haftası nasıl olur? Her ne olursa olsun, ama açık hedeflere kök salsın ve çok çabaya mal olacak olsa da zaman içerisinde kazanabileceğimiz arzusuna ve güveninin verdiği şevke mahzar olsun.

SINIF, İRK, CİNSİYET

Marksizm, Yeni Sol’un orta yaşlarına doğru, aktivistlerin radikal analizin “sistemik” rehberi olarak ideolojinin dizginlerini elinde tutuyordu. Sol kavramlar iktisadı öne çıkardı. Sınıf en üstteydi. Emperyalizm hüküm süren düşmandı. Gettoların talihi, gençlerin cinsel hayatı, alkolizm hastalıkları, suçun kökenleri. Zeki aktivistin, bu konulara ya da hemen hemen her şeye giden, öğreti tarafından belirlenen yolu sınıf kategorilerinden geçiyordu.

Muhakkak ki bazıları toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyet, ırk ve kültür meselelerini dikkate aldı-ama ikincil önemde veya dönemin teknik teminolojisiyle üstyapının bir parçası olarak. Daha sonra ise yalnızca toplumdaki baskıcı sistemlerle değil soldaki gerici kalıntılarla da mücadele eden ve ırkçılığı, cinsiyetçiliği ve heteroseksizmi solun gündemine sokmaya çalışan Siyah İktidar, La Raza*, kadın hareketi ve gay ve lezbiyen hareketleri ortaya çıktı.

Bu hareketler “Düşünce ve pratiğinizde toplumumuzun görünümüne vurgu yapın” diye öğüt veriyordu- salt türev, salt üstyapı, etkilenen ama etkilemeyen bir şey olarak değil ama kendi başına kritik öğeler olarak.

İrk, toplumsal cinsiyet ve cinselliğe merkezi ilgi gösterin- sadece insanların hayatlarını çokça etkilediği için değil, ama sistemin korunması ve dönüşümünde stratejik anahtar oldukları için.

Hızla bugüne gelelim. Doğruları söylersek, sınıf, küreselleşme-karşıtı hareketlerin çarpıcı bir şekilde ortaya çıkışıyla bile solun lügatında göreceli olarak mevcut değildir. Ekonomiye ilgi, sol örgütlenmelerde azalmakla kalmayıp çoğu kez tamamen kayıptır. Hatta yığınlarca solcu, toplumun sorunlarının bir zamanlar nefret edilen bir parçası olan piyasaları kutsamaktadır. Sınıf ilişkileri, sınıf bilinci, sınıf mücadelesi ve sınıf örgütüne yenilikçi ve kavrayıcı bir ilgi nispeten zayıftır ve bu durum yıllardan beri böyledir. İrk, toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyet ilgi merkezidir.

Olan biten neydi ve ne yapmalı?

Herkes farkındadır ki ilerici politikanın harcına ırk, toplumsal cinsiyet ve cinselliğin eklenmesiyle, sınıf ve anti-kapitalizm mevzularına ilgi göstermeyen birçok insan harekete girmiştir (tıpkı işçi hareketlerinde cinsellik, toplumsal cinsiyet ve ırka odaklanmayanlar olduğu gibi). Ama hiç kimse bunun tek başına sınıfa ilginin azalmasını açıkladığını iddia etmemektedir. Her şeye rağmen, her kesimin perspektifini genişletmek adına, emek- yönelimli olanların ırk, toplumsal cinsiyet ve cinsel rol bilincini yükseltmeyi nasıl istiyorsak bu kesimlerin sınıf bilincini yükseltmiş olabilmemiz gerekirdi.

Bunun için, daha derin bir yanıt arayan bazıları bu tarihi incelemekte ve siyahlar, Latinolar, kadınlar ve gay'lerin, aktif olarak, sınıfı şöhretten ettiğini söylemektedirler. Sınıfı parçalayıcı toplumsal saçmalarla değiştirdiler, bedelini ise hepimiz ödedik. Bu trendi tersine çevirmek için teyakkuza geçilmesi gerektiğini ileri sürüyorlar. Sınıfı yeniden masanın üstüne koymalıyız. Aslında, sınıfı gerektiği gibi vurgulamak için merkezi olmayan ve parçalayıcı mevzulara yapılan abartılı vurguları masadan kaldırmamız gerekmektedir.

Bu görüş şu anda ilerici dergiler, kitaplar ve toplantılarda ortaya çıkmaktadır. İnanalım mı? Bu eleştirmenlere göre, 1960'ların ortalarında ekonominin öncelikli olduğu dönemde, ırk sorunlarına ilgi (özellikle milliyetçi bir Siyah İktidar kavramlaştırması) ortaya çıktı ve sınıfı kenara itekleme sürecini başlattı. Daha sonra toplumsal cinsiyete odaklanan feministler geldi. Daha fazla iteklendi. Daha sonra da gay hareketleri çıktı ve kavga koptu. İteklemeler gırla gitti.

Bu tablo veri alındığında dahi, sonra gelen kadın hareketinin ırkı (yalnızca sınıfı değil) neden gündemden dışarı iteklemediğini merak ediyorum? Ve ne olduğu belli olmayan aktivizmin gelişinin toplumsal cinsiyet ve ırkı (yalnızca sınıfı değil) neden gündemden dışarı iteklemediğini merak ediyorum? Nasıl oluyor da, diğer üç ilgi oldukça sık birbirleriyle açıkça karşıt kutuplarda yer aldıklarında ve çoğu kez öyle kalmış olmalarına rağmen, sanki aralarında lanetli bir ittifak oluşturmuşlar gibi, yeni gelen önceliklendirmelere dayanamayan hep sınıf oluyor. Eğer bu, kafanızda, son birkaç on yılda sınıfa ilginin azalmasının kaynakları hakkında sorular uyandırmıyorsa, geriye gidin ve "kimlik politikası" hareketlerinin retoriğine ve literatürüne bakın.

Sınıfı büyük ölçüde ihmal eden, bir bakıma gözden düşmesine katkıda bulunan bileşenler var mıydı? Kuşkusuz. Bunu inkar etmek için geçerli bir neden yok.

Ama neden, daha önce siperlerle korunan, çok daha uzun bir soyağacına sahip olan, savunucularının nazarında herhalde çok daha fazla önemli olan sınıf, böyle asılsız ve zayıf bir saldırı karşısında dramatik şekilde geri çekilir? Bunun da ötesinde, sınıfı değiştirmeye çalışan böylesi her yeni kesime karşılık olarak, sınıfın şöhretini devam ettirmek ve sol gündemleri genişletmek için ırk veya toplumsal cinsiyet veya cinselliği-veya hepsini- sınıfa (ve bir diğerine) eklemeyi arayan başkalarının da var olduğunu göz önünde bulundurun.

Evet, radikal feministler toplumsal cinsiyet ve akrabalığın (Marksistlerin sınıf ve iktisadın önceliğini ileri sürmesine çok benzer şekilde) önceliğini ileri sürmüştü, onun için Marksizmle savaşları, bir bakıma, sıfır toplamıydı. Yine, bunu reddetmek için hiçbir neden yok.

Ama Marksist-feministler (arada tire işareti var), yeri geldiğinde, sırayla birini kullanmak üzere iki ayrı alet kutusu ve yönelime sahip olmanın gerekliliğini ileri sürmüşlerdir. Ve daha da ileri giden sosyalist feministler (arada tire yok) sınıf ve toplumsal cinsiyet yaklaşımlarının, birinin diğeri tarafından sürekli bilgilendirileceği şekilde yeniden icat edilmesi ihtiyacını görmüşlerdir.

Sosyalist feministler, her iki ilgi merkezinin eşzamanlı öncelikli olduğu yeni bir kavram alet kutusunun oluşturulmasını savunmuşlardır. Ve karşılaştırılabilecek açığa

çıkarıcı adlar olmasa da aynı şey ırk ve cinsellik ve bunların sınıf ile aralarındaki temas alanları için de geçerlidir.

O zaman neden, daha kavrayıcı ve yenilikçi çabalar artı sınıfa bağlılığın her şeyden önce gelmesi, sınıfı masada tutmaya yetmedi?

Yani, eğer sınıf ve iktisadın dizginleri elinde tuttuğu sıralarda, ırk, toplumsal cinsiyet ve cinselliği kavramsal çerçevemizin içine koyan (bazı unsurlar yerini aldı derken diğerleri de ilave olduğunu savunur) çabalar ortaya çıktıysa, nasıl oluyor da, şimdi, 30 yıl sonra, sınıfın masaya geri konulmasının gerektiğini yalnızca sınıfın savunucuları müdafaa etmek zorunda kalıyorlar? Ve neden ilk önce sınıf ve iktisat masadan aşağıya düştü?

Bunun ilginç bir soru olduğunu ve çoğu insanın bu konu hakkında, potansiyel yıkıcı sonuçları olan yanlış kararlara vardığını düşünüyorum. Evet, Marksizmden esinlenmeyen hareketler ırk, toplumsal cinsiyet ve cinselliğe merkezi önem kazandırmak için mücadele ettiler. Ama bu ileri doğru gerekli bir adımdı. İktisadi ilişkilerin a priori önceliğini ve akrabalık, kültürel, cinsel ve hatta iktidar ilişkilerinin üstyapısal tabiliğini[superstructural subordination] savunan ekonomizm yanlıştı ve bugün yeniden canlandırılması yine yanlış olur.

O halde, neden, sınıfa ilgi ısrarla devam edeceği ve yenilerde öne çıkan diğer öncelikler ve kavramsal anlayışlarla sarmaş dolaş olacağı yerde azalmıştır?

1967'den bugüne ideolojik solun sınıfa ilgisinin azalmasının birinci genel nedeninin, herkes tarafından anlaşıldığı üzere iki tarafı vardı.

(i) Dizginleri elinde tutarken, Marksizm, hayatın tek bir tarafının monistik önceliklendirmesini en önemli şey olarak savunmaya çalışırken radikal feminizm veya dar milliyetçilik gibiydi. Marksizmin savunucuları buna, sözlerinde her zaman olmasa da eylemlerinin çoğunda kesinlikle sıkı sıkıya bağlı kaldı. Hatalı bir şekilde, geçerli olduğu düşüncesiyle buna samimi bir şekilde inandılar ve bunun uğruna mücadele ettiler. Bu Marksistler söylemiş olmaları gerekeni söylemediler:

Bu eleştirmenler bizim ekonomizmimizi yerin dibine batırmakla doğru yapmışlardır. İktisatla ilgilenmekle haklıydık ama kültür, ırk, toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyet ve diğerlerinin türev olduğunu düşünmekle hata yaptık.

Eleştiriyi iyi karşılamalı ve yeni anlayışları dahil etmeliyiz. ırk ve toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyetle ilgili etkilerin yayılması hakkındaki yeni anlayışların kapitalist iktisadi mantık ve ilişkilerini bile nasıl etkilediğini görerek, yalnızca toplumun geri kalanı ile ilgili değil, iktisat ile ilgili kavramlarımızı da genişletmeliyiz.

Bu sosyalist feministlerin kafa yapısıydı. Sınıfı, görüş alanından dışarı sürüklemek yerine hareketin vitrininde tutmaya yardım edebilecek bir yönelimdi.

(ii) Bu hüsn-ü kabul gösteren ve yenilikçi tavrın Marksistlerin tümü tarafından benimsenmemesinin nedeni yalnızca ekonomizme körü körüne ilkesel bağlılıktan ileri gelmemektedir. En azından kısmen, savunmacıdır da. Yani hareketteki erkekler ve hareketteki beyazlar ve hareketteki homoseksüel olmayanlar tarzlarının, inançlarının ve de, evet, avantajlarının bir çoğuna itiraz edecek bir hareketi pek istememekteydiler.

O halde, (i) ve (ii), sorunu, bu Marksistler için, sınıf ya da ırk, sınıf ya da toplumsal cinsiyet, sınıf ya da biyolojik cinsiyet olarak koymak için birlikte çalışmışlardır.

Ama ben (i) ve (ii)'yi, sınıfa ilginin uzağına sürüklenilmesinin tam açıklaması olarak ikna edici bulmuyorum. Evet, bu nedenlerin ikisi de iş başındaydı, ama ne kadar etkiliydiler? Ciddi bir çalışma, 1960'lar Marksistlerinin çoğunun aslında sınıf dışındaki bu ilgilerin de kavramsal ve programatik olarak önceliklendirilmesi fikrine, bazı tereddütleri olsa da daha ziyade açık olduğunu gösterirdi, sanırsam. Sınıf-odaklı harekete mensup aktivistlerin, ırk, toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyete sapmalarının -ister onların ilkeli kavramsal inançları hakkında isterse de şahsi maddi

ve toplumsal çıkarları hakkında konuşuyor olalım- onların toplumsal değişim sahnesini terk etmelerine neden olacak kadar etkili olmuş olabileceğine hiç ihtimal vermedim. Irk, toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyet aktivistlerinin oluşturduğu tehlikeden kaçarak ve böylece yokluklarıyla sınıf politikasına desteği azaltmış olabileceklerinden çok, farz-ı mual, diğer ilgi merkezlerinin önemini kabul edip mücadeleyi sürdürmüş olmalarının daha kuvvetle muhtemel olduğunu düşündüm hep. Aslında, geriye gidip insanların gittiği yolları takip edersek, bu insanların büyük bölümünün yavaş ama emin adımlarla, ırk, toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyet politikalarını benimsediklerini ama sınıf politikasına bağlılıklarını azalttıklarını bulacağımızı düşünüyorum. Bana öyle geliyor ki, yalnızca (i) ve (ii) no'lu bahisler bu olguyu yeterince açıklamaz. O halde daha başka neler rol oynamış olabilir? Bu noktada yalnız olduğumu bilsem de, sınıfa ilginin azalmasına katkıda bulunan ilave problemin, sınıfın ilgi merkezi olmasını savunan Marksizmden esinlenen hareketlerin, her şeyden önce, hiçbir zaman tutarlı olmamaları olduğunu düşünüyorum. Bana göre sahneyi büyük ölçüde, kendi bağlılıklarının sınırlı olması nedeniyle terk ettiler.

Sınıf-yönelimli solculuğun 30 yıl önce zayıf noktası neydi ve sınıf politikasından uzaklaşılmasına nasıl katkıda bulundu? Eski Yeni Sol mülkiyet ilişkileri konusunda çok iyiydi. Üretim araçlarının özel mülkiyetini militanca reddetti ve bir yanda, sermaye sahibi olmak ve biriken karlar ile diğer yanda, çalışma becerisine sahip olmak ve bunu ücret karşılığı satmak arasındaki farkı anladı. Bu meselelerin herhangi birisi ile ilgili önemli bir karışıklık yoktu ama bu aynı zamanda anlayışın sınırıydı da. Sınıf, mülkiyet demekti. Ve sınıf ilişkilerini anlamak mülkiyetin motivasyonlar, iktidar ve gelir üzerindeki etkisini anlamaktı.

İyi fakat yeteri kadar iyi değil. Problem şu ki mülkiyet ilişkilerinin münhasıran önceliklendirilmesinin dışarıda bıraktığı başka bir sınıf tanımı mahalli vardır: insanların per se üretim ilişkileri, sadece mülkiyet ilişkileri değil.

Eğer bir kapitalist-olmayanlar kümesi işyerinde karar almaya dair bilgi üzerinde, iktisadi güç kaldıraçları üzerinde, daha yüksek gelirler üzerinde, daha fazla statü üzerinde görece tekele sahipse, ve bir diğer kapitalist-olmayanlar kümesi ise ana olarak daha kapsamlı bir bilgiye pekaz erişerek talimatları uyguluyorsa, karar-alma gücü kaldıraçlarına hiç erişimi yoksa, daha az statüye ve daha düşük gelire sahipse, insanların motivasyonlarını, onları teşvik edecek şeyleri, hayat koşullarını ve hayat perspektiflerini etkileyen faktörlerden biri de budur.

Bu kısaca sınıf bölünmesidir, akılla iş yapan, yetkili işçilerden oluşan “koordinatör sınıf” ile daha tipik, ezbere iş yapan işçilerden (vasıflı ya da vasıfsız) oluşan işçi sınıfı arasındaki bir bölünmedir. Bu bölünme mülkiyete dayanmaz ve aslında, eğer sınıf farklılıklarını ayırt etmek için kullandığımız yegane kavramlar mülkiyet ilişkileri ise esasen görünmezdir.

O halde sınıfa ilginin azalmasıyla ilgili olması gereken nedir? Irk, toplumsal cinsiyet, ve biyolojik cinsiyet, sınıfı sahneden aşağı itmeseydi, belki de Marksist hareketler bu daha geniş kavramlaştırma için gerekli vakti bulacaklardı. Sanmam. Sınıfın neden ortalıktan kaybolduğu sorusuna cevabın asıl kısmını oluşturan şeyin bunun tam tersi olduğunu düşünüyorum. İşte neden:

(i) Marksist hareketler son derece ve militanca anti-kapitalistdiler. Ama, en azından iş yaparken ve liderlik ve kavramsal çerçeveleri düzeyinde pro-koordinatör sınıfydılar, nihai olarak pro-işçi sınıfı değillerdi. Marksist gündem, özel mülkiyetin olmadığı yeni bir ekonomi yaratmaktı ama bu ekonomilerde yeni hakim sınıf, bilgi ve karar alma ile ilgili beceriler ve karar-alma gücü kaldıraçlarına erişim üzerinde görece bir tekele sahip olanlardı, Marksizmin galip geldiği her ülkede olduğu üzere.

(ii) Irk-, toplumsal cinsiyet- ve biyolojik cinsiyet-yönelimli solculuğun gelişi, sınıfın masada kalması durumunda koordinatör sınıfın rolünün farkına varılması demekti.
(iii) Ortalama olarak (tabi ki her Marksist için böyle değil), bu büyük ölçüde Marksistlerin sınıfa odaklanma azmini zayıflatmış ve birçoklarının yeni yönelimlere karşı mücadele etmesi ve diğerlerinin de onlarla birlikte saf tutmalarına neden olmuştur, nispeten pek azı ise ırk, toplumsal cinsiyet ve cinselliğin yanı sıra sınıfa ilgiye korumaya çalışmıştır.

Bu analiz, eğer doğru ise, olayları pekala açıklar. Peki buna ilave edilmesi gereken bir şey var mı? Irk, toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyet ilgi merkezlerinin gelişi ile ilgili, sınıfa ilgi gösteren insanların, mülkiyet ilişkilerinin ötesinde, koordinatörlerin ve işçilerin hayatlarında enformasyon, bilgi ve karar-alma görevlerinin üzerindeki tekellerin rolünü görmelerine neden olmuş olacak şey ne olabilir? Irkçılık, cinsiyetçilik ve heterocinsiyetçiliğe karşı hareketlerin tümü, kendilerini, kayda değer ölçülerde, kişiler arasındaki gerçek toplumsal ilişkilere yönlendirirler. Bu baskıların, karşıt gruplar arasında ilişki kurma, defetme ve hükmetmenin ayrıntılı yollarını kapsayan gizli yaralarını bulmak için didinip dururlar.

1960'larda sınıfa vurgu yapan hareketlerin, sınıfa ilgiye, ırk, toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyet ilgilerini ekleyerek büyümüş olduğunu hayal edin. Eğer sınıf, bu yeni ilgi merkezlerinin yanısıra araştırılmaya ve soruşturulmaya devam etmiş olsaydı kısa sürede sınıfın gizli yaraları su yüzüne çıkardı. Yeni gelenlerin yöntemleri-fiili toplumsal etkileşimlere, inançlara ve ilişkilere, özlemlere, kelimelere ve eylemlere ilgi gösteren- işçilerin avukatlara, doktorlara, mühendislere ve tabi ki yöneticilere karşı antipatisini hızla masaya getirmiş olurdu. Bu antipatinin araştırılmasına, temelinin, gerçek ve tutarlı yapısal iktisadi ilişkilerle yani sınıf farklılıklarıyla ortaya konmasına önayak olmuş olurdu. Bir iktisadi programın sermayeye muhalefet edebileceği ve işçileri ya da koordinatörleri kalkındırabileceğini görmemize ve dolayısıyla, çok dar olduğunu söylemekten öte Marksizmin çok daha derin ve ihtiyaç duyulan eleştirisine önayak olmuş olurdu.

İşçi sınıfının kendi durumuna ilişkin görüşleri, kadın hareketinin, anti-ırkçı hareketin ve gay hareketlerinin bilgilendirdiği bir bağlam içerisinde duyulmuş olabilirdi ve görüşlerinden hasıl olan kavramlar tartışmaya girmiş ve hassasiyetler değişmiş olurdu. Mülkiyet, kuşkusuz, bir kaygı olarak kaybolmazdı. Ama gündelik hayat koşulları üzerinde kimin iktisadi güce sahip olduğu sorusu da su yüzüne çıkmış olurdu. İşçi-kapitalist arayüzü masada kalırdı. Ama işçi-koordinatör arayüzü de ona katılmış olurdu, ırk ve genel olarak kültür, toplumsal cinsiyet ve cinsellik ile ilgili kaygılar da. Sınıfın eski savunucularının tümü yeni düşünme yollarını ve "toplumsal hareketlerin" yeni önceliklerini iyi karşılasalardı ve sonra da bunları ekonomiye uygulamaya başlasalardı, bu organik olarak-kanımca kaçınılmaz olarak- meydana gelmiş olurdu. İşte gördüğünüz gibi. Ama ne ironi. Evet, Marksizmin ırki ve cinsel sapmaları-ister dürüst entelektüel hatalar şeklinde olsun isterse de maddi ve sosyal avantajların ve önyargıların savunusu şeklinde olsun- kuşkusuz, bazı üyelerinin yeni toplumsal hareketlere direnmelerine ve hatta, sınıf kaygılarını ön planda tutmayı sürdüren yeni bir ittifak içerisinde devam etmek yerine sahneden çekilmelerine neden olmuştur. Ama bu tek başına gerçekliği açıklamaz. Bir kere, neden yalnızca sınıf düşmüştür? İkincisi, neden "yeni öncelikleri eskisine eklemek" anlayışı, "eski öncelikleri yenileriyle değiştirmek" anlayışına galebe çalmamıştır? Ve üç, neden sınıfa odaklanmış pekçok eski insan, ırk, toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyet politikasını benimseyerek, ama aynı zamanda eski önceliklendirmelerini bırakarak gerçekte değişmişlerdir?

Sınıf ilgisinin zayıf bir temeli olmuş olduğuna inanıyorum çünkü:

(i)onu ayakta tutan entelektüel çerçeve ve pratikler, pro-işçi sınıfı gündemlerine kaçamaklara yer vermeyecek şekilde bağlanmamıştı, ve

(ii)savunucuları bu gerçeği kendilerine bile itiraf etmemeye ve kendilerinin diğer sınıfa, yani entelektüellerin işin başında olduğu koordinatör vizyon ve pratiğine bağlılığını kabul etmemeye yeminliydim.

O halde ileriye giden iyi yol nedir?

Toplumumuzda, topluluk kültürel ilişkileri, toplumsal cinsiyet ve akrabalık ilişkileri, cinsel ilişkiler, siyasi güç ilişkileri ve iktisadi sınıf ilişkilerinin tümü birden, oldukça bariz bir şekilde, insanların hayata dair beklentilerini güçlü şekilde belirler. Farklı koşulları, maddi ve sosyal çıkarları ve beklentileri olan sosyal gruplar arasında, değişik yollarla radikalleşmeleri için sınır çekerler. Bunun da ötesinde, bu toplumsal katılım ve işlev kürelerinin her biri, kendi tanımlayıcı baskıcı hiyerarşilerini yeniden üretmekle kalmaz, başkaları tarafından böylesine güçlü şekilde biçimlendirilmiş olmalarının neticesinde bütün tanımlayıcı baskıcı hiyerarşilere de katkıda bulunurlar. Herhangi bir boyutu-ekonomi, akrabalık, topluluk, idari organizasyon- anlamak, tamamen başkalarını inceleyerek öğrenilen derslerin gösterdiği kavramları gerektirir. Evet, sınıfı yeniden aktivist gündeme koymamız gerekmektedir. Algılarımızı düzenleyen ve düşüncelerimizi yapılandıran sınıf kavramlarına ihtiyacımız var. Bize özlem duyacağımız yeni şeyler sunan sınıf vizyonuna ve pratik seçimlerimizi yaparken bize yol gösteren sınıf stratejisine ihtiyacımız var. Ama toplumsal cinsiyet, ırk ve cinsellik kavramı, vizyonu ve stratejisine de ihtiyacımız var. Hayatın tüm bu yönlerinin tanımladığı kesimlerin özerkliğine saygı gösteren ve kendi gündemlerini geliştirmek ve beslemek için her imkanı sağlayan, gerçek dayanışmadan sapmaları ise anında bozan bir politika yapma tarzına ihtiyacımız var.

Eyerinde sınıfın olduğu tek atlı bir gösteriden, genellikle birbirinden ayrı yönlerle koşan, eyerlerinde toplumsal cinsiyet, ırk ve cinselliğin olduğu üç atlı bir duruma ve sonra yeniden tek atlı, sınıf miyopisinin olduğu bir duruma geçeceksek yazıklar olsun bize.

Atları defedin gitsin. Toplumsal yaşam ve stratejide neyin önemli olduğu ile ilgili olarak ya o/ya bu zihniyetini de defedin.

Toplumsal hayatın tüm merkezi yanlarına, özellikle iktisat, idari organizasyon, kültür ve akrabalığa, gereken önemi gösteren kavramsal bir çerçeve oluşturun. İhtiyaç duyulan konu-odaklı projeler ile kesimlerin kendi gündemlerini bulabilmeleri için ortaya çıkan ve ihtiyaç duyulan hareketleri ve herhangi bir gündemin diğer tüm gündemlerin temel anlayışları tarafından tam olarak bilgilendirilmesi için gerekli olan dayanışmayı bir araya getirecek hareketler oluşturun.

Kuşkusuz, argümanlar iki adımdan fazlasını içerir. Ama bu roket bilimi değildir.

Etrafımızdaki dünya kadar aşıkardır, on yıllardır da böyledir. Ve madem bu noktadayız- sınıf kavramlarımızı iki-sınıflı ortamı değil, içinde çalıştığımız üç-sınıflı ortamı açıklayacak şekilde genişletelim.

Bir arkadaşımın anlattığına göre, bir gün, üç yaşındaki çocuğuyla aralarında şöyle bir konuşma geçer: “Bak çocuğum, bunu da yapabilirsin şunu da yapabilirsin. Şimdi söyle bana. Hangisini yapmak istiyorsun.”Çocuğun cevabı ise şöyledir, “Ama babacığım, seçeneklerden hiçbirini sevmiyorum ki.”

Üç yaşındakiler bu düzeyde bir idraki sergileyebilmektedir. Sınıf miyopisi ile sınıfsız miyopi arasında seçim yapmak zorunda değiliz. Bu sefer, birbiriyle yarışan başarısız olmuş yönelimlerden daha şumullü bir şey için tercih de bulunabiliriz. Eğer bunu yapmazsak kendimizden başka suçlayacak kimsenin olmadığını bilelim.

BENİM KUŞAĞIM

Kanaatime göre, biz, 1960'lar radikalleri, birçok konuyu sonraki kuşağa anlatmakta başarısız olduk. Bunu söylüyorum çünkü 1960'ların hastalıklarını aşmakta olduklarını, bu doğru olsaydı iyi bir şey olurdu, sanan çok sayıda genç insanla karşılaşıyorum. Dönemin hastalıklarını aşmak aslında iyi bir şey olurdu ama gerçekte pek sık bu hastalıkları yeniden üretiyorlar. 1960'ların gerçek hastalıkları, veya gerçek hastalıkların pek azı nadiren böyle adlandırılmaktadır.

Yakalandığımız hastalık türlerinden biri sekterlik denen şeydi. Genellikle sekterliğin bir perspektife otomatik refleks bağlılıktan kaynaklandığı düşünülür. Ama bu yeterli bir açıklama değildir. Bana öyle geliyor ki, en azından pratikte, sekterlikle çok ilgisi olan şeylerden biri, bir şekilde şahsi kimliğinizi bir fikirler kümesine bağlamaktır, öyle ki biri düşüncenize karşı geldiğinde bu varlığınıza yönelik yıkıcı bir saldırı olarak algılanır.

İnsanlar kendilerini o an sahip olduğu fikirlerle eşitleme eğilimindedir ve birisi o fikirlere katılmadığını söylediğinde, "Sen ahmağın birisisin. Sen bir aptalsın. Sen bir geri zekalısın. Sen eli ayağı tutmayan beceriksizin tekisin çünkü sahip olduğun bir inanç hoşuma gitmiyor." denmiş gibi karşılanır.

Bu durumda fikirler, kişinin kendi nefsinin savunduğu gibi savunulmalıdır, çünkü fikirler kişinin canından bir parça olmuştur. Ama biz fikirlerimizi bu yolla savunmamalıyız. Canlar bu tür bir savunmaya layıktır ve belki insan kişilikleri de öyle ama fikirler değil.

Gençlerin fikirler hakkında bunu anlamış olduklarını zannetmiyorum, çünkü bu hususun iyi aktarıldığını düşünmüyorum. Bu kolay aktarılacak bir şey değildir. Bu, ABD ulusötesi şirketlerinin iş imkanlarını kontrol edecekleri ya da devletin hareketleri bastırmaya çalışacağı vs. anlayışını aktarmaktan çok daha zordur. Öbürü kolay. Daha fazla tecrübeye dayanan dersleri aktarması daha zordur, ve benim kuşağım işini pek iyi yapamamıştır.

İyi aktaramadığımız, özellikle genç insanlara, bir başka fikir de, yanlışlıkla girdiğimiz başka bir yol ile ilgilidir. Filozofların kaygan yokuş olarak adlandırdıkları bir eğilim vardır. Yaptığımızı alır ve daima bir uca doğru götürürüz. İyi bir fikri görür ve bunu alır, fikrin orijinal değerini düşürdüğümüz ve hatta tersine üretken hale getirdiğimiz bir fantastik uca götürürüz.

Tüketimciliği ele alış biçimimiz bir örnektir. Yokuştan iniş şunun gibi bir şeydir. Tüketimcilik kötü bir şeydir. Tüketimcilik belirli bir reklamcılık manipülasyonunu gerektirir. Tüketimcilik insanların aldatılması demektir. Tüketimcilik insanların aptal olması demektir ve dolayısıyla tüketmememiz gerekir.

Tüketimciliğin (her ne ise) kötü olduğuna dair bir anlayış edindiğimiz yokuştan nasıl yavaşça indiğimizi görüyorsunuz. Bu anlayışı inceltmek ve ondan yararlanmak yerine onu öyle bir uç hale getiririz ki tam manasıyla bir varoluş yoluna girer. Gerçekte tüketmeden yaşamak imkansızdır. Sonunda, belirli bir asgariden fazla tüketen herkesin aptal olduğu ve aldatıldığı görüşüne ulaşırız.

Bu inmek için iyi bir yokuş değildir. Ve indiğimiz, iyi ilk anlayışlarımızı – kötü teknolojiler vardır, reformlar kafalayıcı olabilir, kurumlar seçeneklerimizi sınırlandırabilir ve bunun gibi- edindiğimiz sayısız yokuştan yalnızca birisidir. Mamafih bu ilk anlayışlar tam olmaktan uzaktır ve kısmidir ve onları artık değerli olmadıkları kadar uzaklara götürürüz. Bu yolla sonunda, teknolojinin per se kötü olduğu veya reform peşinde koşturmanın zorunlu olarak davayı satmak olduğu veyahut da kurumların tümünü birden reddetmemiz gerektiği şeklinde bir görüşün sahibi olur çıkarız.

Ortaya getirdiğimiz-veya daha doğrusu kadın hareketinin ortaya getirdiği- bir diğer şey de “şahsi olanın politik olduğu” kabulüdür. Bu 30 yıl önce çok güçlü bir anlayıştı. “Şahsi olanın politik olduğu” o zamanlar şimdi bir çok insanın düşündüğünü sandığım anlamdan daha farklı bir anlama gelmekteydi.

“Şahsi olanın politik olduğu”, insanların şahsi hayatlarında, bireyden daha şumüllü politik nedenleri ve boyutları olan bir çok şeyin olduğu anlamındaydı. Bu nedenle, “şahsi olanın politik olduğu” tecavüzün, ki şahsi bir şeydir politik olması demektir. Dövmek, ki şahsi bir şeydir, politiktir. Ona gelince, şahsi bir şey olan fakirlik de politik bir şeydir. Şahsi bir şey olan başka bir ırktan nefret de politiktir. Bunlar değerli anlayışlardı. Ama ilgili kaygan yokuşta, “şahsi olanın politik olduğu” abartılabilir, çarpıtılabilir ve sonuçta amaçlanın neredeyse tam tersi bir anlama; politikanın özü şahsidir anlamına gelebilir. Anlam neredeyse tam tersine çevrilmiştir, ve artık her şeyin şahsi, bireysel, tamamen ayrı, tamamen atomize seçimlerin bir fonksiyonu olduğuna dair bir hisse sahip olmaya başlarız.

Tüketmeli miyiz yoksa tüketmemeli miyiz? Ruj kullanmalı mıyız yoksa kullanmamalı mıyız? Sigara içmeli miyiz yoksa içmemeli miyiz veya et yemeli miyiz veyahut da TV seyretmeli miyiz? Politika kolektif ve stratejik hızını kaybeder ve kişiler arasında birbirini yargılama yarışı içerisinde boğuluruz.

Bu trend, çağdaş düşünce ve aktivizmin birçok cephesinde, örneğin “üçüncü dalga feminizm”, “kimlik politikası”, “gıda politikası”, “yaşam tarzı politikası” vd. olarak adlandırılan öğelerde kısmen cisimleşmiştir. Sorun iki katdır. Birinci olarak, bu yaklaşım türü her bireyin kendi tercihlerini üstün ve farklı tercihlerde bulunanlarınkini ise aşağı gördüğü son derece yargılayıcı bir kafa yapısı üretir. İkincisi, bu yaklaşım türü birincil olması gerekeni, değişim için kolektif, ortak mücadelede biraraya gelen insanları kötüler.

“İktidara gerçekleri söyle” sloganı ile ilgili de yanlış gitmiş bir şeyler var. “İktidara gerçekleri söyle” iktidarı gerçeğin mantığı ile ikna etmeye çalışmak demek değildir. Eğer o anlama geliyorsa kapı dışarı etmemiz gereken bir slogan çünkü iktidar mantığı dinlemez. Gerçekler iktidarın umurunda değildir. Bu tabir sadece gerçeği arkana alarak ayakta durman ve kendini göstermen anlamındadır. Ama bir şekilde bu “iktidara gerçekleri söyle” şeklinde bozulmuştur. Gerçeğin ne olduğunu iktidara anlatmaya çalışmak için bir sürü zaman harca. Bu hepten bir zaman israfıdır. İktidar, temel olarak, yalnızca toplumsal maliyetlerin yükselmesine ve baskıya yanıt verir. Her birimizin ne yapması gerektiğini nasıl biliriz? Benim kuşağımdan bir çok insan bu soruya yanıt vermek için kendilerini parladılar. Birisi topluluk örgütçüsü olmanın iyi bir fikir olduğunu bulmuştu. İşçileri örgütlemek iyi bir fikir. Polislerin arasına karışıp onları örgütlemek iyi bir fikir. Her ne olursa olsun örgütlenmek iyi bir fikir. Öyleyse herkes bunu yapmalı. Çünkü yapılacak doğru şey bu. Doğru şeyi yapın. Doğru olan bu.

Ama ya bazıları demin belirtilen şeyi yapmaya çok istekli değilse? Ya bu onların, kişiliğine, karakterine, özelliklerine ve becerilerine uygun değilse? Bu dikkate alınmaz ve insanlar o günün önemli şeyler listesinin-bu arada bu listedeki sıralama değişmeye devam eder- en başındaki şeyi yapmak için kendilerini paralarlar. Bu korkunç bir hatadır.

Bugünün gençliği bizim hatalarımızı tekrar ediyor derken bunun gibi hataları tekrarladıklarını kastediyordum. Bana öyle geliyor ki devrimin vahiyle gelmeyeceği anlayışını aktarmış olmalıydık. Devrim yarın olmayacak. Devrim uzun bir süreçtir. Kişi uzun mesafe boyunca içinde yer almalıdır ve kendisine çalışacağı, üretken olacağı ve hayatını sürdüreceği bir yer yapmalıdır. Bu devrim olmasa, yalnızca

sistemi daha az baskıcı hale getirmeye inanıyor olsanız bile aynı şey geçerlidir. İş yapmanın ve sonuç almanın mümkün olduğu bir yer açmalısınız. Bu, başka birisinin en önemli dediği şeyi yapmakla yetinmemeniz demektir. Yapabileceğiniz şeyleri yaparsınız. Size umut verecek şeyleri yaparsınız. Hepimiz farklıyız ve nereye uyduğumuzu kendimiz bulmalıyız. “Şimdi şu şu topluluklara girme ve şu şu tür örgütçü olma zamanıdır” şeklindeki soyut çağrılara göre değil. Bu biz değilsek iyi iş yapamayız. Aslında ucuz iş yaparız ve uzun ömürlü olamayız. Benim siyasi hayatımın yeni başladığı sıralarda ortaya çıkan bir slogan vardı. “Mücadeleyi göze almak kazanmayı göze almaktır” sloganı. ABD’de bir yerlerden değil, Çin’den bir slogan bu. Çin’de ne anlama geldiğini bilmiyorum ama burada benim aldığım anlama geldiğini varsayıyorum. Ve bana öyle geliyor ki çok akıllıca bir slogan bu. Hakikaten çok derin, küçük ama akıl dolu bir öğüt. İlk bakışta çok anlamlıymış gibi gelmiyor. Niye mücadeleyi göze almak zorunda olarsınız ki ve özellikle niye kazanmayı göze almak zorunda olarsınız? Kendinize hiç güveniniz yok da ondan. Aslında daha iyi bir şey yapabileceğinize inanmıyorsunuz da ondan. Kendinize inanmıyorsunuz veya kendimize inanmıyoruz. Ve bana göre gerçekten meseleyi derinden yakalamış. Bazıları, “mücadeleyi göze almak kazanmayı göze almaktır” sloganı Amerikanlaşmış olan şu slogana çevirmiştir, “aradığımız liderler bizleriz”. Bunlar basit nosyonlar değildir. Birçok bakımdan daha derindirler ve ABD ulusötesi şirketlerinin nasıl işlediği veya ataerkilliğin nasıl işlediği veya ırkçılığın nasıl işlediği veya otoritenin nasıl işlediğinin analizinden daha fazla bir bilgeliği somutlaştırırlar çünkü etkili, güçlü, kalıcı bir örgütçü olmak için yalnızca bu konuları anlamak yetmez.

RADİKALİZMİ SÜRDÜRMEK

İnsanlarımız toplumu kavramaya ve alternatifler ve stratejiler üzerine düşünmeye başladıklarında niye bazı insanların devrimci olduklarını sorarlar. Bir taraftan, biz devrimciyiz çünkü dünyaya bakınca, kitapta buraya kadar anlatılan korkuları ve çok daha fazlasını görüyoruz ve tepki gösteriyoruz. Devrimci olmaya karar veriyoruz çünkü temel mantıksal sonucu insanların ezmek olan kurumlara tahammül edemiyoruz. Konuştuğum kendisini devrimci olarak gören insanlar arasında şu beş nedenden biri ya da daha fazlası etkili görünmektedir. Bir tanesi doğru şeyi yapmak için. Bir diğeri, kişinin kendi hayatını iyileştirmek, tam olarak kendisinin dünyadaki durumunu iyileştirmek için. Başka bir neden ise sırf başkalarıyla dayanışma olsun diye, bu salt kendi-çıkarlarıyla hareket etmek ile aynı değildir. Bir diğeri ise eğlenceli olduğu için. Yani, daha iyi bir hayat olduğu için. Ve bir diğeri ise kazanmak için. Doğru şeyi yapmak için devrimci olmak etik bir argümana dayanır, devrimci olmak için etik ve ahlaki arzu. Bu yaklaşımın iyi tarafı, kendi etiğiniz ve davranışınızın bilincinde olmanızdır. Kötü tarafı ise stratejik olmak zorunda değilsinizdir. Kazanmaya çalışmak zorunda değilsiniz. Hatta hiçbir şeyin daha fazlasını başarmaya çalışmak zorunda da değilsiniz. Bunu doğru şeyi yapmak için yapıyorsunuzdur.

Yalnızca bu motivasyon etkili ise devrimci olduklarını ve adaletsizliğe karşı çıkarak doğru şeyi yaptıklarını söyleyen kişilerle sık karşılaşsınız. Bu kişiler ahlaki olmaya çalışırlar ama nasıl sonuç alabileceklerini düşünmezler.

Kişisel hayatınızı iyileştirmek için devrimci olduğunuzu farz edin. Eğer kişisel hayatınızı iyileştirmenin gerçekten devrim yapmanın ayrılmaz bir parçası olduğu bir toplumda şansınıza böyle bir pozisyona sahipseniz bu apaçık iyi bir şey. Ama bu motivasyon çok daraltıcı da olabilir. Anlayabileceğimiz tek şeyin kendi durumumuz ve dünyadaki kendi cüzi pozisyonumuz olduğu çok zayıflatıcı bir düşüncedir. Başka birisinin acısını ve ıstırabını, en azından kendinizi onun yerine koyup yenmeye çalışmasını isteyecek kadar anlamak mümkündür. O halde, kişinin doğrudan maruz kaldığı baskı biçimlerinin üstesinden nasıl geleceğiyle ilgilenmesi gereklidir ama yeterli değildir. Başkalarıyla dayanışmamız yoksa hiyerarşileri ve ilgi merkezlerini kesen hareketlere asla sahip olamayız.

Eğlenceli olduğu için toplumu devrimcileştirmeye çalışmak derken şaka yapmıyorum. Yani, toplumsal değişim eğlenceli değilse insanların, zor zamanlarda ve uzun erimde devrimcilik yapmaya devam etme olasılığı çok büyük ölçüde azalacaktır. Bu nedenle, insanların, başka şeyler yapmaya tercih ettikleri için aktivizmle meşgul olmaları hakikaten önemlidir, bu da yine şu anlama gelir ki mütemadiyen, hevesimizi kıran zaafiyet verici eleştiri bombardımanından geçmeyi gerektirmeyen bir harekete ihtiyacımız vardır.

Yeri geldiğinde eleştirel olamadığımızdan değil, hareket içindeki hayatın, fabrikada çalışmaktan beter, kasvetli hale gelmesine izin veremeyiz. Hareket içindeki hayat, dışarıda gerçek dünyadakinden daha sıkıcı, daha menfi olamaz. Eğer böyle bir harekete sahipsek bu hareketin başarılı olma olasılığı kaçır?

Devrimci olmak için sonuncu neden kazanmaktır. ABD’de, samimi olarak kazanabileceğimizi düşünen insanlara pek nadir rastlıyorum. Bu çok ciddi bir sorun. Başarabileceğinizi düşünmediğiniz zaman bir şeyi yapmaya çalışmak çok zordur. Güçbela yapılabilir ama çok zor olduğu kesin.

Düşüncem o dur ki insanların kazanabileceklerini gerçekten düşünüp düşünmediklerini kendilerine sormaları gerekir. Eğer devrimci olmak istiyorlarsa o halde kendilerine potansiyel başarı duygusunu verecek bir senaryo üzerinde enine boyuna düşünmek zorundalar. İnsanlar yıllar boyu, zor zamanlar da bile dünyayı değiştirmeye çalışma işinde niye kalırlar? Kabaca yalnız iki nedenden ötürü. Biri, bir bakıma, dini, diğeri ise stratejik.

Eğer geriye doğru, bu yüzyılın ilk yarısına, dini inançla devrimci olan insanlara bakarsak 30 ya da 40 yıl sonra da hala ortasında olduklarını görürsünüz. Bir şekilde inançları, kazanmayı düşünsünler ya da düşünmesinler, mücadele içerisinde kalmalarına olanak tanıyan gıdayı sağlar.

Uzun süre mücadele içerisinde kalan diğer bir grup insan ise süreci anlamaktadır. Zaferler görmüşler ve kazanımlar görmüşler. Kayıplar da görmüşler ama bunları anlayabilirler, bu kayıplar motivasyon yönünden onları çökertmez. Bunalım ve zorluk duygularıyla, inançları sayesinde değil anlayarak başederler. Hüsrân ve bunalıma karşı bağışlıkları olduğundan değil. Büyük ve yorulmak bilmeyen örgütçülerin bile bu duygulara karşı bağışlıkları yoktur.

Onların da başkaları gibi bu duyguları vardır ama bir düzeyde dünya hakkında, onlara bu hüsrânları geride bırakma ve ümitli olma becerisini veren bir şeyi anlarlar.

NEYİ BEKLİYORUZ?

Nihai olarak hayatın tüm yönlerini devrimcileştirme taahhüdümüz, şu anki kampanyalarımızın nasıl tanımlandığı, peşinden koştuğumuz yakın amaçlarımızın neler olduğu ve bu amaçların ardından nasıl gittiğimize etkide bulunmalıdır. Örgütlenirken, yazarken, konuşurken ve öğretirken nelerin konuşulacağı, hangi fikirlerin aktarılmaya çalışılacağı, hangi taahhütlerimizi ortaya koymaya çalışacağımızı bildirmelidir. Bugün ilerici ve sol aktivizm ve bizatihi hayatlarımızda eksik görünen budur.

Birleştirici amaçların, ortak uzun-dönem taahhütlerimizin olmayışı ve bunları her fırsatta dosdoğru iletmeye karşı ilginin bulunmaması, yalnızca uzak bir sona doğru yararlı şekilde örgütlenmeye dair umutlarımızı değil bugünden acıyı azaltma yönündeki yakın-dönem çabalarımızı da zayıflatır. Bugünün aktivizmi, devrimci tasarımlar ve ruhtan yoksun olduğu için çoğu kez bilmesi gerekenden daha azını bilir, sık sık bütünlüğü sağlamaktan uzaktır ve aslında hiçbir zaman sıkıntı çeken kesimlerin uzun-dönem katılımını sürdürecektir mantığı, dayanışmayı ve ruhu biraraya getiremez.

Günümüzdeki hareketler genellikle çok dardır ve geniş bir desteği alacak kapsamdan, ruhsal ve ahlaki cazibeden fazlasıyla yoksundur. Tuhaf bir şekilde, sık sık, bizatihi zayıflıklarını, vizyondan yoksun oluşlarını, genişlikten yoksun oluşlarını ve cesaret ve tutkuya benzeyen bir şeyden yoksun oluşlarını sanki bunlar birer erdemmiş gibi kutlarlar.

Bizim projelerimiz, hassasiyet, hissiyat ve bilinç düzeyinde, bugün çoğu insanı ilerici tavır almaktan alıkoyan temel tereddüdü; Amerika'nın sunduğundan anlamlı bir şekilde daha iyi hiçbir şeyin mantıken olası olmadığına dair inancı yenmek için genellikle pek az şey yapar (ve hatta bazen katkıda bulunur). Veyahut, bu mantıken olası dahi olsa, katlandığımızdan anlamlı bir şekilde daha iyi hiçbir şeye fiilen kesinlikle ulaşamayacağına dair inanç- öyleyse niye aldırış edelim?

Projelerimiz, nadiren sorunların sistemik nedenlerinin genel bir anlayışını aktarır ve neredeyse hiçbir zaman statükonun, umut ve motivasyon sağlayacak olan pozitif kurumsal alternatiflerini sunmaz. Dışarıdan (ve çoğu kez içeriden de) çabalarımız tıpkı statüko gibi veya bazen daha bile kötü görünür, onun için genellikle ortalama yurttaşın derinlere kök salmış kinizmine* yönelmekte güçsüzdür.

Bugün ABD'de katılmaya değer bir solun, sıkıntıları hafifletecek ve insanlara derhal bir nebze de olsun şeref ve adalet verebilecek yakın kazanımlar için canla başla uğraşması gerekir elbet. Kesinti yapılmaksızın 30 saatlik çalışma haftası, tam istihdam, gerçek pozitif ayrımcılık, kapsamlı bir barınma programı, insani bir sağlık hizmetleri programı, zengin bir okulöncesi ve halk eğitimi programı, gerçek bir asgari geçim ücreti, elleri kolları bağlanmış kesimleri güçlü kılacak seçim reformları, saldırgan olmayan bir dış politika, ulusötesi şirketlerin açgözlülüğünün önüne geçen işçi ve topluluk hakları ve diğer birçok reformları kazanmak için çaba göstermemiz gerekir.

Yalnızca, bu değişikliklerin her birinin kendi içlerinde ne kadar iyi olduklarını değil ama genel karakterini açık ve makul surette kısa bir dille resmedebilmemiz ve ayrıntılarını pratiğimizle keşfetmemiz gereken yeni bir topluma ulaşmaya muktedir hareketleri ve organizasyonları geliştirme sürecinin parçası olarak biraraya getirildiklerinde nasıl muazzam şekilde fayda sağladıklarını da nakletmemiz gerekmektedir.

Kişi, bir kez kapitalizm, ataerkillik, ırkçılık ve otoriter yönetimler hakkında en temel doğruları, birçoğumuzun hayatlarının bir döneminde yaptığı gibi anladığında bile

yukarıdakinden daha azının dürüst, haklı ve stratejik bulunabileceğine ihtimal vermiyorum. İyimser bir şekilde, halkın bugüne kadar olduğundan daha fazla, açıkça ve tutkulu şekilde uzun-dönem vizyonu ve taahhüdünün yanı sıra yakın-dönem getiriler de sunan bir hareket için hazır olduğunu düşünüyorum.

Öyleyse neyi bekliyoruz?

Ürkekliğimizin, savunmada kalışımızın ve 1960'lardan beri ergen çocuk ya da sorumsuz olarak görülme kaygımızın yerini, önceden olduğu gibi şimdi de apaçık doğrular olan cüretkar, dürüst, dobra cümlelerin alması gerekiyor.

Bu ülke, tarihteki en derin ve geniş bir devrime ihtiyaç duymaktadır ve iyi niyetli ve berrak bir vizyona sahip insanların devrim için çalışıyor olmaları gerekir. İnsanların vizyon, strateji, program üzerine, ittifaklar ve organizasyonlar kurma, yakın reformlar kazanma ve bunları mücadelenin devam eden yolunda daha da fazla kazanımlar elde etmek için daha büyük bir güce nasıl çevirecekleri hakkında çalışıyor olmaları gerekir; bunun yalnızca bugün değil gelecekte de böyle olması gerekir. Ne istediğimizi bilmek durumundayız. Ve bunun için yaşamamız ve kavga etmemiz gerekir.

ACİLEN BAŞLANMASI, SABIRLA BİTİRİLMESİ GEREKEN GÖREVLER

Mimar, gelecekte anlayışlarda meydana gelecek değişiklikleri öngörebilmeyi ister. Militarist, geleceğin silahlarının yapımını herkesten önce gerçekleştirebilmeyi ister. Matematikçi, gelecekteki teoremleri tahmin etmek ister. Müzisyen, geleceğin kompozisyon usullerini hayal etmeyi ister. Mühendis, gelecekteki mekanik ve elektrik yenilikleri kavramlaştırmayı ister.

Saikleri? Eğer gelecekteki değişiklikleri güvenle tasavvur edebilseler işi sıfırdan başlatabilirler. Yarını zenginleştirecek şeyi bugünden yapabilirler. Boşa giden çabalar için zamanın israf edilmesinin önüne geçebilirler.

Aynı şey, gelecekteki daha başarılı aktivist hareketleri karakterize edecek anlayışları ve yöntemleri öngörmek için de doğrudur. Gelecekteki aktivistlerin nerelerde büyük ve önemli adımlar atacağını kestirmek bugün bize yardım edebilir.

Solun büyüdüğü ve daha geniş ölçüde başarılı olduğu gelecekte, toplum hayatının temel alanlarını insanları esinleyecek, ümit verecek, uzun-dönem stratejisini şekillendirecek ve bir kısa-dönem program bildirecek şekilde ele alan popüler tarzda formüle edilmiş, geniş kesimlerce savunulan sağlam ve harekete geçirici bir vizyona sahip olacağını tahmin edebiliriz.

İnsanlar bize durmadan soruyorlar “Neden yanasınız?”. Haklı bir soru. Ulaşılabilir, ortak cevaplarımızın olmayışını savunmamalıyız. Vizyon eksikliğini, tasavvur etmenin zorluğunu yansıttırıyor diye meşrulaştırmamalıyız. Vizyonsuzluğun ciddi bir sorun olduğunu kabul etmemiz lazım. Şunu anlamamız gerekir ki şimdi vizyon geliştirmenin sırasıdır çünkü bir vizyona sahip olmak, arzulanan gelecekte daha güçlü hareketlere sahip olmanın bir parçasıdır.

Bugün insanlar biliyor ki toplumun temelleri bozuktur. İnsanlar, çeşitli hastalıkların toplumsal olduğunu şahsi olmadığını, sistemik olduğunu özel olmadığını biliyorlar. Ama ne yapmak gerektiğini bilmiyorlar.

İnsanların kuşkularını giderecek genişlik ve derinlikte vizyon ve stratejiden bahsetmiyorsak, aktif olarak değişim peşinde koşan insanların önündeki en güçlü engele; yani çabalarımızla değişime yol açabileceğimize karşı değil, şahsen

kendilerinin yararlı bir şekilde katkıda bulunabileceklerine karşı değil, bizzat değişimin mümkün olduğuna karşı duyulan kuşkuyla yönelmiyoruz demektir. İnsanların katlandığımızdan daha iyi bir alternatifin olmadığına dair kadenci, acze düşüren inancının altını oymak için daha iyi alternatiflerin özelliklerinin bizi dürtükleyecek ifadesine, bu özelliklerin temsili için deneylere ve bizleri bu özelliklerin genel temsiline daha fazla yakınlaştıracak zaferlere ihtiyacımız var. İnsanlar, sistemin herkesin gördüğü ve hissettiği gittikçe kötüleşen hastalıklarını sıralayan değil aşağıdakiler gibi sorular yönelterek ümit ve yön veren bir sola ihtiyaç duymaktadır:

“Ne istiyoruz?”

“Onu nasıl elde ederiz?” ve

“Ben yararlı olacak ne yapabilirim?”

Biz aktivistler, etrafımızdaki sorunların özelliklerini ve nedenlerini vurgulamaya ve medya manipölasyonlarının neden olduğu karışıklıkları gidermeye devam ettiğimiz için, iyimser bir geleceğe ulaşmakta temel öneme sahip bazı ek entelektüel görevlerden bahsetmek istiyorum.

I) Toplumsal cinsiyet/akrabalık

vizyonunu geliştirmek.

Aktivistler, cinsiyetçi eğilimleri tahdit altına almak için, doğru bir şekilde, pozitif ayrımcılık ve başka reformlar peşinde koşurlar. Peki akrabalık ve toplumsal cinsiyete dair pozitif sonuçlar üreten yeni kurumlar yaratmaya ne dersiniz? Hangi kurumlar doğurma, büyütme ve toplumsallaştırmayı daha şümüllü feminist amaçları ileri sürerek yerine getirebilir?

Eğer elde ettiğimiz her değerli kazanımın-oylama, ücret seviyeleri, medyada temsil edilme biçimleri, sağlık hizmetleri, yeniden üretim haklarındaki değişiklikler- zorlu mücadelelerle kazanılan zaferleri aşındıran bir ‘geçmişe dönme’ alışkanlığıyla birbirinden koparıma riski taşıdığı kanısındaysak, yeni kazanımlar için mücadele etmeye devam etmemiz zorlaşır. Ama eğer her kazanımın yeni bir geleceğe doğru giden yolun birer kısmı olduğunu düşünüyorsak süregiden mücadelenin yakıtını sağlayacak beklenti ve umuda sahip olacağız demektir.

Ailelerin neye benzemesi gerektiği, cinsiyetçi toplumsal cinsiyet rolleri pekiştirmeden ebeveynliğin nasıl yapılabileceği, çocukların ve ebeveynlerin topluluklarda-sadece etrafı çevrili çekirdek aile birimlerinde değil- nasıl anlamlı roller oynayabilecekleri ve geniş bir yelpazedeki ihtiyaçları karşılamaya muktedir bir aile düzenlemeleri çeşitliliğini destekleyecek kurumları nasıl geliştirebileceğimize dair bir vizyona kesinlikle ihtiyacımız var.

Cinselliği, sadece çocuk yapma açısından değil, tüm çeşitliliği içerisinde desteklememiz ve methetmemiz lazım gelen bir insani ifade biçimi olarak anlamamız gerekmektedir.

Dışarıda çalışma karşısında evde çalışmayı nasıl değerlendirdiğimiz ve ödüllendirdiğimize bir bakmamız gerekmektedir. Cinsiyetçi işyeri pratikleri, kadının çalışmasını mukayese etmek için herhangi bir değer olmayışı, kadının bağımsızlığını cezalandıran refah ve çocuk bakımı politikaları ve çocuk bakımı işini görünmez kılan bir sosyoekonomik sistem kadını değersizleştirmektedir. Bu, kadının hayatın diğer alanlarında da insan yerine konulmayışını destekler.

Feministler uzun süredir cinsiyetçi kurumları eleştirmektedirler. Peki bu kurumları nasıl, özgürleştirici toplumsal cinsiyet ilişkileri, cinsel pratik ve çocuk bakımını destekleyen kurumlarla değiştiririz?

Toplumsal cinsiyetle ilişkili bir vizyona sahip olmak, gelecekteki başarılı hareketlerin parçası olacağına göre bugün bunun feminist organizasyonlar, yazarlar ve aktivistler için öncelikli ilgi merkezi olması gerekmez mi?

ii) Kültürel ve topluluk vîzyonu geliştirmek

İrkçı eğilimleri tahdit altına almak ve sonra da tersine döndürmek için, doğru olarak, pozitif ayrımcılık ve başka reformlar peşinde koşturuyoruz. Peki, ırk, din, etnisite ve milli bağlılıklar ile ilişkili olarak olumlu kültürel sonuçlar üreten yeni kurumlara ulaşmaya ne dersiniz?

Hangi kurumlar, insanların, kutlama, iletişim, birbirini karşılıklı tanıma, ahlaki gelişme ve kültürel kimlik modlarını, her şeyden aziz tuttuğumuz kültürel değerlerimizi bozan değil zenginleştiren yollarla yaratmasını, geliştirmesini ve bunlardan zevk almasını kolaylaştırabilir?

İnsanlar hayatlarını idame ettirmek ve ilerletmek için kültürel topluluklara, bunları karşı karşıya getirmeksizin nasıl sahip olabilir?

Çokkültürlülük-geç 1960'lar hareketleri topluluklararasıılık (intercommunalism) derdi- zaten bazı pozitif amaçların yanısıra muhalefet için hedefler gösterir. Ama, başarılı toplumsal hareketlerin olduğu bir gelecek, toplulukların birbirine saygı göstermesinin ötesinde, dini, etnik, ırki ve milli toplulukların hiyerarşikleşmesinin nedenlerinin açık ve ikna edici şekillerde ifade edildiği, bu acı nedenleri savunmacı bir şekilde kontrol altında tutan pozitif amaçlara sahip olunduğu ve gerçek kültürel çeşitliliği ve topluluklar arasındaki dayanışmayı ileriye götürecek yeni yapılar için önerilerin ileri sürüldüğü bir gelecek olacaktır.

O halde, din, ırk, etnisite, milliyet ve diğer kültürel topluluk ilişkileri hakkında böyle vizyonlu anlayışlar geliştirmek ve bu anlayışları ilan etmek ve yaygınlaştırmak öncelikli bir ilgiyi temin etmez mi?

Öngördüğümüz daha iyi kültürel geleceğe doğru daha başka hangi yollarla ilerleyebiliriz?

iii) Polîtik vîzyon geliştirmek

Sosyal aktivistler, doğru bir şekilde, her zaman yeni yasalar için mücadele ederler. Örneğin, birçoğu oy hakkını genişletmek ve demokratik hakları büyütme ya da bu hakların arta kalan ihlallerini ortadan kaldırmak için çalışırlar. Ama belirli politik kazanımların ötesinde, toplum, politik fonksiyonlarını, nasıl, her şeyden aziz tuttuğumuz politik değerlerle uyumlu bir şekilde yerine getirebilir?

Daha iyi bir gelecekte, anlaşmazlıklar hakkında yasa yapacak ve hüküm verecek, yurttaşlık hakları ihlallerine yönelecek, ortak projelere ulaşacak ve onları uygulayacak, böylelikle her bir tikel durumda daha iyi sonuçlara ve adalete ulaşmakla kalmayıp eşitlik, dürüstlük, çeşitlilik, toplumculluk(sociability), katılım ve gerçek demokrasiyi teşvik eden daha büyük sosyal trendleri güçlendirecek yollar bulmaya çalışacağız. Eğer çok uzak olmayan gelecekte böyle ortak kurumsal amaçlara sahip olacaksak bunları geliştirmeye ve inceltmeye şimdiden başlamamız anlamlı değil mi? Büyük güç farklılıkları istemiyoruz. Bu apaçıktır ve bir yüzyıldan fazladır esinleyici olmuş bir anarşist amentüdür. Ama bu genel hedefin ötesinde, umut telkin edebilecek ve strateji bildirebilecek ikna edici bir içeriğe ihtiyacımız vardır.

Açıkça, gelecekteki başarılı hareketler adli işler, yasa yapma ve ortak politik programların gerçekleştirilmesi hususunda ne istediklerini bileceklerdir. O halde, daha etkili geleceğe hazırlanan günümüzdeki hareketlerin bunun gibi hedefleri geliştirmesi ve sonra iyice inceltip paylaşmasının zamanı gelmedi mi?

iv) İktisadî vîzyon geliştirmek

Oyuncuları birbirine karşı sıralayan, seçenekleri yeknesak hale getiren, şartlar veya gelirler arasında büyük farklar yaratan ya da azınlığın yönetmesi çoğunluğun itaat

etmesi için insanların seçimleri üzerinde etkide bulunan iktisadi kurumlar istemiyoruz.

İşyerlerini, sonuçları belirleyen ve çalışanlardan fazla ödüllendirilen patronların ve yöneticilerin diktatörlüğüne çeviren sınıf bölünmesini ve sınıf hakimiyetini istemiyoruz.

Kısır rekabet, yoksulluk, kirlilik, yabancılaşma ve kölece bağımlılık istemiyoruz. Peki piyasaların, özel mülkiyetin ve ulusötesi şirket işyeri örgütlenmesinin yerine ne istiyoruz?

Gücü ve mülkiyeti temel almıyorsak, insanları nasıl ödüllendireceğiz? İktisadi kararlar kimler tarafından ve nasıl alınmalı? İktisadi hayat için hangi kurumların peşinden koşturmalıyız?

Çok büyük sayıda çalışanın iktisadi hayatta muazzam değişiklikler için gayret gösterdiğini tasavvur edin, bunun çok uzak olmayan bir zamanda gerçekleşeceğini umarım. Elbette böyle gürbüz bir işçi hareketi anlaşılır bir şekilde ifade olunan ve halka mal olmuş bir iktisadi vizyona sahip olacaktır. Hareketin, inceltilmiş, popülerleşmiş ve halkın program ve stratejisiyle, onların tartışma usulleriyle ve ümitli olma nedenleriyle ilişkilendirilmiş bir ikna edici ve esinleyici vizyonu olacaktır. Katılımcı iktisadın böyle bir iktisadi vizyon sağladığına inanıyorum, ama öyle ya da böyle şimdi iktisadi vizyon geliştirmemiz gerektiği tartışma götürmez bir gerçektir. O halde tüm diğer önceliklerimizin arasında en azından bazılarımızın-muhtemelen birkaçımız- bunu yapıyor olması lazım değil mi?

v) Uluslararası İLİŞKİLER vizyonu geliştirmek

Dünyanın dört bir yanında Dünya Bankası, IMF ve DTÖ karşıtı büyük hareketler var. Küreselleşmeye değil küresel bağların, zaten dev gibi güçlü ve muazzam ölçüde zenginlerin gücünü ve servetini artırmak için zayıfın ve yoksulun aleyhine saptırılması çabalarına karşı çıkıyorlar. Ayrıca savaşa ve uluslar arasındaki kültürel, ekonomik ve sosyal alışverişlerin uğradığı başka tecavüzlere karşı hareketler de vardır.

Fakat pozitif alternatif nedir? Hangi kurumların, eşitliği, çeşitliliği, dayanışmayı, kararlar üzerinde uygun bir etkiyi de içeren katılımı artırmak üzere uluslararası mübadele, ticaret ve kültüre aracılık yapması gerekir?

Gerçekten etkili “küreselleşme-karşıtı hareketler” ve uluslararası barış ve adalet hareketleri, uluslararası ilişkiler vizyonunu ifade edebilecek ve yeni ilişkilere giden değişiklikler için mücadele edebilecektir.

Durum böyleyse, bunun gibi uluslararası ilişkiler amaçlarını en ince ayrıntısına kadar hazırlıyor, tüm süreci hızlandırmak için bu amaçlara popüler destek geliştirmeye çalışıyor olmamız gerekmez mi?

vi) Ekolojik vizyon geliştirmek

On yıllardan beri önemli sayıda insan ekolojik ve çevre konularına odaklanmıştır. Kısmen, insanlığı, doğanın aleyhimize dönen çok kötü bir şekilde bozulmasından korumak için çalışmışlardır. Bu ekoloji hareketleri, başka değerlerin arasında sürdürülebilirlik ve korumanın üzerinde durmuşlardır.

Yağmalanmış nehirler, kirlenilmiş hava, zehirlenmiş su kaynakları, tükenmiş ormanlar veya türlerin yok olmasını istemediğimizi biliyoruz. Fakat bizim pozitif özlemlerimiz nelerdir? Hangi ekolojik kurumsal yapıları ve pratikleri uygun görmekteyiz? Elbette gelecekteki güçlü aktivizmin, ekolojik akıllılık ve yenilik adına, hedefleri olacaktır. O halde, bu hedefleri bugünden üretmeye ve paylaşmaya başlamamız gerekmiyor mu?

vii) Stratejik kavramlar ve planlar geliştirmek

İnsanlar aktivistlere yalnızca ne istediklerini değil, yolunuzdaki kocaman engeller karşısında bunları elde etmeyi nasıl umduklarını da soruyorlar. Bu da haklı bir soru.

Varolan kurumların müthiş gücünü açıklamak, birçok vantuzu olduğunu ve aralarındaki bağlantıları tarif etmek ve her tarafa yayılan etkilerini ve ne kadar azimli olduklarını tablolara dökmek bir cevap sunmaz.

İnsanları harekete getirecek şekilde, ileriye doğru stratejik bir yol tarif etmemiz gerekir. Daha iyi bir geleceğe doğru bir değişimin yolunu birlikte oluşturacak akrabalık, kültür, politika, ekonomi, uluslararası ilişkiler ve ekolojiye dair talep, altyapı, proje, mesele ve taktik yelpazesini açıklamamız gerekir. Savunduğumuz vizyonlu amaçlarla halen uyguladığımız taktiklerin ve önerilen örgütsel programlar dizisinin, ileri doğru emin bir şekilde hareket eden, halkın bugüne kadarki tecrübelerine göre inceltmiş olduğu değişim yolunda nasıl birleştiğini göstermemiz gerekmektedir.

Yapmamız gerekenler:

- a) Hangi hareket ve organizasyon biçimleriyle, hangi programlarla kimleri örgütlediğimizi ve yeni insanlara ulaşmak ve iletişim için hangi taktikleri kullandığımızı netleştirmek.
- b) Aktivizmi güçlendirecek ve peşinde koştuğumuz vizyonlara götürecek olan örgütsel yapı çeşitlerini tarif etmek.
- c) Yakın reformları neyin kazandırdığı ve ikna edici, geri dönüşü olmayan değişim yolunu oluşturmak için kazanmamız gereken “reformist-olmayan reformların” ne olduğuna dair anlayışımızı inceltmek.

Bu stratejik konulara dair genel anlayışın, gelecekteki yaşayabilir, güçlü, sol hareketi karakterize edeceğini biliyoruz. O halde, bugünden bu anlayışı üretmeye başlamamız anlamlı değil mi?

Küreselleşme, ya da ırkçılık, ya da savaş, ya da kadınların, çocukların ya da gay’lerin kötü muameleye uğraması ya da yoksulluk, ya da medya denetimi ya da çağdaş hayatın herhangi bir diğer çirkin boyutu hakkında konuşurken, tartışmamızı uzun-dönem pozitif amaçlarda temellendiriyor olmamız ve bugünden hayatı iyileştiren zaferler kazanmak için araçlar öneriyor olmamız gerekmez mi?

Eğer cevap hayır ise sorun yok. O zaman yaptıklarımız zaten کافی gelmektedir.

Eğer ki cevap evetse, o zaman sol yazı arşivlerine bir bakın ve halihazırda yaptıklarımızın yeterli olup olmadığını eleştirel bir şekilde yargılayın. Ve eğer yaptıklarımız yeterli değil ise daha fazlasını yapalım.

Yukarıdaki entelektüel görev listesiyle ilişkili basit örgütsel görev listesi, vizyon ve stratejiyi yalnız düşüncelerde değil hakikatte de inşa etmektir. Buna, dikkatli bir şekilde başlanması ve ayrıntıların, ilerledikçe daha açık hale geleceğinin kavranması gerekir. Ama belirli bazı adımları yararlı olacak şekilde ayrıntılandırabiliriz.

i) Varolan kurumlarımızı ve projelerimizi temizlemek

Gelecekteki hareketler, karşı çıktığımız toplumsal yapıların baskılarını tekrarlamak yerine değerlerimizi yansıtacaktır. Hareketi bu duruma getirmeye çalışarak o günü yakınlaştırmamız gerekmez mi?

İlerici ve sol aktivistlerin tümü toplumdaki ırkçılığı ve cinsiyetçiliği bitirmekten yanadır. Hareketlerimizin içindeki ırka ve cinsiyete dayalı hiyerarşileri de azaltmaya devam etmek ve nihai olarak da bitirmek zorunda olduğumuzu biliyoruz. Aksi takdirde iki yüzlü ve ümit kırıcı oluruz, ve bu baskıların yol açtığı hastalıklara kendimiz yakalanırız. Hatta, hareketlerimiz, beyaz olmayan kadınları ve insanları çekemeyecek veya tutamayacağı gibi, anti-ırkçı ve anti-cinsiyetçi özelliklerimizi etkili bir şekilde izleyemeyecektir.

Hareketimizin organizasyonlarında, ırk ve toplumsal cinsiyet sorunları merkezinde daha yapılacak iş var, ama anlayış iyi ve faaliyet doğru yöne çevrilmiş durumda.

Bununla birlikte, ilerici ve sol aktivistler aynı zamanda toplumdaki ekonomik adaletsizliği ve sınıf hiyerarşisini sona erdirmeye yanlıdır. Ve şunu anlamamız gerekiyor; hareketlerimizi sabırlı, sakin ve yapıcı bir şekilde öyle yeniden yapılandırmalıyız ki bundan böyle piyasanın ödüllendirme normlarını ve ulusötesi şirket iş bölümünü ve karar alma usullerini tekrarlamasınlar.

Eğer ikiyüzlülüğü aşacak, esinleyici olacak kendimizi sınıf yabancılaşmasından kurtaracak, çabalarımızla çalışanları çekecek, onları tutacak ve güç verecek ve iktisadi adaleti gerçekleştireceksek bunun bir öncelik haline gelmesi gerekir. Bir zamanlar ırk ve toplumsal cinsiyeti gündemimizden uzak tutan sınıfın şimdi bir öncelik olarak geri getirilmesi gerekmektedir- yalnızca sermayenin hastalıklarını değil, üst düzey kararları verenlerin ve kafa emekçilerinin hastalıklarına da yönelen ve emeğin pozitif ihtiyaçlarını yukarılara çeken yollarla.

Tam zaferlerin gerisinde bile olsa, sol ilerlemelerin ve yeniliklerin olduğu bir gelecek tasavvur edin. Elbette sol hareketlerimiz değerlerimizi cisimleştirecek ve örgütlerimiz birincil kesimlerle iyi anlaşıyor olacaktır. Geleceğin ne olduğunu biliyorsak ona ulaşmak, bugünün bir önceliği olması gerekmez mi?

Solun çok sayıda araştırma organizasyonu, think-tank kuruluşu, medya projesi ve örgütlenme merkezi vardır. Prensip olarak, bunların dahili organizasyonlarının değerlerimizi yansıtmaları gerektiğini biliyoruz. Gelecek bir zamanda büyük ilerleme kaydederken de böyle yapacaklarını biliriz. Onlar o zaman değerli bir model oluşturacaklar. İçinde çalışarak hedeflerimizin pratikteki anlamını öğreneceğiz. Arka-planlarımız ne olursa olsun onlar bizim kafa dengimiz olacaklar.

Hepimiz biliyoruz ki bu bir zaman gerçek olacaktır. Biz bile, kendi güncel pratiğimizde bu ideallere belirli bir dereceye kadar bağlı kalırız- çalışmalarımızda ırk ve toplumsal cinsiyet hiyerarşilerini ortadan kaldırmak için sıkı çalıştığımızda. Ve bu kazancımıza olan bir şeydir.

Problem hala sınıfla ilgili arzulanan normların ve değerlerin projelerimize yedirilmesi sorunudur. Şu anki organizasyonlarımız insanlara ödeme yaptıklarında bunu çok sık olarak sınıfçı normlara göre yaparlar yani güç ve pozisyonu ödüllendirirler.

Organizasyonlarımızdaki iş sorumlulukları, pek sık, kapitalist şirketlerdekine oldukça benzer bir icra ve yetki sıfatları hiyerarşisinin damgasını taşır.

Bazı insanlar ofiste çalışır, karar verir, daha fazla para alır ve daha fazla statüye sahiptir. Daha fazla bedenlen çalışan diğer insanlar ise itaatkar olup daha az ya da hiç statüleri yoktur ve çok daha az kazanırlar ve de daha az güce sahiptirler.

Kurumlarımızda kararlara çoğu kez bağış yapanlar ya da parayı toplayanlar egemen olur.

Kısaca, insanların tam kapasitelerini kullanmak ve zahmetli görevleri eşit paylaştırarak sınıf bölünmelerini azaltmak bir yana, tipik şirket ilişkileri bizim organizasyonlarımıza da damgasını vurur.

Kurumlarımızın gelecekte pozitif ırk ve toplumsal cinsiyet değerlerimizi ve de pozitif iktisadi değerlerimizi cisimleştireceğini biliyoruz. Dolayısıyla önümüzde duran bununla ilgili görev, hareketlerimiz içerisinde ırk ve toplumsal cinsiyete olan ilgimizi ilerletmeye devam etmek ve de sınıf mevzularına ilgimizi ciddi olarak başlatmak ve artırmaktır- büyük toplumun sınıf yapısını tekrarlayan ve böyle yaptığı için işçi sınıfının katılımına düşman olan bir hareket ortamı yerine sınıf bölünmesini dahili olarak ortadan kaldırmayı arayan bir hareket ortamı yaratmak.

ii) Çok sayıda aktivizmlerimizin özerkliklerine saygı gösterirken bunları dayanışma içerisinde birleştirmek için yeni bir kuşatıcı yapı geliştirmek.

Hareketler farklı öncelikleri öne çıkarırlar çünkü insanlar, ırk, toplumsal cinsiyet, sınıf, cinsellik ve değişik diğer etmenlere bağlı olarak farklı koşullara

katlanmaktadırlar. Bu hayatın kaçınılmaz bir gerçeğidir ve ortadan kalkmayacaktır. Bunun sonucunda ortaya çıkan yönelim çeşitliliği, yaşamın her yanına gösterilen ilginin genişliği ve derinliğinden dolayı kazancımıza olan bir şeydir.

Diğer yandan, hareketlerimizin çoğu kez birbirine yardım etmemesi veya hatta birbiriyle rekabet etmesi ise kötü bir şeydir. Bu dinamik, her bir hareketi, başarı için elzem olan diğerleriyle birlik olmaktan yoksun bırakır. Güvenle tahmin edebiliriz ki gelecekte, hareketlerimiz daha başarılı olduğunda bu atomizasyon kaderimiz olmayacaktır. Evet değişik odaklar olacaktır ama karşılıklı güven, öğrenme ve dayanışma da olacaktır.

Farklı gündemler, gelişmek, güven kazanmak ve ilgiyi tutmak için yere ihtiyaç gösterirler. Ama kazanmak için bir bağlılık yelpazesine de ihtiyaç duyarlar, bu her birinin geri kalanın gücünden ve karakterinden faydalanmak zorunda olması demektir. O halde, çeşitlilik ve özerkliğe saygı gösterme sorununu, gelecek bir zamanda, tam da bir çatı altında dayanışmaya sahip olmak için yollar bulduğumuzda çözeceğimizi biliyoruz.

Hal böyleyse, soruna daha geç değil de daha erken yönelmemiz gerekmez mi? Biri veya ötekiyle daha fazla ilgilense bile, herkes eninde sonunda baskıların toplamıyla mücadele ediyor olacaktır, karşılıklı birbirini desteklemek suretiyle.

Daha büyük hareketlerin daha küçükleri desteklemesi, ve daha zengin olanların daha yoksul olanlara madden yardım etmesi bu yönde büyük bir adım olacaktır- kayıtsız şartsız ve insanların bedenleri ve kaynaklarıyla. Bu şimdiden üzerinde çalışmaya değer bir projedir.

iii) Geniş kesimlerle iletişim kurmak, yalnızca mesajlarımızı arayanlara ulaşmak değil ama aynı zamanda henüz sempati duymayan daha geniş kitlelere ulaşmak için araçlar geliştirmek.

Değişmeyen bir nakarattır “Siz solcular nasıl olup da her zaman solcularla konuşuyorsunuz?” Bazılarının bunu yaptığına şüphe yok çünkü bu söylemek zorunda olduğumuz şeylere karşı çıkabilen, hatta bize düşman kesilebilen insanlara ulaşmaktan daha kolay bir şeydir. Tabi ki, bu yalnız tavrı sürdüren insanlarımızın bunu yeniden düşünmeleri lazım.

Fakat soldaki insanların çok sık yine solda olan ya da zaten solda olmayı isteyen insanlarla konuşuyor olmasının temel açıklaması, solun, halihazırda mesajlarımıza kulak kabartmayan insanların duyabileceği kadar yüksek sesle bağırabileceği bir megafonu olmamasıdır. Medyamız hala çok küçüktür öyle ki avazımız çıktığı kadar bağırırsak da ekseri sadece zaten bizi dinlemekte olan insanlara ulaşıyoruz.

Bir gelecek tasavvur edin, daha başarılı bir hareketin olduğu. Kuşkusuz bir yönüyle geniş nüfusla iletişim kuracak araçlara sahip olacaktır. Hal böyleyse, neden derhal başlayıp bu yönde hareket etmiyoruz?

Mevcut alternatif medyamızı destekleyerek ve büyüterek güçlendirmemiz ve ana-akım medyaya baskı yapmamız gerekmektedir. Fakat bu iki görevin ötesinde, solun sadece insanların, varlığımızdan haberdar olmak için bile aramak zorunda kaldığı zor bulunan kuytuluk yerlerde görünmek yerine, sol görüşleri, analizleri, gündemleri ve vizyonları tüm nüfusun karşısına çıkaracağı kitle iletişim araçları mekanizmalarını nasıl elde edeceği sorununu da ciddiye alması gerekir.

Eğer sonraya bırakmayıp şimdiden ciddiye almaya başlarsak daha yakın bir zamanda gerçekleşecektir.

iv) Değerlerimiz ve özlemlerimizle tutarlı operasyonları finanse etmek için araçlar geliştirmek.

Yolun aşağısına, gelecekteki hareketlere bir bakın. Yine ödenmesi gereken bir sürü fatura var. Gereken parayı biraraya getirmeliler. Bunu elbette, demokratik,

sorumluluk yükleyen, adaletli normlarla tutarlı yollarla yapacaklardır. Öyleyse neden şimdiden bu doğrultularda hareket etmeyelim?

Hareketlerimizde çok tuhaf bir durum var. Toplumlarımızda paranın önemli olduğunu biliriz ama paranın solda da önemli olduğunu anlamamış gibi görünüyoruz. Para nereden gelir? Nasıl kullanılır? Para çoğunluğun aleyhine bir avuç kişinin gücünü mü artırır? Yeteri kadar para var mı?

Çoğu solcu bu soruların cevaplarını bilmez çünkü bu konu esasen bir tabudur. Gelen fonların girişimler arasında nasıl yeniden dağıtılacağı ya da olaylar, projeler ve demolar için gerekli paranın nasıl bulunacağı hakkında bırakın teklif bulmayı sadece bu konularda denemeler ve tefekkürler bulmaya çalışın. Bilhassa bulamazsınız.

Dev bir suskunluk var.

İşte size bir örnek, en büyüğü olmasa da şu sıralar kafamı meşgul eden bir tanesi.

Solda, İnterneti yapıcı olarak kullanmak konusunda sonu gelmeyen konuşmalar yapılır, bu iyi bir şey ama solun İnternet operasyonlarından nasıl gelir temin edeceği hakkında hemen hemen hiç konuşulmaz.

Belki de bu ilgiye Deveküşü Sorunu denmelidir. Parayı nasıl elde ettiğimizi ve kullandığımızı gözardı etmek bir çıkmaz yaklaşımıdır, sadece solun şu anda hangi küçük sayılabilecek paralardan yararlandığının denetimini tekeline bulunduranlara yarar getirir. Eğer daha etkili hareket aktivizminin olduğu bir gelecek görecekseniz bu soruna da yönelmek gerekir.

v) Üyelerini tutacak hareketler geliştirmek.

Gelecekteki hareketleri tasavvur edin. Elbette ki bunlar esinleyecek, güç verecek, ihtiyaçlara yanıt verecek, özlemleri yükseltecek, hayatları zenginleştirecek varlıklar olacaktır. İnsanlar bir kez onların yörüngelerine girdiğinde kalacaklardır elbet.

Ancak, son birkaç on yılda, milyonlarca insan solun çekim alanına girmiş, çeşitli olaylara ve projelere katılmış ama sonra dışarıda kalmayı yeğlemiştir. İnsanların sıkça politik muhalefet ve aktivizme bağlı kalmayışlarının çok sayıda nedeni vardır.

Sürekliliği ve taahhütleriyle uzun erimde inatla devam eden bir hareketin, üyelikten bezdirmek yerine onu yüceltmesi, üyelerinin yaşamlarını köreltmek yerine zenginleştirmesi, üyelerinin ihtiyaçlarını ihmal etmek yerine karşılaması gerekir. Bir harekete katılmak ve daha yalnız hale gelmek hareketlerin büyümesiyle sonuçlanmaz. Bir harekete katılmak ve daha az gülmek daha büyük ve daha güçlü hareketler ortaya çıkarmaz.

Arzulanan bir yere gitmeyen zamana damga vurmak yerine geleceğe giden yolda olmak için, yapılan şey ahlaken ve toplumsal açıdan sorumluluk duyulan şey olmasa da her çeşit arkaplandan gelen insanların katılarak zaman harcamak isteyecekleri projeleri organize etmemiz gerekir.

Bu demek değil ki çalışmadan, sadece eğlenerek dünyayı değiştirebiliriz. Hareket inşa etmek, tabi ki yeknesaklığı, çok çalışmayı içerir. Ama hareket inşa etmeyi, mümkün olduğu kadar zengin, çeşitli ve ödüllendirici hale getirmek yerine mümkün olduğu kadar gebertici hale getirmek için bir neden yok.

Harekete katılım insanlara, gerçek insanların yer alabilecekleri dolu, farklı hayatlar sağlamalıdır, yalnızca pek az insanın katılımına izin veren, toplumun ilgisinden uzak karanlık hayat tarzları ve uzun toplantılar değil.

Dünyayı daha az baskıcı ve daha fazla özgürleştirici hale getirmek için mücadele ediyoruz. Aynı şeyi hareketlerimiz için yapmak aynı projenin bir parçasıdır.

Gelecekteki hareketlerin, bizle temasa geçen insanların uzun-dönemli amaçlarımıza bağlı kalacağı “yapışkan” hareketler haline gelme başarısını göstereceğini biliyoruz..

O halde, sorunu şimdi çözmek için acele etmeliyiz.

SONSÖZ

South End'den Anthony Arnove'un, tümü 11 Eylül 2001'den önce yazılan çok daha amorf taslaklar arasından büyük bir beceriyle seçtiği ve yayına hazırladığı bu kitaptaki metinleri gözden geçirmeyi tamamlarken bu zamanda kafamı her şeyden önce meşgul eden ABD'nin süregiden Afganistan saldırısı ve yapılması planlanan "terörizme karşı savaş" ile ilgili sadece birkaç cümle, birkaç kabul, birtakım açıklamalar ve bir de imdat çılgılığı eklemek uygun olacağı benziyor. Bununla birlikte, tam buraya uygun olacak şekilde tasarlanmış bir şeyler yazmaktansa baştan sona bu kitapta önplanda tutulan hassasiyetlerin, devam eden savaş ile ilgili yazılan belirli bir denemeye nasıl yol gösterdiğini dürüst bir şekilde sergilemenin daha iyi olacağı kanısındayım. Bu, 11 Eylül ve sonrası hakkında yazdığım, ZNet web sitesinden (<http://www.zmag.org>) on-line olarak erişilebilecek birçok yazıdan sadece birisidir. Bu yazının adı "Bu Kadar Karmaşık Olan Ne?" ("What's So Complex About It?") Stephen Shalom'la birlikte yazdığım, daha ılımlı ve daha geniş bir okuyucu kitlesi düşünülerek yazılmış diğer yazıların aksine, bu yazıda öfkeme gem vurmamıştım ve bu kitapta özetlenen yolları izleyerek görüşlerimi insanlarla paylaşmaya çalışıyordum. Bu makale şöyleydi:

ABD'nin Afganistan'ı bombalaması, savunmasız sivillere karşı barbarca bir saldırıdır. Neredeyse tahayyül edilmesi imkansız bir insanlık faciasıyla sonuçlanabilir. İğrenç amaçlar güdülmektedir.

Richard Falk'ın The Nation'daki nitelendirmesine göre bombalama "adil bir savaş" değil bir intikam saldırısıdır.¹ Hayır bu bir intikam saldırısı değildir, daha geniş ölçekte kitlesel bir linç saldırısıdır- intikam linç saldırıları bile suçlu olduğu düşünülenlere karşı yapılır, masum seyircilere karşı değil.

Afganistan'ın bombalanması, bir devin gezegenin en yoksul halkına zıt gitmesidir. Ve devin bu zıtlaşması, korkunç şekilde yanlış yönlendirilmiş de olsa terörizmi engelleme samimi arzularından değil-çünkü bombalamanın bizzat kendisi inkar edilemez şekilde terör demektir ve daha fazla terörizmin tohumlarını eker- merhum Soğuk Savaş'ın yerini alacak sonu gelmeyen bir "terörizme karşı savaş" yoluyla elitlere hizmet eden yeni bir ABD politika yapma mantığı kurmak isteyen şirret arzularından kaynaklanmaktadır. Bu Reagan'ın kasvetli kafasının dahi alamayacağı kadar yıkıcı hale getirilmiş Reaganizmin üstünkörü biçimi değiştirilmiş halidir. "Ama ABD'nin kendini savunma hakkı yok mudur? Bir şeyler yapmak zorunda değil miyiz?" diye soran insanların sızısını, acısını, öfkesini ve şaşkınlığını anlıyorum. Ama şunu da itiraf etmeliyim ki ABD'nin bir milyon ve hatta daha fazla canın ölümüne açıklık çekmesi ihtimalini artırdığını haykırmak istiyorum. Bu kendini savunma değildir. "Bir şeyler yapmak" barbar olmamızı gerektirmez. Dehşete düşüren şeyler yerine daha arzu edilir şeyler yapabiliriz örneğin.

Daha farklı anlatırsak, kendini savunma adına yapabileceğimiz tek şey olarak insanlardan yiyeceklerini esirgemeyi gören düşünce ne tür bir düşüncedir? Cevap Bush gibi düşünmek, Bin Ladin gibi düşünmek, kendi ölümcül gündemlerine bağlı, masum insanların hayatlarını satranç taşları, piyon olarak gören bir düşüncenin sahibi olmaktır. Bir uçağı binaya çarptırarak 3.000 masum insanın canını almaya hazır ya da

bomba atarak zaten harabeye dönmüş bir ülkeyi açlık afetiyle başbaşa bırakmaya hazır bir düşünce, terörist düşünce biçimidir.

Veya daha sık olarak bu, allak bullak olmuş sıradan insanların durumunda olduğu üzere yakıcı konularla ilgili en temel bilgilerin sistemik olarak esirgendiği bir düşüncedir. Gerçek seçenekler ve değerler yoluyla rahatsız edici doğruları ve aklı kabul etmeyi fazla ürkütücü, can sıkıcı, öfke uyandırıcı veya kinik bulan bir düşüncedir.

Abarttığımı mı düşünüyorsunuz?

B.M. İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Yiyecek Hakkı Özel Raportörü Jean Ziegler 15 Ekim 20001’de “Bombalamalar derhal durmalı” dedi.

Bunu duymayanlar için şöyle devam etti, “İki hafta sonra kış bastıracak ve yardım konvoyları Afganistan’daki insanlara ulaşamayacak.” Ziegler, bombalamaların Afganistan’daki “insani yardım için bir felaket olduğunu” belirtti.2

Birleşmiş Milletler Göçmenler Yüksek Komiserliği sözcüsü şöyle dedi: “7,5 milyon insanın yiyecek sıkıntısı çektiği ve aç kalma riskinin bulunduğu Afganistan’da tarihe geçecek ölçüde bir insanlık krizi ile karşı karşıyayız.”3

Veya Christian Aid’dan Dominic Nutt’un kelimeleriyle (The Scotsman’da çıkmıştır, hiçbir ABD gazetesi yer vermemiştir):

Akşam çayından sonra oturup bu konuyu konuşmanın sırası geçti. Eğer bombalamayı durdururlarsa yiyecek yardımını ulaştırabiliriz, bu kadar basit. Tony Blair ve George Bush defalarca bunun üç ayağı olan bir saldırı olduğunu söylemiştir: diplomatik, askeri ve insani. Diplomatik ve askeri kısmı ortada ama ya insani tarafı? Dağların yukarısından etrafa yemek kutuları atan birkaç uçağa ancak gülünür.4

Diğer yardım kuruluşlarının raporlarına da bakabilirsiniz. Hepsinde aynı hikaye anlatılmakta: felaketin olması yakın. Bombalamayı durdurun.

O halde karışıklık bunun neresinde?

Belki daha tez kavrayışlı biri bunu benim için açıklığa kavuşturur. Ama elinde yukarıdaki bilgilere sahip olduğunu varsaydığımız birisi bana göre şu sonucu çıkarır: eğer bombalarsak (veya yalnızca bombalamakla tehdit etsek bile) aç kalma ihtimalleri artar. Eğer bombalamazsak (veya bombalamakla tehdit etmezsek) aç kalma ihtimalleri azalır. Eğer bombalamaya devam edersek aç kalacak masum sivillere-binlerce değil milyonlarca- hiçbir önemlerinin olmadığını söylemiş oluyoruz. Washington’ın gündemiyle karşılaştırıldığında siz bir hiçsiniz.

Washington’un gündemi nedir?

Açıklanan amaç Bin Ladin’i ele geçirmek ve onu yargılamak veya belki de sadece onu bizim infaz etmemiz. Taliban’ın açıklamasına göre bombalamayı durdurabilir ve üçüncü bir ülkede yargılanmasını sağlayabiliriz, ama bu kabul edilemezdir. Ufacık bir fark için Washington’un milyonlarca insanın hayatını riske atmaya hazır olduğu söylenmektedir.

Retoriğin gerisindeki gerçek hedefler, uluslararası hukuku gözden düşürmek, Washington’un engellere rağmen istediğini elde edeceğini ve işimize geldiği zaman tek taraflı davranabileceğimizi ve öyle de yapacağımızı herkese kabul ettirmek-bunun için kullanılan teknik terim tehditlerimizin “ciddiye alınmasını” temin etmek içindir- ve ABD’de ve dünyanın dört bir tarafında en gerici politikaları tahkim edecek ve tüm bunların yanısıra Bin Ladin ve diğerlerini bitirecek bir “terörizme karşı savaş” ileriye sürmek gibi görünmektedir.

Milyonlarca insanın hayatını bu amaçlar için riske atmak, sadece bin Ladin’i üçüncü bir ülke yerine kendimiz yargılayacağız diye bunu yapmaktan daha kötüdür çünkü ilave nedenlerin hepsi, böyle bir hesabı aklı başında olan herkesin yapabileceğini varsayarak söylüyorum gülünç bir şekilde negatiftir.

Çocukluğumda Nazi Almanyası hakkında ilk şeyleri öğrendiğimde, diğer çocuklar gibi Almanların bu korkulara nasıl dayandıklarını sormuştum. Hatta Almanların bir şekilde genetik olarak kötü veya ahlaki duygularının gelişmemiş olabileceğini düşünmüştüm. Daha çocukluğumdan beri anlamıştım ki şartları farklı olsa da Almanların İngilizlerden ya da Amerikalılardan veya daha başkalarından bir farkı şimdi olduğu gibi önceden de yoktu. Lakin büyük güçlerin yapısal süreçlerinin yol açtığı aşağılık cinayetlere gösterilen kitlesel kölece bağımlılığı hala anlamayanlara, itiraf etmeliyim ki, çoğu kez sadece şunu bağırarak istiyorum: Etrafınıza bakın, kahrolasıcılar.

Alman halkının sahip olduğundan çok daha üstün ve anında iletişim sağlayan araçların olduğu ileri bir ülkede yaşamaktayız. Sesini yükselten herkesi tehdit eden bir diktatörümüz ve kahverengi gömleklilerimiz bulunmamaktadır. Muhafız olmak burada belki hoş karşılanmıyor olabilir ve bazı fedakarlıkları ve riskleri içerebilir ama ödediğiniz bedel, ölmek bir yana, genellikle hapsi boylamaktan bile azdır.

Birinci gerçek bu. İkinci gerçek ise ülkemiz birkaç milyon sivilin önümüzdeki birkaç ay içerisinde katledilmesini riske etmektedir...her ciddi yorumcu bunu bilmektedir, hiçbir ciddi yorumcu bunu reddetmemektedir... bu soykırım yolunu ahmakça veya gülünç şekilde ırkçı bir gerekçeyle takip ediyoruz; halen politik nedenlerden dolayı terörize edilen sivillere milyonları eklediğimiz ve eşzamanlı olarak gelecekte daha fazla terör üretecek yeni nefret ve çaresizlikleri beslediğimiz bir sırada, bu soykırım yolunu takip ederek dünyada terörizm tehlikesini azalttığımız gerekçesiyle.

“Kurtarmak için şehrin yerle bir edilmesini” hiç kimse hatırlıyor mu? Sırada ne var? Teröristlerden kurtulmak için gezegeni terörize etmek mi?

Benim kuşağımdan insanlar iyi bilirler, Vietnam Savaşı’nda ABD, adalet, özgürlük ve basit insanlık normlarının korkunç şekilde ihlal edildiği yıllar boyunca aşağı yukarı 2 milyon Vietnamlıyı öldürmüştür. Hiç aklın havsalanın almayacağı gerçek ise ABD’nin önümüzdeki birkaç ay içerisinde aynı katliam seviyesine ulaşabileceğidir, ve bu durumun umurlarında olmadığı liderlerimiz, medya patronlarımız ve yorumcularımız, aslında entelijensiyamızın büyük bölümü ise yapılanların sonucundan pek ümitliler.

Ortalama bir insanın hatırı sayılır bir çabayla bu “savaşın” soykırım tehlikesini taşıdığını keşfetmesi mümkündür. Daha fazla arkaplan, bağlam ve analize alternatif medyadan kolayca ulaşabilir. Ama soykırım felaketinin pek yakın olduğu ihtimalini New York Times, Washington Post veya bellibaşlı herhangi bir gazeteyi okuyarak da anlayabilirsiniz, iyice incelemek ve çok dikkatli okumak kaydıyla.

Tabi ki bu bilgilerin ana haber bültenlerinde yer almaması olgusu, medyamızın nasıl da miskin bir şekilde itaat etmeyi gerçeğin üzerine çıkardığını ortaya koymaktadır. Medya bilginlerimiz yardım kuruluşları ve BM raporlarını ve yukarıda bahsettiğim bombalamaların durdurulması çağrılarını görüyorlar. İskoçya’dan Hindistan’a kadar gazetelerde yayınlanan bu haberleri elbette görüyorlar ama bu bilgilerin ABD’de yayınlanmasına engel oluyorlar.

Toplumumuz hakkında ciltler dolusu şeyler söyleyen bu yoğun medya karartmaları olduğu halde, gerçekten anlamaya çalışan birisi için bu savaş anlamak ne kadar zordur?

11 Eylül’den hemen sonra, New York Times ilkokul beşe giden bir çocuğun sorusuna yer vermişti, “Saldırırsak onların bize yaptığını biz de onlara yapmış olmaz mıyız?”⁵ Bu çocuk bir dahi değildi, sadece normal bir ilkokul öğrencisiydi.

Asıl soru şu: çocuğun anında gördüğü şeyi, şu an, haftalar sonra, Afganistan’daki dehşet gözlerimizin önündeyken niye daha fazla insan görmüyor?

Evet, ABD faziletlerini ve güdülerini ilan eden durmaksızın çalan vatanseverlik davulları körlüğümüze katkı yapmaktadır. Günlük olarak artan birikmiş kafa karışıklıkları elbette anlayışımızı perdelemekte ve potansiyel açlıkla ilgili üzücü gerçekleri görüş alanımızın dışına çıkartmaktadır. Ve evet zahmetli katkılardan kaçınmak için insanın kendini aldatma kapasitesi de hiç kuşkusuz, nefret ve korku gibi sürece katkıda bulunmakta.

Ama çoğu insanın körlüğünün büyük ölçüde tevekkülden kaynaklandığından şüpheleniyorum. İnsanların ABD politikalarının canılığı hakkında bir şey bilmemelerinin kilit gerçek olmadığından şüpheleniyorum, gerçi özellikle eğitilmiş sınıflarda daha fazla olmak üzere bunun bir ölçüde rol oynadığından emin olabilirsiniz. Toplumsal ve politik cahil olmak için dikkatlice eğitilmişler-yani yüksek eğitim almış olanlar- arasında bile birçok insanın Washington'un işlenen cinayetlerdeki payını çok genel düzeyde de olsa bildiklerini sanıyorum. Bilmeyenlerin bir kısmı aldatılmaktadır kuşkusuz, diğer bir kısmı ise az ya da çok aktif olarak bu bilgiden uzak durmaktadırlar.

Benim görüşüme göre, bu uzak durmaya neden olan kilit faktör, muhalif olmanın sonuçlarından alçakça korkmaya ve büyük kalabalıkların tersine değil onlarla birlikte koşma isteğine bağlı olarak rasyonalizasyonlar lehine anlamayı bastırmak değildir. Aksine, bir yararı olacağını düşünseler derin cesaret kaynakları bulabilirler. Dünya Ticaret Merkezi'nin merdivenlerinden yukarı doğru koşan itfaiyecileri, ortalama insanları gözleyin.

Hayır, bana göre muhalefet etmeye en büyük engel insanların duruma yararlı bir şekilde etkide bulunabileceklerine inanmamalarıdır. Eğer bir insanın pozitif bir umudu yoksa en kolay ve en az acı vereni ve hatta en verimli, ülkesinin işlediği adaletsizlikleri görmezden gelmeye çalışarak hizaya gelmek ve hayata devam etmek, veya onlara açıklamalar getirmek, veya hatta övgüye değer olduklarını iddia etmektir, bu arada kendi çocuklarımız ve ailelerimiz için etkimizin olabileceğine inandığımız her şeyi yapmaya çalışırız.

Ülkemizin ürettiği dehşeti kabul etmek ve elitlerimiz ve medyanın bu yolu takip etme ve bu yolun suçsuz olduğunu kanıtlamaya çalışma (nihayetindeki korkunç şeyler vuku bulsun ya da bulmasın aşağılık bir şey bu) niyetini görmek yalnızca yabancılaşıma ve gözyaşının işaretçisi olacağına benzer. Bir sürü örnekten yalnızca bir tanesini buraya alıyorum. Genç bir kadının geçenlerde bana gönderdiği e-mail şu cümlelerle bitmektedir: "Hiçbir zaman devletin eylemlerine fazla güven duymadım. Ama bildiğim bir şey var o da hiçbir şeyin üzerinde etkimin olmadığı. Tek yapabildiğim ise ümit etmek."

Buradan çıkan sonuç, muhalefetin etkili olduğunu anlayan insanların görevi yalnızca medyanın neden olduğu insanlardaki her çeşit kafa karışıklığına serinkanlı ve akla yatkın şekilde yönelerek yalanlara ve rasyonalizasyonlara karşı koymak değil ama aynı zamanda insanlara farklılık yaratma kapasitelerini göstermektir. İnsanlara ve bazen kendimize de, kinizmin derin çatlakları ve bilgilendirilmiş güvenin verimliliğinden duyulan kuşku konusunda eşlik etmemiz gerekir.

11 Eylül'den sonra, bazılarının iddia ettiği gibi altüst olan, dönüşüme uğramış bir dünyayla karşı karşıya değiliz. DNA'mız değişmedi. Dün, geçen hafta, geçen yıl temel toplumsal kurumlarımız nasıl idiye şimdi de aynı.

11 Eylül olaylarındaki asıl yenilik, modern tarihte ilk kez üçüncü dünyada üslenmiş olan şiddetin birinci dünyadaki insanları vurmuş olmasıdır. Ama sivillerin saldırıya uğraması aşına olduğumuz bir şeydir. Ve sık sık olduğu üzere suçlu biziz, ya da bu örnekte olduğu üzere silahlandıran ve güç verenlerdir çünkü Bin Ladin, korkunç bir

geri tepmenin baş örneğidir. Ve sorun şimdi, sanki, etrafa saldıran bir Xerox makinasıyla daha da büyültülerek çoğaltılmaktadır.

Yapmamız gereken tam olarak başkalarından yapmasını istediğimiz şeydir: elitler “terörizme karşı savaşın” halkın elitlerden öğrenmesi ve düşman kesilmesinden başka bir şeye yol açmadığına kanaat getirene kadar barbar politikalara sözle ve eylemlerimizle karşı çıkmak, artan sayılarda muhalifi harekete geçirmek ve sürekli artan bir muhalefet kararlılığını ayakta tutmak. Dünyanın dört bir tarafındaki insanlar bu yolda start alıyorlar. Bizimde almamız gerekir.

KATILIMCI İKTİSAT PROJESİ HAKKINDA

Katılımcı iktisat (ya da İngilizce de kısaca parecon) çağdaş kapitalizmin arzu edilen bir alternatifi olarak sunulan ekonomi türünün adıdır.

Parecon’un hayata geçirmenin yollarını aradığı temel değerler şunlardır:

- √ eşitlik
- √ dayanışma
- √ çeşitlilik, ve
- √ katılımcı öz-yönetim

Bu amaçlara ulaşmanın ana kurumsal araçları ise:

- √ konsey demokrasisi
- √ dengeli iş kompleksleri
- √ öz-yönetimli karar alma
- √ çabaya ve yapılan fedakarlığa göre ödüllendirme
- √ katılımcı planlama.

Parecon vizyonu bir dizi kitapta açıklanmaktadır:

Looking Forward (South End, 1991), modelin ilk tam sunumu.

The Political Economy of Participatory Economics (Princeton, 1991), konunun asıl olarak iktisatçılar için daha teknik bir sunumu.

Thinking Forward (Arbeiter Ring, 1997) iktisadi vizyon ile ilgili, parecon’un temel alındığı bir dizi dersden oluşmaktadır.

Moving Forward (AK Press), vizyona dair argümanların yanısıra stratejik program tartışmasına da yer verilmektedir.

Parecon(Verso, 2002 yılı içerisinde yayınlanacak) modelin, çeşitli makul kaygıların da ele alındığı kapsamlı bir açıklaması yapılmaktadır.

Bu kitaplardan bazıları Parecon web sitesinde (<http://www.parecon.org>) on-line olarak mevcuttur, bu web sitesinde sayısız makale, söyleşi, eğitsel malzeme, linkler ve ilgili bilgiler de vardır.

ZNET HAKKINDA

ZNet (<http://www.zmag.org>), Z Magazine’in sponsorluğunda yayınlanan, aktivizm ve harekete katılıma öncelik veren bir web sitesidir. Birçok bileşeni etkileşimli olup insanların yaptığı ya da yapabileceği şeylere ve bilgi, vizyon ve strateji sağlamaya odaklanmıştır. Bunun iyi bir örneği, ulusötesi şirket küreselleşmesine karşı harekete hasredilmiş olan alt-sitedir.

Z Magazine’de yayınlanan makaleler, genellikle yayınlandıktan bir ila 3 ay sonra on-line olmaktadır ve şu an sitede yaklaşık 1000 Z makalesi artı binlerce ZNet-kaynaklı veya bağlantılı içerik mevcuttur. Tüm makaleleri yazar veya başlığa göre görebilir ve anahtar sözcükler için arama yapabilirsiniz.

Kriz zamanlarında ZNet sıcak konuları izlemek için özel siteler hazırlamaktadır.

Bunların arasında, ‘Enron’ olayı gibi skandallar, Seattle’deki gösteriler gibi bellibaşlı

sol olaylar yer alır. Savaş Terörü sayfalarımız, devam etmekte olan sözde terörizme karşı savaşın nasıl ele alındığı ve analizleri ile ilgili meselelere yer vermekte ve bir dünya krizine zamanında odaklanan bir bileşenin örneğini sunmaktadır. Diğer izleme sitelerimiz arasında ise Colombia Watch, Alternative Media Watch ve Mideast Watch da yer alır.

Z'ye bağış yapmak isteyenler ZNet abonelik vasıtalarını kullanabilir. Yapılan bağışlara bir teşekkür mahiyetinde, abonelere günlük yorumlar gönderilmekte, Z Magazine yorumlarına online erişim sağlanmakta ve Noam Chomsky ve Michael Albert gibi ZNet'e katkı sağlayan çeşitli yazarlara soru gönderip hemen cevap alabildiğiniz bir forum sistemine erişim imkanı sunulmaktadır.